

Ziņojums
„Par bezdarbnieku un darba meklētāju apmācību rezultātiem 2020. gadā
un prioritārajiem apmācību virzieniem 2021. gadā”

Saturs

Ievads	3
1. Iedzīvotāju nodarbinātība un bezdarbs	4
1.1. Reģistrētais bezdarbs	6
1.2. Darba devēju pieteiktās brīvās darba vietas	13
2. Apmācību komisijas apstiprinātie bezdarbnieku apmācību saraksti	15
3. Kuponu sistēmas bezdarbnieku apmācībā izvērtējums	19
3.1. Aktuālākais apmācību kupona nodrošināšanā	20
3.2. Izglītības kvalitātes kritēriji	21
3.3. Karjeras atbalsts un darba tirgus prognozēšana	22
3.4. Sabiedrības informēšana un mācību ietekmes izvērtējumi	22
4. 2019. gadā NVA īstenotie aktīvās darba tirgus politikas pasākumi, kuru mērķis ir uzlabot personu konkurētspēju darba tirgū	24
4.1. Profesionālā apmācība, pārkvalifikācija un kvalifikācijas paaugstināšana un neformālās izglītības ieguve	28
4.2. Bezdarbnieku praktiskā apmācība pie darba devēja	37
4.3. Atbalsts reģionālajai mobilitātei	38
4.4. Konkurētspējas paaugstināšanas pasākumi	39
5. Bezdarbnieku klasifikācija secīgai iesaistei aktīvajos nodarbinātības pasākumos („bezdarbnieku profilēšana”)	41
6. Karjeras konsultāciju sniegšana 2020. gadā	43
7. Klientu apmierinātības izvērtējums par NVA un tās īstenotajiem pakalpojumiem	46
Kopsavilkums	48
Secinājumi par īstenotajiem apmācību pasākumiem un turpmāk nepieciešamajiem pilnveidojumiem	49
Pielikums Nr.1	51
Pielikums Nr.2	53
Pielikums Nr.3	55
Pielikums Nr.4	57
Pielikums Nr.5	58

Ievads

Ziņojums „Par bezdarbnieku un darba meklētāju apmācību rezultātiem 2020. gadā un prioritārajiem apmācību virzieniem 2021. gadā” izstrādāts ar mērķi Labklājības ministrijai (turpmāk – LM) reizi gadā publicēt informāciju par Nodarbinātības valsts aģentūras (turpmāk – NVA) apmācību pasākumu rezultātiem un bezdarbnieku un darba meklētāju prioritārajiem apmācību virzieniem, iekļaujot informāciju par LM Apmācību komisijas pieņemtajiem lēmumiem apmācību sarakstu aktualizēšanā un apmācību kuponu sistēmas pilnveidojumiem.

Lai noteiktu bezdarbnieku un darba meklētāju apmācību prioritāros virzienus, kuros bezdarbniekiem un darba meklētājiem piedāvāt izglītības programmas un apmācību pasākumus, tiek veikta uz pierādījumiem balstīta darba tirgus situācijas analīze, NVA datu un statistikas analīze, ņemtas vērā prognozes par Latvijas darba tirgus turpmāko attīstību, ekspertu ieteikumi u.c. uz pierādījumiem balstīta analīze.

1. Iedzīvotāju nodarbinātība un bezdarbs

Stabils nodarbinātības līmeņa pieaugumu un darba tirgu negatīvi ietekmēja 2020.gada 13. martā izsludinātā **ārkārtējā situācija sakarā ar Covid-19 izplatību**. Pirms pandēmijas sākuma 2020. gada 1. martā bezdarba līmenis bija 6,3%, savukārt 2020. gada 30. jūnijā tas bija jau 8,6%, attiecīgi pieaugot reģistrēto bezdarbnieku skaitam par aptuveni 25% (no 58 247 līdz 78 266). Pandēmijas izraisīto nelabvēlīgo ekonomisko seku rezultātā samazinājās reģistrēto vakanču skaits un 2020.gada 30.jūnijā tās bija 18 040 vakances, bet pirms pandēmijas 2020.gada 1.martā bija 30 750 vakances. Vienlaikus gan jāatzīmē, ka arī laika posmā no 2020.gada marta līdz 2020.gada jūlijam ekonomiskā aktivitāte turpinājās un darba tirgū notika gan jaunu vakanču reģistrēšana, gan bezdarbnieku darbā iekārtošanās. Tā, piemēram, laika posmā no 2020. gada 1. marta līdz 2020. gada 30. jūnijam NVA tika reģistrētas 25 802 jaunas vakances, kā arī 17 869 bezdarbnieki iekārtojās darbā, par ko liecina Valsts ieņēmumu dienesta dati. Vēl spilgtāk pandēmijas ietekmi raksturo izmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu. 2020. gada 1. pusgadā NVA tika reģistrētas 41 758 vakances, kas bija par 18 255 jeb 30% mazāk, salīdzinot ar 2019. gada šo pašu periodu. 2020. gada jūnija beigās bija reģistrētas aktuālas 18 040 brīvās darba vietas, kas bija par 13 132 jeb 42% mazāk salīdzinot ar 2019. gada jūniju.

Covid-19 izplatības ierobežošanai noteikto pasākumu kopums ir būtiski ierobežojis ekonomiskās aktivitātes gandrīz visās tautsaimniecības jomās, primāri un visvairāk skarot tādas nozares kā pasažieru pārvadājumi, ceļojumu biroju un tūrisma operatoru rezervēšanas pakalpojumi, izmitināšanas un ēdināšanas pakalpojumi, mākslas un dažādas kultūras jomas, sporta centri un citas nozares, kas tiešā veidā saistītas ar iedzīvotāju pārvietošanos un pulcēšanos. Kopumā nodarbinātības un bezdarba relatīvie rādītāji varētu atgriezties 2019. gada līmenī aptuveni 2022. gada beigās/2023. gada sākumā, taču nodarbināto skaits absolūtā izteiksmē turpmākajos gados visdrīzāk saglabāsies zem pirmskrīzes līmeņa, ņemot vērā gan demogrāfiskos procesus – mazāku darbaspējīgo iedzīvotāju skaitu darba tirgū, gan nepieciešamību pēc augstākas darbaspēka efektivitātes – ekonomikas izaugsme nebūs tik daudz uz nodarbināto skaita pieaugumu balstīta, kā vērsta uz darbaspēka produktivitāti.

Kopš 2020. gada marta līdz 2020. gada decembra beigām NVA saņēma paziņojumus no 58 darba devējiem par kolektīvo atļaušanu, kopumā par 5 703 darbinieku plānoto atbrīvošanu saistībā ar situāciju, ko ietekmējis Covid-19 izplatības apdraudējums pasaulē un Latvijā. Šie uzņēmumi darbojās tādās nozarēs un jomās kā transports un uzglabāšana, administratīvo un apkalpojošo dienestu darbība, izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi, vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība, atkritumu apsaimniekošana un sanācija, apstrādes rūpniecība, operācijas ar nekustāmo īpašumu, māksla izklaide un atpūta un citas. Darbinieku skaita samazināšanas rezultātā, laika posmā no 2020. gada marta līdz jūnijam, būtiski pieauga bezdarbnieku skaits, kopš jūnija bezdarbnieku skaits samazinājās līdz 67 124 personām oktobrī, bet atkārtoti pieauga novembrī (67 518). Plašāka informācija sniegta ziņojuma reģistrētā bezdarba apakšsadaļā.

Bezdarba pieaugums, ko ietekmēja drošības pasākumi Covid-19 izplatības ierobežošanai, vairāk bija novērojams Rīgā un Rīgas reģionā, salīdzinoši mazāk – citos valsts reģionos. Laika posmā no 2020. gada marta līdz maijam brīvo darba vietu skaits samazinājās no 26 973 līdz 17 175. Līdz augustam vakanču skaits pakāpeniski pieauga (jūlijā tās bija 18 125, augustā 18 002), bet pēc tam atkal samazinājās (novembrī esot 16 610, bet decembrī tikai 14 470). Visvairāk brīvās darba vietas 2020. gada nogalē tika reģistrētas tādās darbības jomās kā Būvniecība/Nekustamais īpašums – 40% no kopējā skaita, Ražošana – 13%, Transports/Loģistika – 11%, Pakalpojumi – 10%. Aptuveni 78% vakanču tika reģistrētas Rīgas reģionā, attiecīgi saglabājoties izteiktākai darbaspēka nepietiekamībai, kas LMzin2020; Ziņojums „Par bezdarbnieku un darba meklētāju apmācību rezultātiem 2020.gadā un prioritārajiem apmācību virzieniem 2021.gadā”

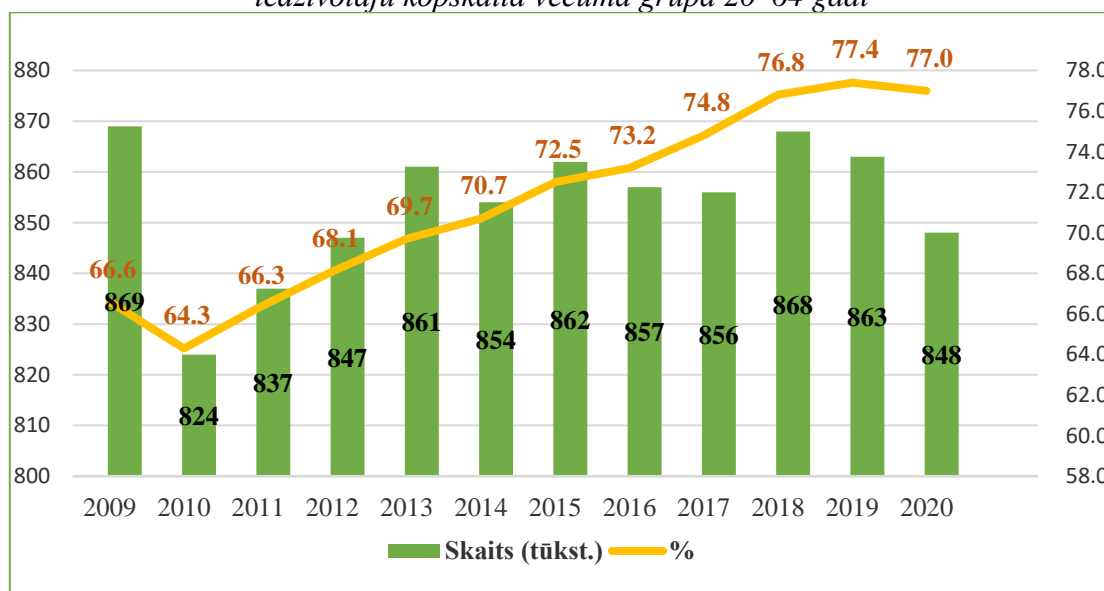
piesaista darba meklētājus arī no citiem reģioniem. Plašāka informācija par reģistrētajām darba vietām sniegta ziņojuma 1.2. apakšsadaļā. Neraugoties uz negatīvajām tendencēm darba tirgū, ko izraisīja Covid-19 pandēmija, katru mēnesi ir pieteiktas jaunas vakances, kā arī ir notikusi bezdarbnieku iekārtošanās darbā – piemēram, 2020.gada novembrī tika reģistrētas 4219 jaunās vakances, bet 4455 bezdarbnieki iekārtojās darbā.

Atbilstoši *Eurostat* darbaspēka apsekojuma rezultātiem, salīdzinot ar 2019. gadu, **nodarbinātības līmenis** vecuma grupā 20-64 pērn samazinājās par 0,4 procentpunktiem, uzrādot **77,4%** (skat. 1.attēlu). Rādītājs joprojām bija augstāks par Eiropas Savienības (ES) vidējo rādītāju, kas 2020. gadā 27 dalībvalstu vidū bija 72,4%. Savukārt atbilstoši Centrālās statistikas pārvaldes (CSP) darbaspēka apsekojuma rezultātiem 2020. gada 4. ceturksnī Latvijā bija nodarbināti 885,5 tūkstoši jeb 63,8% iedzīvotāju vecumā no 15 līdz 74 gadiem, kas bija par 24,5 tūkst. mazāk nekā 2019. gada 4.ceturksnī, kad nodarbinātības līmenis sasniedza 65%. Kā atzīmē CSP, lai gan kopš 2012. gada 3.ceturkšņa nodarbinātības līmenis Latvijā ir pārsniedzis Eiropas Savienības (ES) dalībvalstu vidējo līmeni, 4.ceturksnī tas bija zemākais starp Baltijas valstīm – Igaunijā nodarbinātības līmenis bija 67%, savukārt Lietuvā – 64,3 %.

Protēji iepriekšējo gadu pozitīvajām tendencēm 2020. gadā bezdarba līmenis ievērojami palielinājās. Proti, atbilstoši CSP datiem 2020. gadā bezdarba līmenis Latvijā bija 8,1%, kas bija par 1,8 procentpunktiem augstāks nekā 2019. gadā. Sievietēm bezdarba līmenis joprojām saglabājas zemāks nekā vīriešiem (attiecīgi 7,1% un 9,1%). Tāpat pagājušajā gadā bezdarbnieku skaits palielinājās par 28,4% jeb 78,7 tūkstoši iedzīvotāju vecumā no 15 līdz 74 gadiem bija bezdarbnieki. Salīdzinot ar 2019. gadu, bezdarbnieku skaits bija palielinājies par 17,4 tūkstošiem jeb 28,4%.

Attēls Nr.1

Nodarbināto iedzīvotāju skaits un īpatsvars
iedzīvotāju kopskaitā vecuma grupā 20–64 gadi

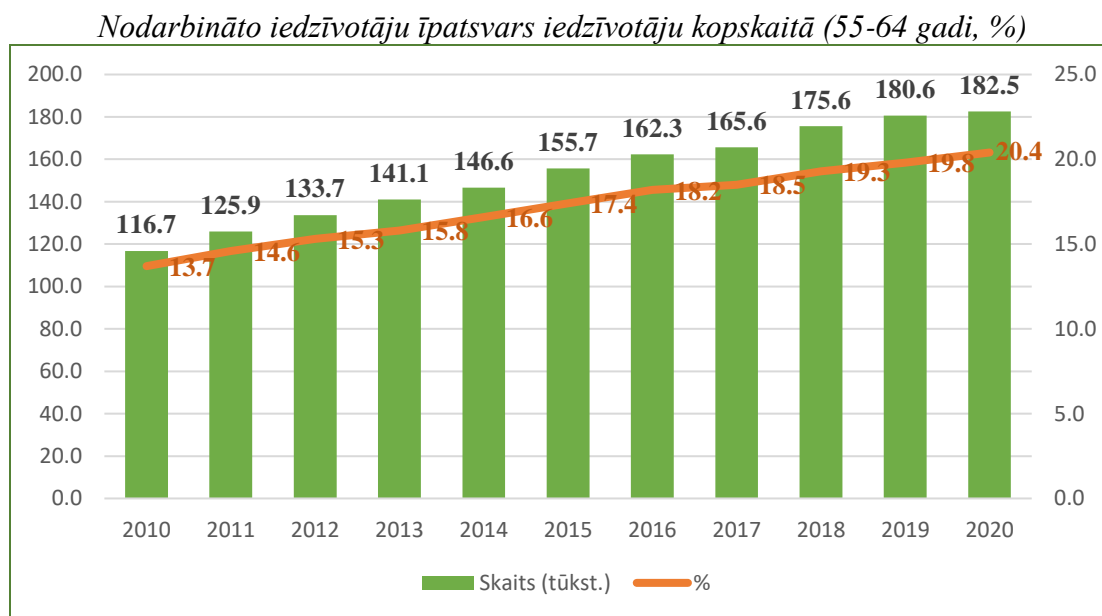

Avots: Eurostat

Visaugstākais nodarbināto iedzīvotāju īpatsvars 2020. gadā sadalījumā pa vecuma grupām bija iedzīvotājiem 35-44 gadu vecumā (23,6%), iedzīvotājiem 45-54 gadu vecumā (23,8%) un 25-34 gadu vecumā (21,9%), savukārt **pirmspensijas iedzīvotājiem vecuma grupā (55-64 gadi)** rādītājs veidoja 20,4%, tam gadu no gada pakāpeniski palielinoties (2013.gadā rādītājs bija 15,8%). Absolūtos skaitļos nodarbināto iedzīvotāju skaits vecumā 55-64 gadi ir palielinājies no 141,1 tūkst. 2013. gadā līdz 182,5 tūkst. 2020. gadā (skat. LMzin2020; Ziņojums „Par bezdarbnieku un darba meklētāju apmācību rezultātiem 2020.gadā un prioritārajiem apmācību virzieniem 2021.gadā”

2.attēlu). Šī augšupejošā tendence ir skaidrojama gan no demogrāfisko pārmaiņu perspektīvas, gan arī no darba tirgum nepieciešamo prasmju pieauguma vecākā gada gājuma iedzīvotāju vidū. Vienlaikus tas liecina par nepieciešamību turpināt īstenot aktīvās novecošanās atbalsta pasākumus šai mērķa grupai, t.sk ar mērķi mazināt stereotipus no darba devēju puses, tādējādi sekmējot vēl aktīvāku šo personu iekļaušanos darba tirgū.

Attēls Nr.2

2020. gadā sieviešu nodarbinātības līmenis bija zemāks nekā vīriešu (sievietēm – 61,6%, vīriešiem – 67,1%). Pēc teritoriālā dalījuma viszemākais nodarbinātības līmenis bija Latgales reģionā, kur vērojams arī lēnākais nodarbinātības līmeņa pieaugums starp reģioniem. 2020. gadā Latgales reģionā nodarbināti bija 56,6% iedzīvotāju, kas bija par 7,7% vairāk nekā 2010. gadā. Savukārt visaugstākais nodarbinātības līmenis 2020. gadā bija Rīgas un Pierīgas reģionā (67%). Nodarbinātības līmenis Rīgas reģionā kopš 2010. gada ir palielinājies par 12,8%. 2020.gadā visvairāk no visiem nodarbinātajiem bija iedzīvotāji ar augstāko izglītības (ISCED 5.-8. līmenis) līmeni (40,2% jeb 358,9 tūkst. no 893 tūkst), kam sekoja 29,6% jeb 264,2 tūkst. nodarbināto ar iegūtu arodizglītību vai profesionālo vidējo izglītību (ISCED 3. un 4. līmenis), savukārt vismazāk nodarbināto gan īpatsvarā, gan absolūtos skaitļos bija ar vispārējo vidējo izglītību (ISCED 3. līmenis) – 23,1% jeb 206 tūkst., kā arī ar iegūtu pamatizglītību vai bez tās – 7% jeb 62,1 tūkst.

1.1. Reģistrētais bezdarbs

Covid-19 ietekmē NVA bezdarba statistika 2020. gada beigās liecināja, ka kopš 2019. gada bija vērojamas bezdarba palielināšanās tendences. Proti, palielinājās gan reģistrētā bezdarba līmenis (no 6,2% uz 7,7%), gan bezdarbnieku skaits (par 11 797 personām), NVA uzskaitē decembra beigās esot **69 605 bezdarbniekiem**, no kuriem 54,9% (38 185) bija sievietes un 45,1% (31 420) vīrieši. 2020. gada decembra beigās puse reģistrēto bezdarbnieku bija ar bezdarba ilgumu līdz 6 mēnešiem – 34 846 jeb 50,1%. Reģistrēto bezdarbnieku kopskaitā 2020. gada beigās lielāko īpatsvaru (35,3%) veidoja bezdarbnieki ar profesionālo izglītību (kopā – **24 572 bezdarbnieki**), no kuriem puse (51,8%) bija vecumā 50 gadi un vairāk, kas vienlaikus norāda uz nepieciešamību esošo izglītību pilnveidot vai

apgūt no jauna, lai tā būtu atbilstoša mūsdienu darba tirgus prasībām. 2020. gadā bezdarbnieku skaits pieauga visās izglītības grupās, ko var vistiešākajā mērā skaidrot ar Covid-19 negatīvo ietekmi. Visaugstākais pieaugums, salīdzinot ar 2019. gadu, bija vērojams bezdarbniekiem ar iegūtu profesionālo izglītību (pieaugums par 3 842), vispārējo izglītību (+3 759), augstāko izglītību (+2 735) un pamatizglītību (+1 473), sīkāk skat. 1.tabulā.

Tabula Nr.1

Reģistrēto bezdarbnieku statistiskais portrets (uz 31.12.2020.)

		Kopējais	% no	Sievietes	Vīrieši
Bezdarbnieku skaits		67518		37695	29823
				55.8%	44.2%
Vecuma grupas	15 - 19	439	0.7%	232	207
	20 - 24	4234	6.3%	2447	1787
	25 - 29	6741	10.0%	3899	2842
	30 - 34	8028	11.9%	4813	3215
	35 - 39	7561	11.2%	4377	3184
	40 - 44	6935	10.3%	3910	3025
	45 - 49	7445	11.0%	3970	3475
	50 - 54	8311	12.3%	4427	3884
	55 - 59	9873	14.6%	5341	4532
	60 un vairāk	7951	11.8%	4279	3672
Izglītības līmenis	augstākā izglītība	15025	22.3%	10475	4550
	profesionālā izglītība	23616	35.0%	12043	11573
	vispārējā vidējā izglītība	17444	25.8%	9556	7888
	pamatizglītība	10124	15.0%	4965	5159
	zemāka par pamatizglītību	1265	1.9%	634	631
	nav norādīta	44	0.1%	22	22
valsts valodas prasme	izglītība iegūta valsts valodā	41411	61.3%	23136	18275
	valsts valodas augstākā pakāpe	3739	5.5%	2756	983
	valsts valodas vidējā pakāpe	10016	14.8%	6492	3524
	valsts valodas zemākā pakāpe	7216	10.7%	3400	3816
	nav valsts valodas atestācijas	5031	7.5%	1860	3171
	nav norādīta	105	0.2%	51	54
bezdarba ilgums	līdz 6 mēnešiem	33505	49.6%	18360	15145
	no 6 līdz 12 mēnešiem	17973	26.6%	10126	7847
	no 1 līdz 3 gadiem	10737	15.9%	6188	4549
	3 gadi un vairāk	5303	7.9%	3021	2282

Datu avots:NVA

Salīdzinājumam - vēl 2019. gada beigās NVA uzskaitē bija 57 808 bezdarbnieki. 2019.gadā, salīdzinot ar 2018.gadu, samazinājās ilgstošo bezdarbnieku īpatsvars reģistrēto bezdarbnieku vidū no 25,1% līdz 21%. Tai pašā laikā pieauga brīvo darba vietu skaits par 14,5 tūkst., kā arī bija vērojama stabila darbā iekārtošanās tendence, kur 2019. gadā darbā iekārtojās 63 734 personas, no kurām 18 490 (29%) darbā iekārtojās pēc kāda NVA aktīvā nodarbinātības pasākuma pabeigšanas. Tāpat 2019. gada 12 mēnešos NVA bija reģistrētas 106 397 brīvās darba vietas, kas bija par 17 905 jeb 20% vairāk, salīdzinot ar 2018. gada janvāri – decembri. Visvairāk brīvo darba vietu skaits, salīdzinot ar 2018.gadu, pieauga būvniecībā, kā arī administratīvo un apkalpojošo dienestu darbībā.

Turpretim kopš 2020. gada februāra reģistrētā bezdarba līmenis palielinājās par 1,4% punktiem, bezdarbnieku skaitam pieaugot par 11,3 tūkst. (skat. 2.tabulu). Vidējais bezdarba ilgums 2020. gada decembra beigās bija **183 dienas** jeb 6 mēneši, kas salīdzinot ar atbilstošo periodu pirms gada, bija par **44 dienām vairāk**. Vienlaikus vidējais bezdarba ilgums 2020. gadā bija 157 dienas jeb nedaudz vairāk par 5 mēnešiem. Šis rādītājs, neskatoties uz pandēmijas ietekmi gada griezumā, pat nedaudz samazinājās, proti, par 6 dienām.

Tabula Nr.2

Reģistrētā bezdarba līmenis mēneša beigās, % un skaits

Gads	Jan	Feb	Mar	Apr	Mai	Jūn	Jūl	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
2017	8,5	8,4	8,3	7,8	7,4	7,2	7,1	6,9	6,6	6,6	6,7	6,8
2018	7,0	7,1	7,0	6,7	6,4	6,4	6,4	6,3	6,1	6,1	6,2	6,4
2019	6,7	6,7	6,6	6,3	6,1	6,0	6,0	5,9	5,7	5,7	5,8	6,2
2020	6,4	6,3	6,8	8,0	8,4	8,6	8,6	8,2	7,7	7,4	7,4	7,7

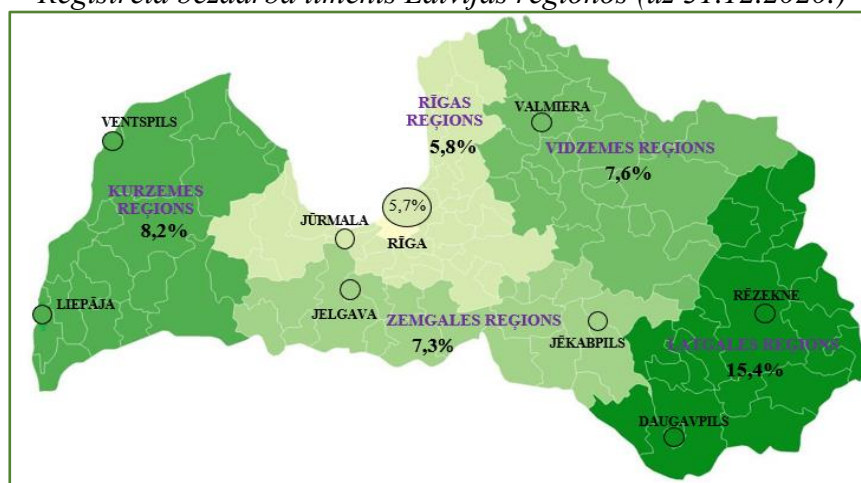
Reģistrēto bezdarbnieku skaits mēneša beigās

G.	Jan	Feb	Mar	Apr	Mai	Jūn	Jūl	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
17.	80016	79152	76431	71705	68439	66708	65554	63717	61461	61014	61538	63121
18.	65136	65282	64631	61882	59548	59119	58888	58051	56734	56726	57455	59588
19.	61951	62477	61244	58188	56105	55750	55373	54390	52595	52651	53783	57808
20.	58832	58247	61926	72917	76440	78226	77998	75013	70306	67124	67518	69605

Zemākais bezdarba līmenis 2020. gada decembrī reģistrēts Rīgas reģionā - 5,8%, turpretim augstākais bezdarba līmenis bija Latgales reģionā – 15,4% (skat. 3.attēlu).

Attēls Nr.3

Reģistrētā bezdarba līmenis Latvijas reģionos (uz 31.12.2020.)

Datvu avots: NVA

Kopumā 2020. gada 12 mēnešos **bezdarbnieka statuss** piešķirts **103 218** personām, t.i., par 15 311 personām vairāk, salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu. Salīdzinot ar 2020. gada 3. ceturksni, statusu ieguvušo skaits 2020. gada 4.ceturksnī pieauga Latgales reģionā, Kurzemes, Zemgales, Vidzemes reģionos, savukārt Rīgas reģionā bija vērojams statusu ieguvušo skaita samazinājums. Sadalījumā pēc pēdējās nodarbošanās (profesijas) visvairāk statusu ieguva: ceļa būves palīgstrādnieki – 231, kūdras ieguves palīgstrādnieki – 181, kravas automobiļa vadītāji – 131, traktora vadītāji – 112, palīgstrādnieki – 110, traktortehnikas vadītāji – 109, ekskavatora vadītāji – 105, pavāri – 100, mazumtirdzniecības veikala pārdevēji – 79, mežsaimniecības strādnieki – 77.

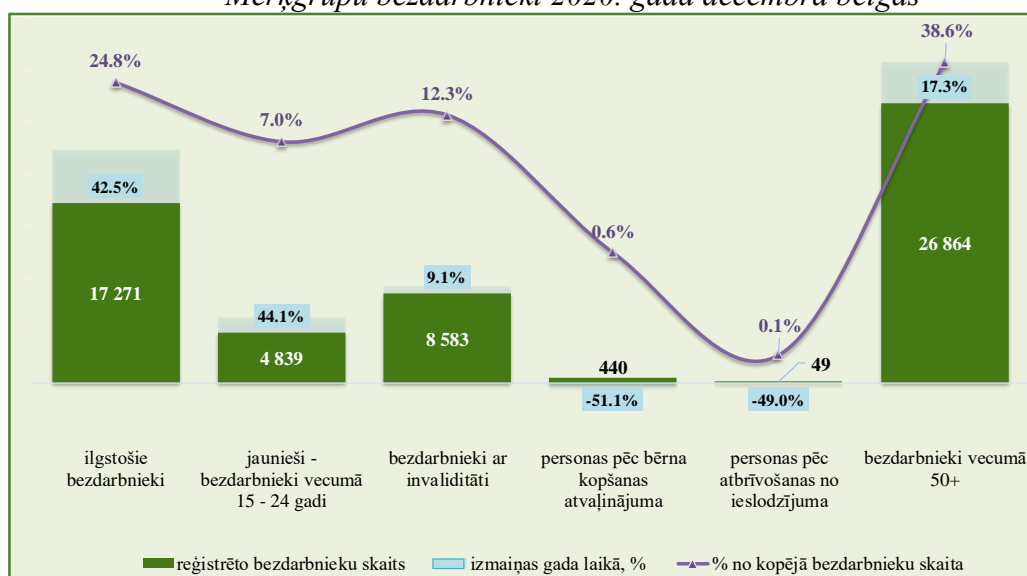

2020. gada decembra beigās lielākās mērķgrupas no bezdarbnieku kopskaita bija bezdarbnieki vecumā 50 gadi un vairāk – 38,6%, ilgstošie bezdarbnieki (ar bezdarba ilgumu vismaz vienu gadu) – 24,8% un bezdarbnieki ar invaliditāti – 12,3%. Savukārt jauniešu bezdarbnieku vecumā no 15-24 gadi īpatsvara rādītājs bija viszemākais no visām mērķa grupām – 7%.

2020. gada decembra beigās 17 271 jeb 24,8% no kopējā NVA reģistrēto bezdarbnieku skaita bija **ilgstošie bezdarbnieki**. Salīdzinot ar 2019. gada atbilstošo periodu, ilgstošo bezdarbnieku skaits palielinājies par 5 154 personām jeb 42,5%. Jāpiebilst, ka gadu iepriekš (pirms pandēmijas) ilgstošo bezdarbnieku skaits gada griezumā samazinājās par 138 personām jeb 1%, kā arī bija vērojams samazinājums īpatsvara rādītājā no 21% līdz 17,8%. Līdz ar to ir secināms, ka Covid-19 ietekmes uz darba tirgu dēļ šīs mērķa grupas skaita un īpatsvara rādītāji kopā ar jauniešiem bezdarbniekiem ir palielinājušies visievērojamāk (skat. 4. attēlu).

Attēls Nr.4

Mērķgrupu bezdarbnieki 2020. gada decembra beigās

Datu avots: NVA

Ilgstošo bezdarbnieku kopskaitā 55,3% bija bezdarbnieki vecumā 50 gadi un vairāk, 24,1% – bezdarbnieki ar invaliditāti, 2,1% – jaunieši bezdarbnieki (15 – 24 gadi). Ilgstošo bezdarbnieku statistikas portretu skat. 3. tabulā.

Lielākais ilgstošo bezdarbnieku skaita **pieaugums**, salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu, sadalījumā pa profesijām pēc pēdējās nodarbošanās: pārdevējs konsultants – 155, apkopējs – 154, mazumtirdzniecības veikala pārdevējs – 132, palīgstrādnieks – 110, kravas automobiļa vadītājs – 73, projekta vadītājs – 71, klientu apkalpošanas speciālists – 71, būvstrādnieks – 62.

Tabula Nr.3

Ilgstošo bezdarbnieku statistiskais portrets (uz 31.12.2020.)

		Kopējais	% no	Sievietes	Vīrieši
Bezdarbnieku skaits		17271		9945	7326
				57.6%	42.4%
Ilgstošo bezdarbnieku īpatsvars %		24.8%			
Vecuma grupas	15 – 19	19	0.1%	10	9
	20 – 24	344	2.0%	202	142

LMzin2020; Ziņojums „Par bezdarbnieku un darba meklētāju apmācību rezultātiem 2020.gadā un prioritārajiem apmācību virzieniem 2021.gadā”

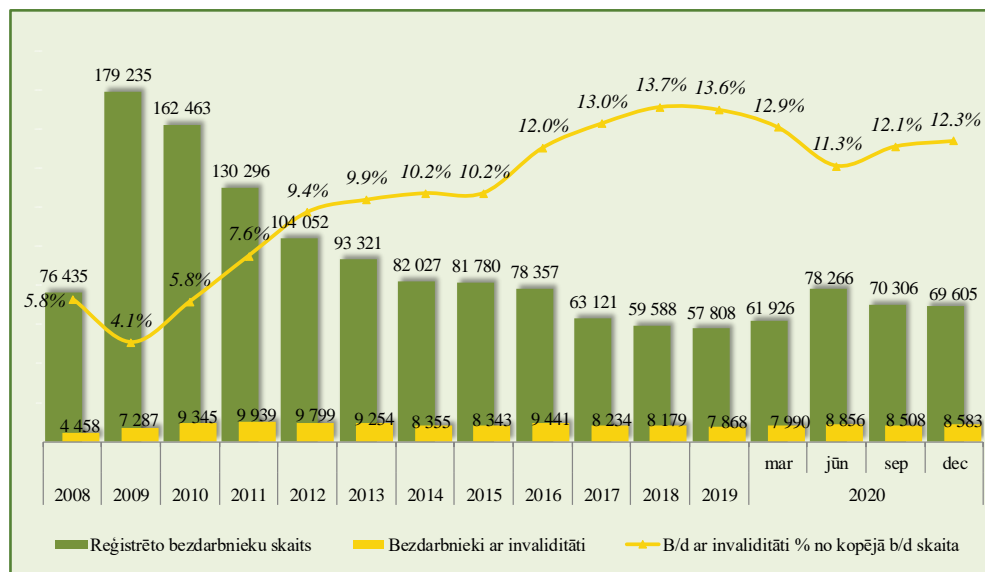
	25 – 29	841	4.9%	554	287
	30 – 34	1332	7.7%	924	408
	35 – 39	1502	8.7%	1001	501
	40 – 44	1657	9.6%	995	662
	45 – 49	2031	11.8%	1138	893
	50 – 54	2704	15.7%	1448	1256
	55 – 59	3741	21.7%	2034	1707
	60 un vairāk	3100	17.9%	1639	1461
Izglītības līmenis	augstākā izglītība	2722	15.8%	1988	734
	profesionālā	6729	39.0%	3635	3094
	vispārējā vidējā	4307	24.9%	2403	1904
	Pamatzglītība	3076	17.8%	1676	1400
	zemāka par	437	2.5%	243	194
	nav norādīta	0	0.0%	0	0
valsts valodas prasme	izglītība iegūta	9253	53.6%	5288	3965
	valsts valodas	1007	5.8%	790	217
	valsts valodas	2557	14.8%	1763	794
	valsts valodas	2630	15.2%	1356	1274
	nav valsts valodas	1824	10.6%	748	1076
	nav norādīta	0	0.0%	0	0
bezdarba ilgums	no 1 līdz 3	11940	69.1%	6903	5037
	3 gadi un vairāk	5331	30.9%	3042	2289

Datu avots: NVA

2020. gada decembra beigās 8 583 jeb 12,3% no reģistrētā bezdarbnieku kopskaita bija **bezdarbnieki ar invaliditāti**, no kuriem vairāk nekā puse (64,5%) bija vecumā virs 50 gadiem, 48,5% - ilgstošie bezdarbnieki, 1,9% - jaunieši bezdarbnieki (15-24). Salīdzinot ar atbilstošo periodu pirms gada, vērojams personu īpatsvara samazinājums kopējo reģistrēto bezdarbnieku vidū (par 1,3%), lai arī absolūtos skaitļos par 715 personām vērojams šīs mērķa grupas pieaugums (skat. 5.attēlu).

Attēls Nr.5

Reģistrēto bezdarbnieku ar invaliditāti skaits un īpatsvars (uz 31.12.2020.)

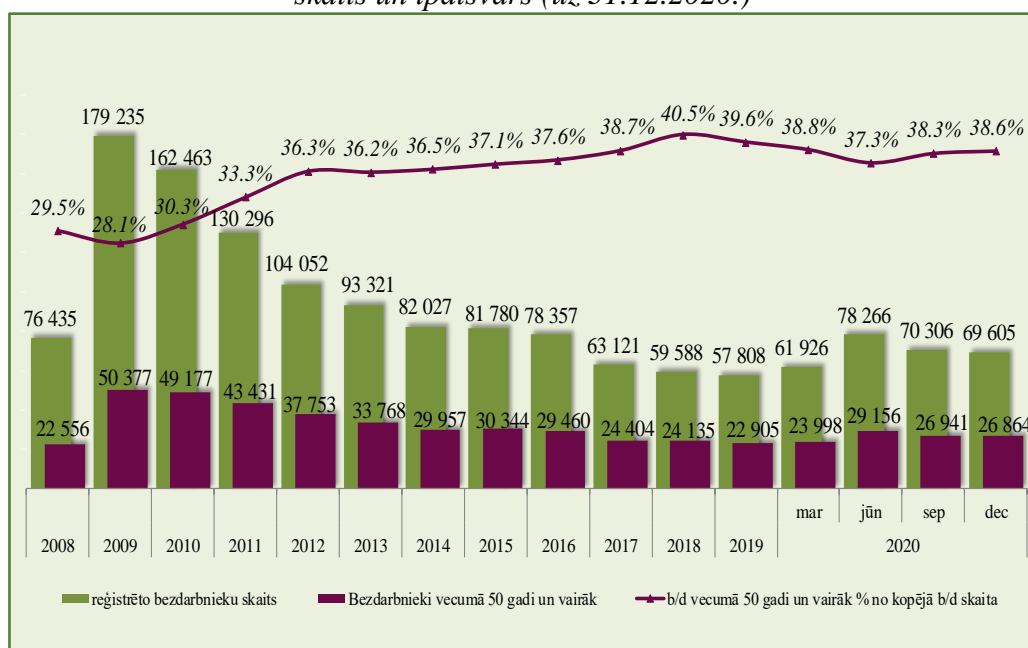
Datu avots: NVA

Bezdarbnieku ar invaliditāti mērķa grupas integrēšana darba tirgū ir viena no NVA prioritātēm, tādēļ NVA sadarbojas ar darba devējiem un nevalstiskajām organizācijām (turpmāk NVO), lai rastu iespējas bezdarbnieku integrēšanai darba tirgū. Pēdējo gadu laikā Latvijā ir īstenoti vairāki jauni pasākumi, lai vēl vairāk atbalstītu personu ar invaliditāti integrāciju darba tirgū. Piemēram, NVA ir uzsākusi motivācijas programmas īstenošanu darba meklēšanai ar mentora pakalpojumu personām ar invaliditāti, tāpat tiek turpinātas subsidētās darba vietas bezdarbniekiem ar invaliditāti, kā arī turpinātas tādas jaunās iniciatīvas kā atvērto durvju dienas personu ar invaliditāti darbā iekārtošanās veicināšanai, satuvinot bezdarbniekus un potenciālos darba devējus. Turpināsies arī darba devēju informēšanas pasākumi, ietverot arī cilvēku ar invaliditāti nodarbinātības labās prakses piemēru popularizēšanu, lai iedrošinātu citus darba devējus nodarbināt personas ar invaliditāti.

NVA 2020. gada decembra beigās reģistrēti **26 864 bezdarbnieki vecumā 50 gadi un vairāk**, kas bija **38,6%** no kopējā reģistrētā bezdarbnieku skaita valstī. 2020. gada decembra beigās 35,5% no reģistrētajiem bezdarbniekiem vecumā 50 gadi un vairāk bija ilgstošie bezdarbnieki, bezdarbnieki ar invaliditāti 20,6%. Salīdzinot ar 2019. gada beigām, vērojams skaitliskā rādītāja palielinājums par gandrīz 4 tūkst. (3959 bezdarbniekiem), savukārt bezdarbnieku mērķgrupas īpatsvarā rādītājs samazinājies par vienu procentpunktu (skat. 5.attēlu).

Attēls Nr.5

Reģistrēto bezdarbnieku vecumā 50 gadi un vairāk skaits un īpatsvars (uz 31.12.2020.)

Datu avots: NVA

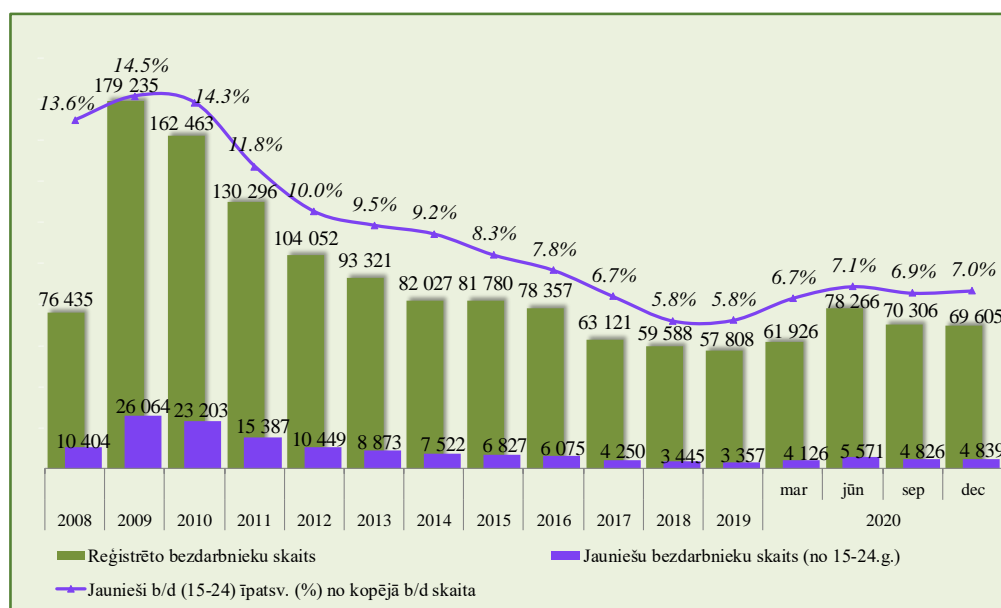
Uzlabojoties situācijai darba tirgū un Latvijā īstenojot Jauniešu garantijas pasākumus, līdz pandēmijai pakāpeniski samazinājās arī NVA reģistrēto **jauniešu bezdarbnieku skaits** un īpatsvara rādītāji reģistrēto bezdarbnieku vidū. Salīdzinot ar 2009. gadu, kad šie rādītāji bija visaugstākie (14,5% un 26 064 bezdarbnieki.), 2020.gada beigās reģistrēto jauniešu bezdarbnieku skaits (vecumā no 15-24 gadiem) bija **4 839** jeb 7% no bezdarbnieku kopskaita. Salīdzinot ar 2019. gada beigām, kad jauniešu bezdarba rādītāji sasniedza vēsturiski zemāko līmeni, vērojams gan bezdarbnieku skaita (gandrīz 1500

bezdarbnieku pieaugums), gan īpatsvara palielinājums (par 1,2%) NVA mērķa grupu vidū (skat. 6.attēlu).

2020. gada decembra beigās bezdarbnieku (15-24 gadi) kopskaitā 7,5% bija ilgstošie bezdarbnieki, 3,4% – personas ar invaliditāti, 2% – personas pēc bērna kopšanas atvaļinājuma. Lielākais bezdarbnieku (15-24) skaits sadalījumā pa profesijām pēc pēdējās nodarbošanās: pārdevējs konsultants – 319, palīgstrādnieks – 241, mazumtirdzniecības veikala pārdevējs – 204, viesmīlis – 202, klientu apkalpošanas speciālists – 131, pavārs – 128, bārmenis – 97, krupjē – 88, administrators – 82, ceļa būves palīgstrādnieks – 54.

Attēls Nr.6

Reģistrēto jauniešu bezdarbnieku skaits un īpatsvars (uz 31.12.2020.)

Datu avots: NVA

Jauniešu bezdarba situācija Latvijā ir mērenāka, salīdzinot ar citām Eiropas valstīm. Atbilstoši *Eurostat* datiem Latvijā jauniešu (vecumā no 15 līdz 24 gadiem) bezdarba līmenis 2020. gadā bija 14,9%. Pēdējos 10 gados jauniešu bezdarba rādītāji ir ievērojami uzlabojušies - 2010.gada beigās jauniešu bezdarbs Latvijā bija 36,2 %. Salīdzinot ar kaimiņvalstīm, jauniešu bezdarba rādītāji Latvijā ir zemāki (Igaunijā 17,9%, Lietuvā 19,6%). Tāpat jauniešu bezdarba situācija ir labāka kā vidēji ES-27 valstīs (16,8%), un jo īpaši labāka, salīdzinot ar Eiropas dienvidu valstīm. Piemēram, Grieķijā jauniešu bezdarbs 2020. gadā bija 35%, Spānijā 38,3%, Itālijā 29,4%.

Tāpat *Eurostat* dati liecina, ka 2020. gadā Latvijā NEET grupas (jaunieši, kas nestrādā, nemācās vai neapgūst arodu) jauniešu (no 15-29 gadu vecumam) īpatsvars bija 11,9%, kas bija zemāks par ES vidējo rādītāju (13,7%). 2020. gadā salīdzinājumā ar 2010. gadu NEET grupas jauniešu bezdarbnieku skaits ir samazinājies par 59 tūkst. (no 92 līdz 33 tūkst.). Arī šis kritums ir saistāms gan ar kopējo darba tirgus situācijas uzlabošanu, gan Latvijā īstenotajiem Jauniešu garantijas u.c. uz jauniešu nodarbinātību vēršiem pasākumiem, kas mērķēti tieši uz šo mērķa grupu, kaut arī, protams, jāņem vērā arī demogrāfiskā situācija valstī.

Iemesli, kāpēc NEET grupas jaunieši sastopas ar grūtībām ceļā uz darba tirgu, ir daudz un dažādi, tomēr kā galvenie ir nepietiekams izglītības līmenis (iegūta tikai vispārējā vidējā vai zemāks izglītības līmenis) un priekšlaicīga mācību pārtraukšana, kas nereti saistīta ar valsts valodas nepietiekamām zināšanām, kvalitatīvas darba pieredzes trūkums, vēlmes izprast informāciju par darba tirgus tendencēm un mācīšanās motivācijas trūkums, kā arī

problēmas ģimenē, atkarības problēmas, nespēja saskaņot darba/izglītības un ģimenes dzīvi, kā arī darba tirgus atšķirības reģionu griezumā.

1.2. Darba devēju pieteiktās brīvās darba vietas

2020. gada 12 mēnešos NVA reģistrētas 76 226 brīvās darba vietas, kas bija par 30 171 jeb 28,4% mazāk, salīdzinot ar 2019. gada janvāri – decembri. Tāpat 2020. gada decembra beigās bija reģistrētas aktuālas 14 470 brīvās darba vietas, kas bija par 18 003 jeb 55% mazāk, salīdzinot ar 2019. gada decembri.

NVA 2020. gada decembra beigās brīvo darba vietu skaits sadalījumā pēc uzņēmuma nozares (lielākais skaits): Būvniecība – 5 939 (41%), Apstrādes rūpniecība – 1 685 (12%), Administratīvo un apkalpojošo dienestu darbība – 1 497 (10%), Transports un uzglabāšana – 1 386 (10%).

Brīvo darba vietu skaits sadalījumā pēc uzņēmuma nozares (NACE 2), salīdzinot ar atbilstošo periodu pirms gada, pieaudzis **valsts pārvaldē un aizsardzībā; obligātā sociālā apdrošināšanā** – kārtībnieks (iekšlietu jomā), jaunākais inspektors (iekšlietu jomā), inspektors (iekšlietu jomā), jaunsargu instruktors, vecākais eksperts, kā arī lauksaimniecībā, mežsaimniecībā un zivsaimniecībā (skat 4.tabulā).

Tabula Nr.4

Reģistrēto brīvo darba vietu skaits sadalījumā pēc uzņēmuma nozares (NACE 2)

Nozare (TOP 10)	Brīvo darbvieta skaits 2019. gada decembra beigās	Brīvo darbvieta skaits 2020. gada decembra beigās	Izmaiņas skaits
Būvniecība	10 738	5 939	-4 799
Apstrādes rūpniecība	3 420	1 685	-1 735
Administratīvo un apkalpojošo dienestu darbība	6 806	1 497	-5 309
Transports un uzglabāšana	2 998	1 386	-1 612
Vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība; Automašīnu un motociklu remonts	1683	830	-853
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi	1079	823	-256
Lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība	394	413	19
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi	804	377	-427
Valsts pārvalde un aizsardzība; Obligātā sociālā apdrošināšana	227	363	136
Citi pakalpojumi	1283	237	-1 046
Pavisam kopā	32 473	14 470	-18 003

Datu avots: NVA

Visās profesiju grupās (pēc Profesiju klasifikatora) gada griezumā vērojams brīvo darba vietu skaita samazinājums. Lielākais brīvo darba vietu samazinājums vērojams **vidējās kvalifikācijas profesijās**, kvalificēti lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības darbinieki: zāgētājs (meža jomā), laukstrādnieks, mežstrādnieks, kā arī kvalificētu strādnieku un amatnieku grupā: ēku celtnieks, betonētājs, apdares darbu strādnieks, krāsotājs.

Papildus Covid-19 radītajai ietekmei gan uz darba vietu skaita samazinājumu, gan reģistrēto bezdarbnieku pieaugumu minētajās profesiju pamatgrupās, būtiski aspekti saglabājās arī attiecībā uz darba vietu kvalitāti un zemo atalgojumu, ko tikai retos gadījumos var risināt pārkvalifikācijas iespējas. Par to liecināja arī statistika uz 2020. gada decembra beigām, kur NVA bija reģistrētas **11 627** ilgāk par 1 mēnesi neaizpildītas brīvās darbvietas, kas veidoja 80,4% no brīvo darba vietu kopskaita (kopā 14 470). Lielākais ilgstoši LMzin2020; Ziņojums „Par bezdarbnieku un darba meklētāju apmācību rezultātiem 2020.gadā un prioritārajiem apmācību virzieniem 2021.gadā”

neaizpildīto vakanču īpatsvars vērojams Latgales (81,6%) un Rīgas (81,1%) reģionos, savukārt mazākais Kurzemes reģionā – 66,1%.

TOP profesijas Latgales reģionā, kurās darba tirgus pieprasījums nesakrīt ar piedāvājumu (nav aizpildītas ilgāk par 6 mēnešiem): elektriķis, kravas automobiļa vadītājs, apdares darbu strādnieks, betonētājs, krāsotājs. Kurzemes reģionā: bruģētājs, noliktavas strādnieks, laukstrādnieks, būvnieks, ceha strādnieks, ēku celtnieks. Rīgas reģionā: kravas automobiļa vadītājs, vilcējautomobiļa vadītājs, palīgstrādnieks, kondicionēšanas un aukstumiekārtu montētājs, pavārs. Vidzemes reģionā: palīgstrādnieks, kravas automobiļa vadītājs, lopu kāvējs, kareivis/matrozis (jūras spēkos), ēku celtnieks, vilcējautomobiļa vadītājs. Zemgales reģionā: kravas automobiļa vadītājs, būvstrādnieks, mūrnieks, psihiatrs, mazgātājs (roku darba).

2. Apmācību komisijas apstiprinātie bezdarbnieku apmācību saraksti

Tā kā lielai daļai no reģistrētajiem bezdarbniekiem varētu būt grūtības iekļauties darba tirgū, jo ievērojams skaits no NVA uzskaitē esošajiem bezdarbniekiem ilgstoši ir bez darba, kā arī vērojamo nozaru pārstrukturēšanos Covid-19 ietekmē, nepieciešams turpināt īstenot aktīvos darba tirgus politikas pasākumus, t.sk. prasmju pilnveidi un pārkvalifikāciju.

Atbilstoši Ministru kabineta 2011. gada 25. janvāra noteikumu Nr.75 "Noteikumi par aktīvo nodarbinātības pasākumu un preventīvo bezdarba samazināšanas pasākumu organizēšanas un finansēšanas kārtību un pasākumu īstenotāju izvēles principiem" (turpmāk – MK noteikumi Nr.75) 22.punktā noteiktajam, apmācību jomas, izglītības programmas, profesijas un sociālās un profesionālās pamatprasmes, kurās atbilstoši darba tirgus pieprasījumam un tautsaimniecības nozaru attīstības prognozēm nepieciešams veikt bezdarbnieku un darba meklētāju apmācību, kā arī konkurētspējas paaugstināšanas pasākumu (KPP) tematiskās jomas un atvērto tiešsaistes kursu platformu piedāvājumu (turpmāk – apmācību saraksti), ne retāk kā reizi gadā nosaka labklājības ministra izveidota **Apmācību komisija** (komisijas sastāvs un tās darbības nolikums ir publicēts LM mājaslapas sadaļā "Pasākumi prasmju pilnveidei"¹).

Saskaņā ar MK noteikumiem Nr.75, NVA organizē bezdarbnieku un darba meklētāju mācības:

- atbilstoši **Apmācību komisijas** priekšlikumiem un apstiprinātajiem sarakstiem;
- pēc darba devēja rakstiska pieprasījuma.

Sākotnējos priekšlikumus apmācību sarakstu aktualizēšanai sagatavo LM sadarbībā ar NVA. Atbilstoši izmaiņām izglītības un kvalifikāciju struktūrās saraksti top sasaistē ar Valsts izglītības satura centra ekspertīzi. Saraksti tiek sagatavoti:

1. Atbilstoši pierādījumos balstītai analīzei un darba tirgus pieprasījumam, tiek ņemti vērā NVA statistikas dati (ieskaitot monitoringa datus, piemēram, nodarbinātības rādītājus 6 mēnešu laikā pēc apmācību pabeigšanas un ietekmes novērtējumus) par katru sarakstā iekļauto profesionālo izglītības programmu:

- darba tirgus prognoze (plašāk skat. <https://www.nva.gov.lv/lv/darba-tirgus-istermina-prognozesana>), kā augstu vērtējot pieprasījumu virs 200 darba vietām;
- BURVIS (Bezdarbnieku uzskaites un reģistrēto vakanču informācijas sistēma) reģistrēto vakanču skaits (vērtējot pieprasījumu virs 100 darba vietām);
- iekārtojušos darbā īpatsvars (%) pirmo 6 mēnešu laikā pēc apmācību pabeigšanas (kā nepietiekams rezultāts < 30%);
- reģistrēto bezdarbnieku skaits pēc pēdējās nodarbošanās profesijā (kā pietiekams rezultāts > 100 personas);
- reģistrēto bezdarbnieku skaits, kuri meklē darbu profesijā (profesijā reģistrēto skaits >100 personas);
- bezdarbnieku skaits, kuri uzsākuši mācības katrā no izglītības programmām (kā pietiekams rezultāts > 150 personām);
- bezdarbnieku skaits, kuri pabeiguši apmācības (kā pietiekams rezultāts > 150 personām);
- reģistrētie bezdarbnieku pieteikumi programmas apguvei (kā augsts pieteikumu skaits > 50).

2. Atbilstoši LM saņemtajiem priekšlikumiem, kā arī komisijas dalībnieku un Nozaru ekspertu padomju (atsevišķa veidlapa, kas tiek izsūtīta elektroniski kopā ar sēdē izskatāmo dokumentāciju pirms katras komisijas sēdes) iesniegtajiem priekšlikumiem. Specifiski

¹ Pieejams šeit: <http://www.lm.gov.lv/lv/sabiedribas-lidzdaliba/konsultativas-padomes/apmacibu-komisija-apmacibu-jomu-izglitibas-programmu-profesiju-socialo-un-profesionalo-pamatprasmju-noteiksanai>
LMzin2020; Ziņojums „Par bezdarbnieku un darba meklētāju apmācību rezultātiem 2020.gadā un prioritārajiem apmācību virzieniem 2021.gadā”

jautājumi tiek izskatīti arī Nozaru ekspertu padomēs (NEP) vai atsevišķās darba grupās, pievēršoties tiem detalizētāk, tomēr būtiskākā nozīme ir tieši darba devēju aptauju un NVA datu bāzē esošajai informācijai.

2020. gada 12. jūnijā tika uzsākta Apmācību komisijas elektroniskās saskaņošanas procedūra, kurā ar komisijas 13.07.2020. elektroniskās saskaņošanas protokolu Nr. 2/2020 tika aktualizēti bezdarbnieku un darba meklētāju apmācību saraksti 2020. – 2021.gadam. Ņemot vērā jaunu mācību formu piedāvājuma nepieciešamību NVA reģistrētajiem klientiem, t.sk. Covid-19 ietekmes dēļ, komisija tās darbības nolikumu papildināja ar jaunu uzdevumu – apstiprināt modulārās profesionālās izglītības programmas; augstākās izglītības iestādes piedāvātu studiju moduli vai studiju kursu, kas tiek īstenots akreditēta studiju virziena licencētas studiju programmas ietvaros; atvērto tiešsaistes kursu platformu piedāvājumu.

2020. gada jūlijā apstiprinātos mācību sarakstus NVA tās klientiem nodrošināja arī 2021. gadā. **Vienlaikus Apmācību komisija ar 2021. gada 4. februāra sēdes protokolu Nr. 1/2021 apstiprināja attālinātajām un klātienē mācībām piemērotas papildu profesionālās pilnveides izglītības programmas (160 – 320 mācību stundas), kā arī modulus no modulārās profesionālās izglītības programmas profesionālajā tālākizglītībā, kas lielākoties vērstas uz digitālo un elektronisko un optisko iekārtu ražošanas, informācijas un komunikācijas tehnoloģiju prasmju apguvi (skat. 2.pielikumu).**

Mācības tiešsaistes platformās

Ņemot vērā pandēmijas ietekmē radušos nodarbinātības, t.sk. prasmju pilnveides un pārkvalifikācijas ierobežojumus, NVA organizētās klātienē mācības tika pārtrauktas, kas radīja nepieciešamību turpināt vēl vairāk attīstīt mācību īstenošanu elektroniskajā vidē. Covid-19 izraisītās krīzes ietekmē bezdarbnieku skaits pieauga un bezdarbnieka statusu ieguva arī augstākas kvalifikācijas speciālisti, kuru prasmes, iegūtā kvalifikācija un motivācija radīja nepieciešamību kursu piedāvājuma dažādošanai, intensificējot atbalstu tiešsaistes mācībām un izglītības piedāvājuma dažādošanai.

Līdz ar to 2021. gada februāra vidū noslēdzās NVA klientu iesaiste vienā no pasaules populārākajām tiešsaistes mācību platformām *Coursera*, ko kopā ar citām Latvijas mācību platformām Apmācību komisija pilotprojekta veidā apstiprināja 2020. gadā. NVA klientu – gan bezdarbnieku un darba meklētāju, gan bezdarba riskam pakļauto personu, iesaiste *Coursera* mācībās bija kā bezmaksas pakalpojums, ko NVA nodrošināja sadarbībā ar *Coursera*, kas šādu iespēju Eiropas u.c. valstu nodarbinātības dienestiem 2020. gada martā izteica globālās iniciatīvas ietvaros, reaģējot uz pandēmijas izplatību.

Ņemot vērā bezdarbnieku un darba meklētāju lielo pieprasījumu šādu mācību apguvei, kur pusgada laikā visās mācību platformās (<https://www.coursera.org/>, <https://www.openminded.lv/> un <https://www.elementsofai.lv/>) kopā iesaistījās vairāk par 1850 NVA klientiem, arī turpmāk NVA plāno nodrošināt atbalstu darba tirgū nepieciešamo prasmju un izglītības ieguvei atvērtajos tiešsaistesursos (*Massive Open Online Courses - MOOC*).

Lai mazinātu krīzes izraisītās sekas nodarbinātības jomā kopumā un veicinātu bezdarbnieku ātrāku atgriešanos darba tirgū pēckrīzes periodā, 2020. gada decembrī tika veikti grozījumi – MK noteikumos Nr.75, lai turpmākā NVA klientu iesaiste atvērtajos tiešsaistesursos tiktu nodrošināta, balstoties uz konkrētiem mācību platformu atlases un klientu iesaistes kritērijiem, jo īpaši, ņemot vērā to, ka atvērtie tiešsaistes kursi netiek regulēti normatīvo aktu līmenī, kā arī ir vērojams ļoti plašs šādu mācību starptautisks piedāvājums. Piemēram, starptautiskie atvērtie tiešsaistes kursi ir pieejami tādās atvērto tiešsaistes mācību platformās kā *Coursera*, *Udemy*, *Lynd*, *EdX*, *MiriadaX*, *Udacity*, *Skillshare*, *MasterClass*, *Futurelearn* u.c.

LMzin2020; Ziņojums „Par bezdarbnieku un darba meklētāju apmācību rezultātiem 2020.gadā un prioritārajiem apmācību virzieniem 2021.gadā”

Turpmāk NVA reģistrēto klientu prasmju pilnveidei un zināšanu ieguvei varēs kvalificēties tādas platformas, kurās tiek piedāvātas vismaz divu augstākās izglītības iestāžu mācību programmas. Turklāt, ievērojot, ka ārvalstu platformās mācību programmas latviešu valodā nav pieejamas, platformu mācību programmu piedāvājumā jābūt mācību programmām vismaz vienā no Eiropas Savienības oficiālajām valodām. Savukārt, lai nodrošinātu mācību piedāvājuma kvalitāti, paredzēts, ka vismaz 10 no platformā izvietotajām augstākās izglītības iestādēm jābūt iekļautām pasaules labāko augstākās izglītības iestāžu “*Times Higher Education*” apkopotajā reitingā *World University Ranking* (publicēts <https://www.timeshighereducation.com/>), kas ir viens no pasaules atzītākajiem universitāšu reitingiem. Gadījumā, ja platforma piedāvā mazāk nekā 10 augstākās izglītības iestāžu mācību programmas, minētajā sarakstā jābūt iekļautām visām augstākās izglītības iestādēm. Šos nosacījumus/kvalitātes kritērijus ar 2020. gada 17.decembra grozījumiem paredz MK noteikumu Nr. 75 15.3 apakšpunkts.

Lai NVA klientu iesaiste tiktu nodrošinātaursos, kas kvalificētos darba tirgus pieprasījumam, Apmācību komisija ar 04.02.2021. protokolu Nr. 1/2021 noteica tās jomas, kuras Latvijas situācijai ir vērtējamās gan no darba tirgus atbilstības perspektīvas (izslēdzot jomas, kas vairāk būtu saistītas ar brīvā laika pavadīšanu, tādējādi nesniedzot ieguldījumu bezdarbnieku prasmju apguvei virzībā uz kvalitatīvām un labāk atmaksātām darba vietām), gan ievērojot arī pilotprojekta iesaistes rezultātus atvērtajos tiešsaistesursos: Uzņēmējdarbība (“*Business*”); Datorzinības (“*Computer science*”); Datu zinātne (“*Data science*”); Informāciju tehnoloģijas (“*Information Technology*”); Profesionālās ievirzes svešvalodu apguve (“*Language Learning*”).

Augstākās izglītības iestāžu kursu un moduļu apguve

Līdzīgi kā tas ir ar tiešsaistes mācību platformām, arī augstākās izglītības iestāžu studiju moduļu vai studiju kursu akreditēta studiju virziena apguve ir plānota kā papildus piedāvājums jau esošajām izglītības programmām, kas izriet no ārkārtējās situācijas, kad bezdarbnieka statusu ieguvēju vidū bija vērojams cilvēku ar salīdzinoši konkurētspējīgu profilu pieaugums, tādējādi to motivācija un interese būs atbilstoša iesaistei jaunajās mācību programmās. Ņemot vērā to, ka bezdarbnieks savas iepriekš iegūtās profesionālās prasmes un kompetences saglabā ilgākā laika periodā, kas kopā ar iepriekš iegūtu kvalifikāciju sekmē personas atkārtotu integrāciju darba tirgū, uzskatāms, ka bezdarbnieks zaudē profesionālās prasmes un saskaras ar būtiskām grūtībām atrast darbu profesijā, ja vismaz 3 gadus nav strādājis apgūtajā profesijā, kā rezultātā var rasties nepieciešamība apgūt citu profesiju bezdarba situācijas risināšanai. Līdz ar to paredzams, ka augstākās izglītības piedāvājuma ieviešana sekmēs arī bezdarbnieku ar augstāko izglītību un "novecojušām" (ar darba tirgum neatbilstošu izglītību, kurā nav vērojams vakanču un darba piedāvājums Latvijā) prasmēm iesaisti šajā izglītības segmentā ar NVA atbalstu, saglabājot arī turpmāk konkurētspēju darba tirgū.

Līdzās attālinātajām un klātienē mācībām piemērotām profesionālās pilnveides izglītības programmām un moduļiem no modulārās profesionālās izglītības programmas profesionālajā tālākizglītībā, Apmācību komisija ar 2021. gada 4. februāra sēdes protokolu Nr. 1/2021 apstiprināja 14 IKT augstākās izglītības iestādes studiju kursus/moduļus (skat. 2. pielikumu). Līdz ar to jaunais mācību piedāvājums vēl vairāk paplašinās NVA klientu datorprasmju apguves iespējas gan klātienē, gan tiešsaistē, kas īpaši nozīmīgi ir laikā, kad pieprasījums pēc digitālajām prasmēm aizvien straujāk ienāk gan vidējas un augstas kvalifikācijas profesijās, gan arī vienkāršajās profesijās, uz ko norāda NVA veiktās darba devēju aptaujas dati, liecinot par darba devēju pieprasījumu darbiniekiem ar datorprasmēm, to profesionālo pienākumu veikšanai.

NVA turpina sadarbību ar pašmāju un starptautiskajām asociācijām/uzņēmumiem IT prasmju apguves veicināšanai. Piemēram, sadarbībā ar Latvijas Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas asociāciju (LIKTA) sievietēm vecumā no 18 līdz 29 gadiem 2020. un 2021.gadā tika piedāvāta bezmaksas iespēja IT prasmju apguvei projektā "Women4IT", kura mērķis ir jaunu sieviešu, kuras nemācās, nestrādā un neapgūst ardu, iesaiste IKT nozarē un digitālajos darbos. Vienlaikus NVA sadarbībā ar uzņēmumu Google 2021. gadā reģistrētajiem bezdarbniekiem, reģistrētajiem darba meklētājiem, kā arī bezdarba riskam pakļautām personām plāno piedāvāt iespēju bez maksas apgūt vai pilnveidot darba tirgū pieprasītās digitālās prasmes, tiešsaistē mācoties četrās izglītības programmās: "IT atbalsts", "Lietotāju pieredzes dizains", "Datu analīze" un "Projektu vadība".

3. Kuponu sistēmas bezdarbnieku apmācībā izvērtējums

NVA īstenoto apmācību pasākumu mērķis ir pēc iespējas ātrāka un sekmīgāka bezdarbnieku iesaiste darba tirgū, tāpēc nākamās profesijas izvēlei ir jābūt balstītai gan uz personas izvēli, gan uz darba tirgus vajadzībām. Kopš 2011. gada NVA tās klientiem piedāvā iespēju pilnveidot savas prasmes, izmantojot apmācību kuponu sistēmu. Šī metode tika ieviesta kā viens no strukturālās reformas pasākumiem saskaņā ar starptautisko aizdevēju rekomendācijām.

Apmācību kupons tiek izsniegts reģistrēšanās secībā, pēc tam bezdarbnieks var izvēlēties sev piemērotāko apmācību veidu un izglītības iestādi. Izvēlēta izglītības iestāde ne vienmēr ir spējīga nokomplektēt mācību grupu, līdz ar to personas iesaiste konkrētajā apmācību programmā var aizkavēties. Tomēr, izmantojot apmācību kuponus, klienti daudz īsākā laika periodā iesaistās apmācībās, salīdzinot ar sistēmu pirms tam, kad NVA pati komplektēja mācību grupas. Pozitīvi vērtējams arī fakts, ka līdz ar kuponu metodes ieviešanu bezdarbniekiem ir plašākas iespējas izglītības iestāžu un programmu izvēlē. Papildus ir mazināts tā sauktais „cherry picking” efekts, kad izglītības iestāde izvēlas jau tāpat izglītotākos, nevis tos, kam mācības ir ļoti nozīmīgas turpmākai integrācijai darba tirgū. Metodei ir vēl citas priekšrocības: konkurence starp izglītības iestādēm, atvērtas izglītības iestāžu iesaistes iespējas (nav jāpiemēro laikietilpīgas iepirkumu procedūras), kopējais NVA klientu apmierinātības pieaugums, apmācību kvalitātes uzlabojums u.c. Latvijas kuponu sistēma kā Eiropas labā prakse ir izmantota arī starptautiski (Latvijas praksi apmācību kupona ieviešanā pārņēma Igaunija, tāpat sistēma tika izmantota kā paraugs Grieķijas un Ukrainas strukturālajās reformās).

Eiropas Komisija 2021.gada 4.martā publicēja **Eiropas Sociālo tiesību pīlāra Rīcības plānu** (turpmāk – Rīcības plāns)², paredzot Eiropas Savienībā (turpmāk - ES) sasniedzamos stratēģiskos mērķus nodarbinātības un sociālajā politikā līdz 2030.gadam. Viens no 3 galvenajiem mērķiem ir 60% no pieaugušajiem iesaiste mācību aktivitātēs (pēdējo 12 mēnešu laikā), papildus attiecībā uz šo mērķi ir izvirzīts apakšmērķis – vismaz 80% (vecuma grupā 15-74 gadi) iedzīvotāju jābūt ar digitālajām pamatprasmēm. 2021.gada 7. un 8. maijā Porto (Portugālē) norisinājās samits, kurā piedalījās ES valstu vadītāji, ES institūcijas, sociālie partneri, apstiprinot Rīcības plānu un tā galvenos mērķus kā galveno stratēģisko ietvaru nodarbinātības un sociālajai politikai ES līdz 2030.gadam, piesaistot to arī ES finanšu instrumentiem. Plāna īstenošanas uzraudzība un ES dalībvalstu snieguma salīdzināšana tiks veikta ar Sociālo rezultātu pārskatu (*Social Scoreboard*).

Attiecībā uz pieaugušo izglītību EK papildus monitorēs arī tādus rādītājus kā zemu kvalificēto pieaugušo iesaiste izglītībā, kā arī bezdarbnieku īpatsvars, kas nesien iesaistīti mācību pasākumos. EK priekšlikumu Sociālo rezultātu pārskata pilnveidošanai izskatīs un par nepieciešamajiem pilnveidojumiem tajā lems ES Nodarbinātības komiteja, ES Sociālās aizsardzības komiteja, piesaistot ES Izglītības komitejas Pastāvīgās indikatoru un mērķrādītāju grupas un Augsta līmeņa ekspertu veselības jomā grupas ekspertus. Plānots Sociālo rezultātu pārskatu apstiprināt Nodarbinātības, sociālās politikas, veselības un patērētāju tiesību aizsardzības ministru padomē (EPSCO) 2021.gada 14.jūnijā. Līdzās Rīcības plānam EK publicēja arī ieteikumu “Par iedarbīgu un aktīvu atbalstu nodarbinātībai pēc Covid-19 krīzes (EASE)”³. Ieteikums nosaka, ka pēc krīzes atbalsta pasākumu pakotnēm ir jā sastāv no trim komponentēm: darba algu subsīdijas un uzņēmējdarbības uzsākšanas atbalsts; prasmju atbalsta pasākumi; nodarbinātības dienestu sniegtais atbalsts, t.sk. konsultatīvais atbalsts. EK uzsver, ka ir svarīgi atbalstu sniegt, kompleksi kombinējot visas trīs komponentes, pēc nepieciešamības stiprinot nodarbinātības dienestu kapacitāti, kā arī

² Pieejams: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_21_820

³ Pieejams: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_21_971

LMzin2020; Ziņojums „Par bezdarbnieku un darba meklētāju apmācību rezultātiem 2020.gadā un prioritārajiem apmācību virzieniem 2021.gadā”

primāri atbalstu vēršot uz nelabvēlīgākā darba tirgus situācijā esošām un sociālās atstumtības riskam pakļautajām grupām.

Līdzīgi kā citās ES dalībvalstīs, arī Latvijā prasmju veicināšanas atbalsts pieaugušajiem tiek īstenots trīs virzienos: mācības bez darba palikušajiem un bezdarba riskam visvairāk pakļautajiem (īsteno NVA), mācības nodarbinātajiem (īsteno Valsts izglītības attīstības aģentūra) un nozaru tieši virzītas mācības savu darbinieku prasmju pilnveidei (īsteno EM), ņemot vērā atsevišķās mērķa grupas un to sasniegšanas iespējas. Papildus būtiska loma ir arī pašvaldību līmenim, izmantojot pieejamo infrastruktūru.

Pašreiz EK strādā pie Individuālo mācību kontu iniciatīvas, kas ietvers arī rekomendācijas mācību kuponu sistēmu pilnveidei ES. NVA turpinās sniegt papildus prasmju pilnveides iespējas bezdarba situācijā nonākušajiem un bezdarba riskam visvairāk pakļautajiem, tajā skaitā digitālās pamatprasmes ar mērķi veicināt iedzīvotāju atgriešanos mainīgajā darba tirgū, ko skārušas arī Covid-19 sekas. NVA klientu prasmju apguve izriet no profilēšanas rezultātiem – atbilstoši individuālās situācijas izvērtējumam persona tiek iesaistīta pasākumos tādā secībā, lai veicinātu pēc iespējas ātru iesaisti darba tirgū labāk apmaksātās darba vietās. Tāpat kā citos ES nodarbinātības dienestos, finansiāli ietilpīgāki pasākumi tiek vērsti uz ilgstošā bezdarba riskam vairāk pakļautajiem, kamēr augsti kvalificētie sākotnēji tiek motivēti iesaistīties darba meklēšanā, aktīvās darba tirgus politikas pasākumos iesaistot, ja darba meklēšana nav rezultatīva. NVA pasākumu piedāvājums ietver gan prasmju pilnveides un pārkvalifikācijas pasākumus, gan citus ADTP pasākumus (piemēram, subsidētā nodarbinātība, darba vietas pielāgošana, praktiskās mācības uzņēmumā uz vietas, motivācijas programma darba meklēšanai un sociālā mentora pakalpojumi, uzņēmējdarbības un pašnodarbinātības uzsākšanas atbalsts u.c.). Pasākumi tiek atspoguļoti bezdarbnieka individuālajā darba meklēšanas plānā, kas tiek izstrādāts, ņemot vērā arī karjeras konsultāciju rezultātus. Iesaiste ADTP pasākumos tāpat kā piemērota darba piedāvājuma pieņemšana ir bezdarbnieka pienākumi, kuru pildīšana ir priekšnoteikums bezdarbnieka pabalsta saņemšanai, kā arī pašvaldības sociālās palīdzības saņemšanai darbspējas vecuma iedzīvotājiem.

Īpaša uzmanība pēdējos gados NVA ir pievērsta digitālajām prasmēm, jo īpaši pamatprasmēm. Svarīgi minēt, ka ir arī situācijas, kad pirms citu mācību programmu apguves sākotnēji nepieciešams apgūt latviešu valodas zināšanas pietiekamā apmērā, līdz ar to NVA ir lielākais latviešu valodas apmācību piedāvātājs valstī. Ilgstošāku mācību pasākumos vidēji iesaistās 30% NVA reģistrēto personu, augsts pieprasījums novērojams pēc digitālo prasmju un valodu apguves programmām.

Atjaunošanas un noturības mehānisma (turpmāk – ANM) plānā ir uzsvērts, ka Digitālās transformācijas komponentei Latvijas ANM plānā ir nozīmīga loma, jo tā sniedz horizontālu atbalstu citu strukturālo reformu ieviešanā un vairāku nacionālo stratēģiju mērķu sasniegšanā. Līdz ar to arī ANM plāna ietvaros plānots pilnveidot NVA prasmju novērtēšanas un profilēšanas rīkus ar uzsvāru uz digitālo prasmju noteikšanu kombinēta un individualizēta pakalpojuma piemērošanai.

3.1. Aktuālākais apmācību kupona nodrošināšanā

Apmācību kuponu metodes ietvaros bezdarbnieks tiek aicināts klātienē ierasties NVA filiālē apmācību kupona saņemšanai divos eksemplāros. Saņemot apmācību kuponu, bezdarbniekam nepieciešams izvēlēties izglītības iestādi, kas aizpilda kuponu, un vienu kupona eksemplāru iesniedz savā NVA filiālē. Savukārt NVA filiāle nodrošina grupu komplektēšanas reģistrēšanu, pamatojoties uz saņemtajiem kuponiem. Izvērtējot klientu attālinātās apkalpošanas pieredzi 2020. gadā, secināts, ka efektīvākai procesa organizēšanai turpmāk kupons tiks sagatavots un piešķirts elektroniskā veidā, izņēmuma gadījumā

saglabājot iespēju izsniegt kuponu papīra formā. Kupons tiks sagatavots informācijas sistēmas “Bezdarbnieku uzskaites un reģistrēto vakanču informācijas sistēma” vakanču portālā tīmekļvietnē (klientu portālā) <https://cvvp.nva.gov.lv>, bezdarbnieka profilā. Tāpat NVA filiāle sazināsies ar personu, lai informētu par piešķirto kuponu. Arī kupona aizpildīšanai personai turpmāk nebūs nepieciešams ierasties izglītības iestādē klātienē, jo grupu komplektēšana tiks organizēta klientu portālā un izglītības iestādēm arī tiks nodrošināta iespēja reģistrēt izglītojamus elektroniski.

3.2. Izglītības kvalitātes kritēriji

Lai izglītības programmas atbilstu pieaugušo izglītības vajadzībām un darba devēju pieprasījumam, līdzās mūsdienīgam mācību piedāvājumam noteicoša ir arī pieaugušo izglītības kvalitāte. Tāpēc ar mērķi veicināt bezdarbnieku mācību kvalitāti un īstenošanas nosacījumu ievērošanu, ar 2020. gada 5.maija grozījumiem MK noteikumos Nr. 75 tika pastiprināta mācību īstenošanu atbildība par pasākumu īstenošanas nosacījumu neievērošanu, kā arī noteikti papildus kritēriji izglītības iestādēm, kuras vēlas īstenot profesionālās izglītības programmas bezdarbniekiem. Papildus tika ietvertas papildus tiesību normas, kas pilnveido ADTP pasākumu īstenošanas nosacījumus, nodrošinot efektīvāku un mērķētāku atbalstu darba meklēšanā, t.sk., pilnveidojot reģionālajās mobilitātes atbalstu un pastiprinot prasības izglītības iestādēm (vides pieejamībai, materiāltehniskajai bāzei) un tā personālam attiecībā uz konkrētā pasākuma īstenošanai nepieciešamo izglītību un profesionālo pieredzi.

Šobrīd esošie mācību kvalitātes kritēriji pakalpojumu sniedzējiem bezdarbnieku un darba meklētāju mācību ietvaros:

- *Pretendents ir reģistrēts Izglītības iestāžu reģistrā vai Ceļu satiksmes drošības direkcijā vai Valsts tehniskās uzraudzības aģentūrā;*
- *Profesionālās tālākizglītības programma ir licencēta un akreditēta uz 6 gadiem vai pretendents ir licence, akreditācijas lapa, Ceļu satiksmes drošības direkcijas izsniegta mācību karte vai Valsts tehniskās uzraudzības aģentūras izsniegta mācību karte;*
- *Pretendentam vai tā personālam ir konkrētā pasākuma īstenošanai atbilstoša izglītība un profesionālā pieredze;*
- *Pasākuma īstenošanai atbilstoša materiāltehniskā bāze, kas izveidota jau pirms pasākuma īstenošanas uzsākšanas;*
- *Profesionālās tālākizglītības programmas un profesionālās pilnveides izglītības programmas teorētiskās daļas īstenošanas vietas adreses ir reģistrētas Izglītības iestāžu reģistrā;*
- *60% kā kritērijs izglītības iestādēm attiecībā uz valsts valodas eksaminācijas rezultātiem gada laikā;*
- *50% kā kritērijs izglītības iestādēm attiecībā uz transportlīdzekļu vai traktortehnikas vadītāja kvalifikācijas iegūšanas eksāmenu rezultātiem gada laikā;*
- *Izglītības pakalpojuma īstenošanas pēdējā gada laikā nav būtiski pārkāpis pasākumu īstenošanas nosacījumus.*

LM skatījumā pieaugušo izglītības jomā Latvijā (ne tikai attiecībā uz bezdarbnieku mācību organizēšanu, bet arī citām mērķa grupām, piemēram, nodarbinātajiem, komerc klientiem u.c.) kā vitāli svarīga saglabājas kvalitātes nodrošināšanas nepieciešamība ar konkrētu un izmērāmu kritēriju piemērošanu, kā arī pastāvīga satura kvalitātes uzraudzība no Izglītības kvalitātes valsts dienesta puses (IKVD). Līdz ar to paralēli jāstiprina IKVD loma un pilnvaras, kuras IKVD varētu efektīvi pielietot uzraudzības procesā. NVA un IKVD sadarbības rezultātā tiks papildus nodrošinātas izglītības iestāžu un mācību programmu pārbaudes gan īstenošanas vietās vai pieslēdzoties tiešsaistes apmācību grupām, gan

profesionālās izglītības un neformālās izglītības programmās, kā arī pārbaudot izglītības programmu īstenošanas vietu un akreditācijas atbilstību normatīvo aktu prasībām.

3.3. Karjeras atbalsts un darba tirgus prognozēšana

Karjeras izvēles atbalsts, pieaugušo izglītība, kā arī kvalitatīva profesionālā izglītība ir svarīgi elementi, lai atbilstoši atbildētu uz tādiem darba tirgus attīstības izaicinājumiem kā robotizācija un digitalizācija. Protams, jāapzinās, ka ne visas darba vietas var pilnībā automatizēt vai aizstāt ar mākslīgo intelektu, noteikti saglabāsies specifiski pienākumi un prasmes, piemēram, komunikācijas prasmes, kritiskā domāšana, problēmu risināšana un plānošanas iemaņas, saskarsme ar cilvēkiem. Sociālā aprūpe ir viena no šādām jomām. Tādējādi šīs nepieciešamās prasmes regulāri tiek pārskatītas, izvērtētas un ar Apmācību komisijas lēmumiem atbilstoši darba tirgus pieprasījumam un NVA statistikas analīzei arī piedāvātas NVA klientiem. Savukārt iedzīvotājiem, jo īpaši jauniešiem un iedzīvotājiem, kas vēlas pārkvalificēties, lēmumi par karjeras izvēli jāpieņem atbildīgi un pārdomāti, arī stiprinot savas individuālās digitālās un citas prasmes, piemēram, uz uzņēmējdarbību un uz inovācijām orientētas kompetences. Te būtiskas arī darba tirgus prognozes un to atspoguļojums lietotājiem draudzīgā veidā, pie kā strādā NVA un EM darba tirgus apsteidzošo pārkārtojumu sistēmas ietvaros.

No 2018. gada 13. augusta līdz 2021. gada 12. augustam NVA īsteno Eiropas Reģionālās attīstības fonda projektu Nr.2.2.1.1/17/I/032 "Darbaspēka piedāvājuma un pieprasījuma prognozēšanas un monitoringa sistēmas izveide". Projekta mērķis ir nodrošināt iedzīvotājiem, t.sk. saimnieciskās darbības veicējiem, ērtus, mūsdienu prasībām atbilstošus un funkcionāli pilnvērtīgus publiskos pakalpojumus, uzlabot NVA darbības efektivitāti, izmantojot informācijas un komunikācijas tehnoloģiju sniegtās iespējas. Projektā tiek veidota platforma "Darba tirgus atspoguļošanas platforma", kas nodrošinās datu publicēšanu un interaktīvu attēlošanu, ērti un pārskatāmi pieejamu informāciju par darba tirgus pieprasījumu un piedāvājumu, kā arī informāciju par izglītības iespējām, tādējādi platformas lietotājam atvieglojot nākotnes lēmumus vai turpmākās profesijas izvēli. Vienlaikus, lai savlaicīgi apzinātu Covid-19 rezultātā radītās krīzes ietekmi uz darba tirgus situāciju kopumā, kā arī nodrošinātu iespēju operatīvi aktualizēt gan īstermiņa, gan vidējā un ilgtermiņa darba tirgus prognozes, tiks veiktas darba devēju ekspress aptaujas Eiropas Sociālā fonda projektā Nr.7.1.2.2/16/I/001 "Darba tirgus prognozēšanas sistēmas pilnveide".

3.4. Sabiedrības informēšana un mācību ietekmes izvērtējumi

LM sadarbībā ar NVA regulāri pilnveido apmācību kuponu sistēmu. Atbilstoši starptautiskajai praksei, kas paredz labas informācijas, konsultāciju un karjeras vadības prasmju nodrošinājumu pieaugušo izglītībā, NVA to klientu informētāka un mērķētāka pakalpojuma izvēlē nodrošina:

(1) **e-vides risinājumus**: darba tirgus monitoringa sistēma (IKT darba tirgus prognožu rīks; informācija par vidējo atlīdzību profesijā; "Izglītības iestāžu meklētāja rīks"; informācija par iepriekšējo izglītojamo mācību novērtējumu; e-apmācība "Finanšu praģība"; "Tests zināšanu pārbaudei angļu valodā"); testus komunikatīvo un organizatorisko prasmju līmeņa noteikšanai;

(2) **bezdarbnieku profilēšanu, karjeras konsultācijas**;

(3) **tiešo komunikāciju ar bezdarbniekiem un darba devējiem**, t.sk. NVA stratēģijas ar darba devējiem ietvaros, NVA filiālēs, to zvanu centrā, oficiālajā e-pastā, portālā *Latvija.lv* un Dzīves situāciju aprakstos portālā <https://mana.latvija.lv/> ;

(4) par mācību iespējām sabiedrība tiek informēta: **sabiedrisko attiecību** ietvaros, izmantojot informāciju NVA mājaslapā; sociālajos tīklos, informatīvajos materiālos (bukleti, baneri); mediju attiecības (bezmaksas publicitāte TV, radio, presē, kas izriet no žurnālistu veidotiem sižetiem un raidījumiem); **publiskajos pasākumos** (NVA vakanču gadatirgi, semināri darba devējiem, izglītības iestādēm); Digitālās nedēļas pasākumu ietvaros; sadarbībā ar pašvaldībām (regulāri nodrošinot informācijas apmaiņu ar pašvaldību sociālo dienestu pārstāvjiem un aicinot pašvaldību publicēt informāciju par NVA pakalpojumiem savos masu medijos un sociālo tīklu kontos);

(5) valsts pārvaldes vienotās tīmekļvietņu platformas virtuālā asistenta **Zintis** atbalstu, kurš var sniegt atbildes par dažādiem NVA pakalpojumiem, tostarp par apmācību veidiem; karjeras testiem un CV sagatavošanu. Virtuālā asistenta sniegtās atbildes ietver aktīvās saites uz klientu interesējošo pasākumu.

Plašāks apmācību kuponu sistēmas izvērtējums 2018. gadā tika veikts OECD pētījuma par Latvijas darba tirgus politikas ietekmi uz iekļaujoša darba tirgus attīstību Latvijā ietvaros (OECD pētījumu sērija “*Connecting People with Jobs*”).⁴

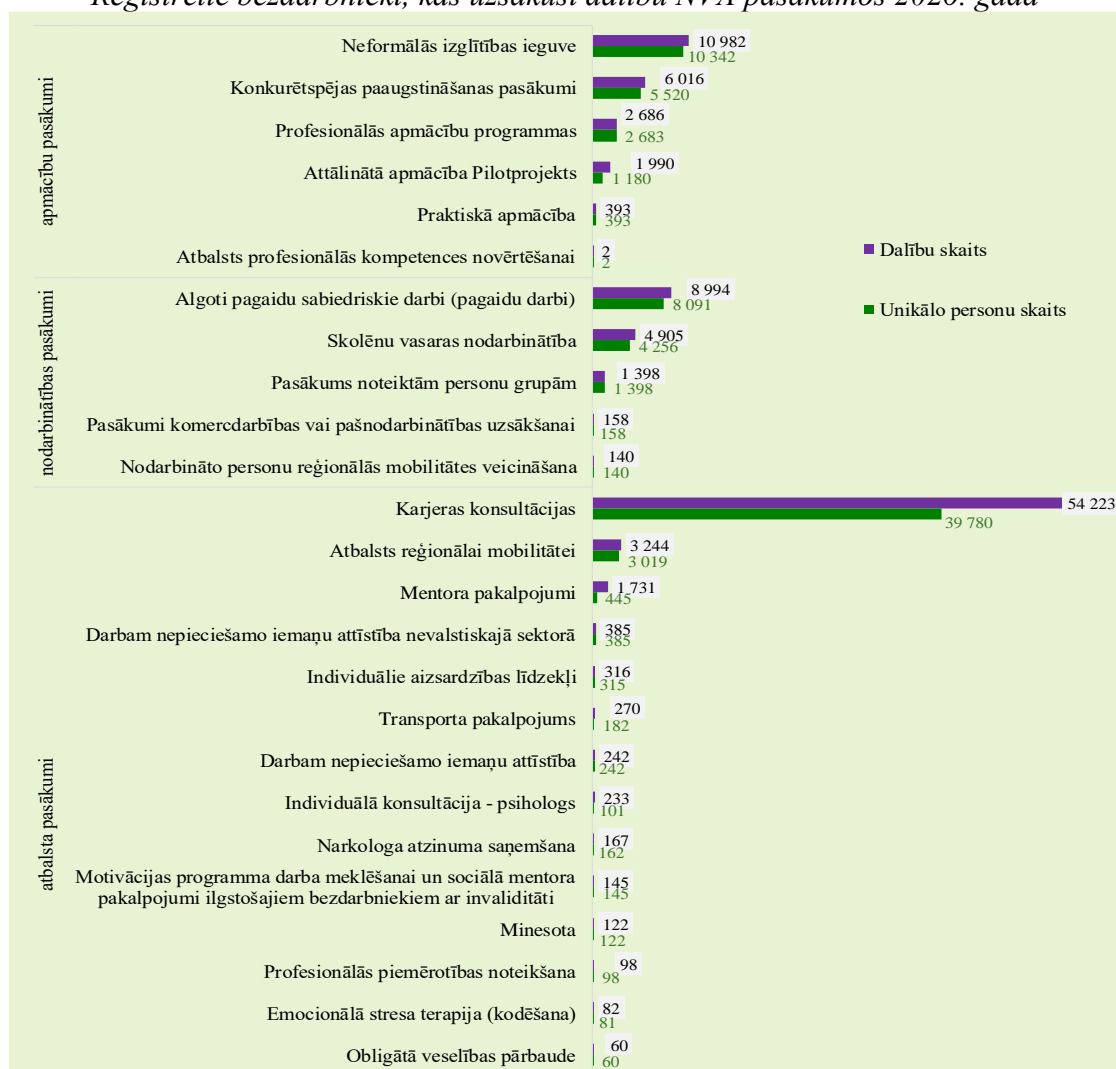
⁴ Pētījums pieejams: https://www.oecd-ilibrary.org/employment/evaluating-latvia-s-active-labour-market-policies_6037200a-en. Pētījums latviešu val.: https://www.oecd-ilibrary.org/employment/cilveku-sasaiste-ar-darbavietam_ce74856f-lv Plašāk skat. šeit: <http://www.lm.gov.lv/lv/es-finansejums/lm-istenotie-projekti/aktualie-projekti/esf-projekts-iekļaujosa-darba-tirgus-un-nabadzibas-risku-petijumi-un-monitorings/aktualitates-un-pazinojumi/zinatniskais-petijums>

4. 2019. gadā NVA īstenotie aktīvās darba tirgus politikas pasākumi, kuru mērķis ir uzlabot personu konkurētspēju darba tirgū

2020. gada 12 mēnešos dalību NVA pasākumos (t.sk. konkurētspējas paaugstināšanas pasākumos (turpmāk – KPP) un karjeras konsultācijās) uzsāka 58 180 personas (unikālās personas), kas piedalījās 98 982 aktivitātēs. ADTP pasākumiem izlietoti 27,4 milj. eiro (2008. gadā - 11 milj., 2009. gadā – 32 milj., 2010. gadā – 64 milj., 2011. gadā – 50 milj., 2012. gadā - 31,2 milj., 2013. gadā - 32,1 milj. latu, 2014. gadā - 38,4 milj. eiro, 2015. gadā - 26 milj. eiro, 2016. gadā – 34,3 milj. eiro, 2017. gadā - 39,5 milj. eiro, 2018. gadā – 38,7 milj. eiro; 2019. gadā – 31,6 milj. eiro), t.sk. ESF līdzfinansējums. 2020. gada janvārī – decembrī darbā iekārtojušies 62 492 bezdarbnieki, no kuriem 9 490 (15%) ir iekārtojušies darbā pēc kāda NVA aktīvā nodarbinātības pasākuma pabeigšanas (izņemot KPP informatīvās dienas).

Attēls Nr.7

Reģistrētie bezdarbnieki, kas uzsākuši dalību NVA pasākumos 2020. gadā

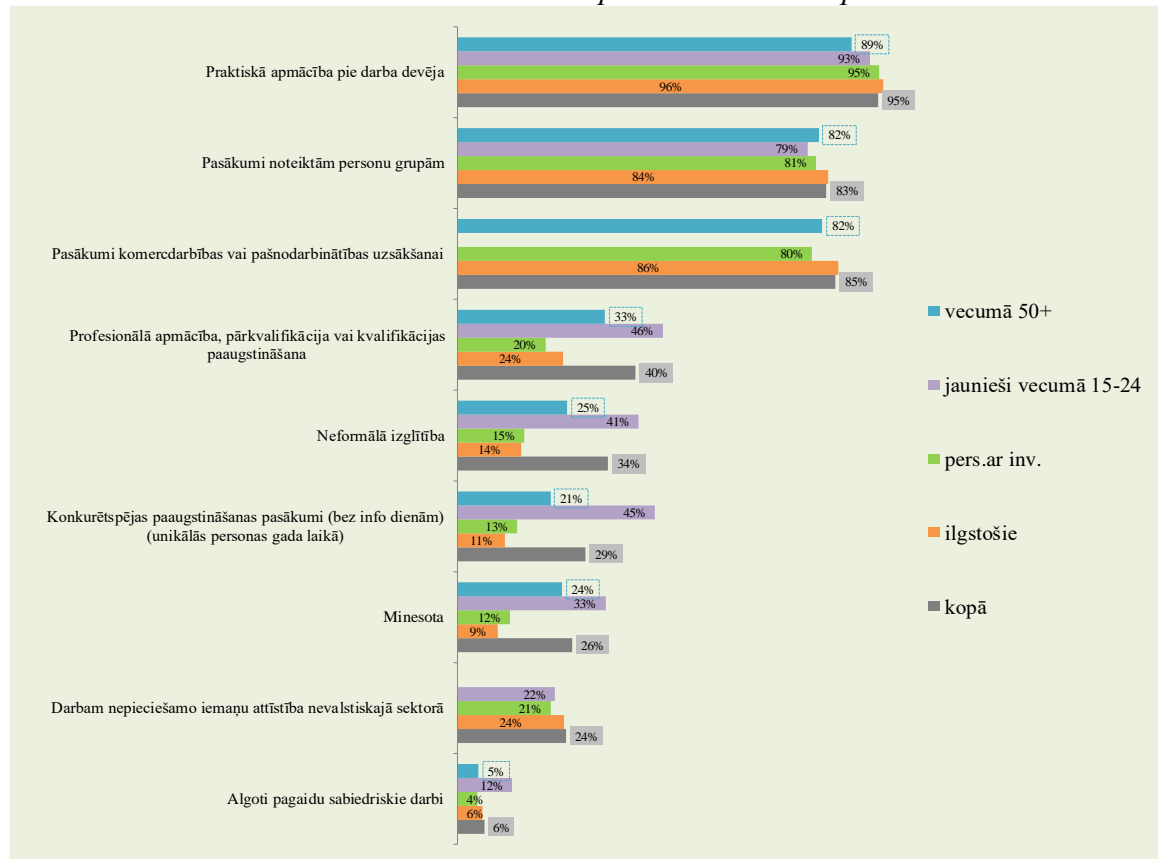
Datu avots: NVA

NVA apkopo informāciju par personām, kas ir iekārtojušās darbā pirmo sešu mēnešu laikā pēc pasākumu pabeigšanas⁵ (skatīt 8. attēlu).

Attēls Nr. 8

Bezdarbnieku darbā iekārtošanās pēc dalības ADTP pasākumos*

Datu avots: NVA

Bezdarbnieku mērķa grupu iesaiste ADTP pasākumos: 2020.gada decembra beigās NVA uzskaitē bija **17 271 ilgstošie bezdarbnieki**, kas bija **24,8%** no kopējā reģistrēto bezdarbnieku skaita. 2020. gada 12 mēnešos darbā iekārtojušies 4895 ilgstošie bezdarbnieki, no kuriem 3 074 (62,8%) ilgstošie bezdarbnieki bija iekārtojušies darbā pēc kāda aktīvā NVA pasākuma pabeigšanas (izņemot KPP informatīvās dienas).

2020. gadā ADTP pasākumos (t.sk. KPP) piedalījās **17758 bezdarbnieki vecumā 50 gadi un vairāk**. Gados vecāki reģistrētie bezdarbnieki visvairāk iesaistās KPP, pasākumā „Algoti pagaidu sabiedriskie darbi”, kas palīdz uzturēt darba iemaņas, un neformālās un profesionālās izglītības apgūvē, tādējādi pielāgojoties darba tirgus mainīgajām prasībām un paaugstinot savas iespējas integrēties darba tirgū. 2020. gada janvārī – decembrī darbā iekārtojās 15 792 bezdarbnieki vecumā 50 gadi un vairāk, no kuriem 2 674 (16,9%) bija iekārtojušies darbā pēc kāda aktīvā pasākuma pabeigšanas (izņemot KPP informatīvās dienas).

Savukārt uz **personām ar invaliditāti** vērstie ADTP pasākumi ir veicinājuši šo bezdarbnieku grupas iekļaušanos sabiedrībā un darba tirgū, ļaujot izprast darba tirgus prasības un sekmējot iekārtošanos pastāvīgā darbā, par ko liecina arī statistika.

2020. gada 12 mēnešos darbā iekārtojās 3 093 personas ar invaliditāti, no kurām 784 (25,3%) personas darbā iekārtojās pēc kāda aktīvā NVA pasākuma pabeigšanas (izņemot

⁵ Darbā iekārtošanās tiek rēķināta, ņemot vērā tos bezdarbniekus, kas 6 mēnešu laikā pēc dalības pasākumā ir iekārtojušies darbā pēdējo 12 mēnešu laikā (ar 6 mēnešu nobīdi, lai vērtētajā periodā visiem pasākumu pabeigušajiem bezdarbniekiem jau būtu 6 mēneši pēc pasākuma beigām).

LMzin2020; Ziņojums „Par bezdarbnieku un darba meklētāju apmācību rezultātiem 2020.gadā un prioritārajiem apmācību virzieniem 2021.gadā”

KPP informatīvās dienas). Bezdarbniekiem ar invaliditāti nepieciešamības gadījumā tiek piešķirtas vienreizējas dotācijas apmācību vai darba vietas pielāgošanai personas ar invaliditāti vajadzībām, segtas asistentu pakalpojumu izmaksas, kas saistītas ar nokļūšanu līdz mācību, prakses vai darba vietai, kā arī tiek segtas surdotulku, ergoterapeitu un citu speciālistu pakalpojumu izmaksas. 2020. gadā NVA organizētajos aktīvajos nodarbinātības pasākumos piedalījās 6 974 personas ar invaliditāti.

2020. gada 8.oktobrī NVA organizēja tiešsaistes pasākumu “Atvērto durvju dienu personām ar invaliditāti uzņēmumos”. Covid-19 apdraudējuma dēļ, darba meklētāju ar invaliditāti tikšanās ar darba devējiem noritēja tiešsaistē NVA Facebook kontā. Pasākuma mērķis bija sekmēt personu ar invaliditāti integrāciju sabiedrībā un darba tirgū, veicināt komunikāciju, mazināt stereotipus un sniegt iespēju gan darba devējiem, gan personām ar invaliditāti, gan NVA sadarbības partneriem vienam otru satikt un uzrunāt e-vidē. Pasākuma vērotājus uzrunāja 9 dažādi dalībnieki - gan uzņēmēji, gan personas ar invaliditāti, gan NVA sadarbības partneri.

Lai informētu darba devējus, NVA 2020.gadā nodrošināja darba devējiem (jebkurai juridiskai vai fiziskai personai ar tiesībām nodarbināt) vai to deleģētiem pārstāvjiem konsultācijas par bezdarbnieku ar invaliditāti nodarbināšanu. Konsultācija ietver informāciju par šādām tēmām:

- bezdarbnieku ar invaliditāti komunikācijas un nodarbināšanas specifika atbilstoši invaliditātes veidam (kustību, redzes, dzirdes, garīga rakstura (t.sk. komunikācija ar personām, kurām ir garīga rakstura traucējumi) u.c. invaliditāte);
- komunikācijas barjeru un stereotipu mazināšana darba kolektīvā;
- konfliktu un problēmsituāciju risināšana;
- citi aktuālie jautājumi, kuri saistīti ar bezdarbnieku ar invaliditāti nodarbinātības veicināšanu.

2021.gadā plānots turpināt konsultāciju sniegšanu darba devējiem, kā arī nodrošināt konsultācijas NVA darbiniekiem, tādā veidā ceļot NVA darbinieku kompetenci un darba efektivitāti.

2020. gada 12 mēnešos NVA organizētajos pasākumos (t.sk. KPP) piedalījās 8 002 **jaunieši** (15 – 29 gadi) bezdarbnieki (dalību skaits, kur viens cilvēks var būt piedalījies vairākās aktivitātēs, skat. 5.tabulā). 2020. gada 12 mēnešos darbā iekārtojušies 6 202 bezdarbnieku vecumā no 15 līdz 24 gadiem, no kuriem 577 (9,3%) jaunieši bezdarbnieki bija iekārtojušies darbā pēc kāda aktīvā NVA pasākuma pabeigšanas (izņemot KPP informatīvās dienas).

Tabula Nr.5

Jauniešu iesaiste aktīvajos nodarbinātības pasākumos (t.sk. ESF projektā “Atbalsts bezdarbnieku izglītībai”)

Pasākuma nosaukums	2020.gads		
	Kopā	Sievietes	Vīrieši
Uz jauniešiem (15 – 24 gadi) vērstie atbalsta pasākumi (dalību skaits)	8002	4456	3546
Pasākumi komercdarbības vai pašnodarbinātības uzsākšanai	5	3	2
Profesionālā apmācība	170	112	58
Darbam nepieciešamo iemaņu attīstība nevalstiskajā sektorā	312	223	89
Neformālā izglītība	536	239	297
Konkurētspējas paaugstināšanas pasākumi	340	178	162
Pasākumi noteiktām personu grupām	88	44	44
Praktiskā apmācība	95	61	34
Mobilitātes veicināšana	202	77	125
Skolēnu vasaras nodarbinātība	4905	2655	2250
Nodarbināto personu reģionālās mobilitātes veicināšana	4	4	0

Datu avots: NVA

LMzin2020; Ziņojums „Par bezdarbnieku un darba meklētāju apmācību rezultātiem 2020.gadā un prioritārajiem apmācību virzieniem 2021.gadā”

Atbalsts jauniešu nodarbinātībai un izglītībai Latvijā

Jaunieši sadarbībā ar NVA karjeras konsultantu un citiem speciālistiem var noskaidrot savas stiprās puses, saņemt informāciju par Latvijā pieejamām darbavietām, iegūt jaunas prasmes un pirmo darba pieredzi, kā arī saņemt atbalstu uzņēmējdarbības uzsākšanai. Dalība piemērotu pasākumu iesaistē tiek noteikta, balstoties uz profilēšanas rezultātiem, t.sk., ņemot vērā jaunieša iepriekšējo pieredzi darba tirgū, iegūto izglītību, kā arī iemaņu un prasmju līmeni, motivāciju. Pieteikties atbalsta saņemšanai ir iespējams NVA 24 filiālēs visā Latvijā.

NVA īsteno šādus pasākumus, kuru ietvaros ir iespējams piedalīties jauniešiem-bezdarbniekiem:

1) konsultācijas un darba meklēšanas atbalsts:

- karjeras konsultācijas,
- individuālas psihologa konsultācijas,
- motivācijas atbalsta pasākums ar mentoru personām ar invaliditāti,
- profesionālās piemērotības noteikšanas pasākums personām ar invaliditāti,

2) prasmju pilnveides pasākumi:

- darba tirgum nepieciešamo pamatprasmju apguve (komunikācijas prasmes, digitālās prasmes, sociālās un pilsoniskās prasmes, ievads un pamatzināšanas atsevišķās nozarēs),
- darba tirgū nepieciešamo papildus prasmju apguve (datorkursi, valodu kursi),
- tiešsaistes platformu kursi,
- jaunas profesijas apguve vai profesionālās pilnveides kursi,
- praktiskā apmācība pie darba devēja,

3) nodarbinātības atbalsta pasākumi:

- subsidētās darba vietas,
- mazā biznesa un pašnodarbinātības atbalsts (ar biznesa ideju konkursu un grantu),
- reģionālās mobilitātes atbalsts nokļūšanai uz darbu,
- pasākums darbam nepieciešamo iemaņu attīstībai (jauniešiem 18-29 gadi un personām ar invaliditāti, attiecīgi biedrību un nodibinājumu statūtos minēto funkciju un augstākās izglītības iestāžu akadēmisko un pētniecisko funkciju nodrošināšanai, pasākums vērsts uz bezdarbnieku aktivitātes veicināšanu sabiedrības labā bez nolūka gūt peļņu),
- algoti pagaidu sabiedriskie darbi (bezdarbniekiem, kuri nesaņem bezdarbnieka pabalstu).

Tāpat NVA ikgadēji īsteno skolēnu (15-20 gadi) vasaras nodarbinātības pasākumu, kura mērķis ir sniegt skolēniem praktisku atbalstu karjeras vadības prasmju attīstībai, dot ieskatu darba pasaulē un darba tirgus funkcionēšanas pamatprincipos, iepazīt darba līguma attiecības, apgūt darba drošības pamatprasības, pilnveidot prezentācijas, komunikācijas, sadarbības, organizatoriskās, plānošanas, citas prasmes, iemācīt atbildību par darba rezultātu, organizēt savu laiku un sadzīvi, sniegt noderīgas atziņas izmantošanai tālākajos karjeras izglītības procesos.

IZM pasākumi, kas vērsti uz jauniešu izglītošanu un virzību uz darba tirgu:

Valsts izglītības attīstības aģentūra (VIAA) īsteno ESF projektu “Sākotnējās profesionālās izglītības programmu īstenošana Jauniešu garantijas ietvaros” sadarbībā ar vidēji 30 profesionālās izglītības iestādēm un koledžām. Profesionālās izglītības

programmās jaunieši gada vai pusotra gada laikā var iegūt profesionālo izglītību kādā no 154 profesijām, ieskaitot digitālās, uzņēmējdarbības vai profesionālās ievirzes svešvalodu prasmes profesionālās pilnveides izglītības programmu veidā.

Jaunatnes starptautisko programmu aģentūras īstenotais ESF projekts “PROTI un DARI!”. Projekta “PROTI un DARI!” mērķis ir attīstīt mērķa grupas jauniešu prasmes un veicināt viņu iesaisti izglītībā, tajā skaitā aroda apgūvē pie amata meistara, nodarbinātībā, VIAA īstenotajos Jauniešu garantijas projektu pasākumos vai NVA īstenotajos aktīvajos nodarbinātības vai preventīvajos bezdarba samazināšanas pasākumos, kā arī NVO vai jauniešu centru darbībā. Projekta „PROTI un DARI!” ietvaros tiek sniegts atbalsts sociālās atstumtības riskam pakļautajiem jauniešiem, kas dažādu faktoru ietekmē nav iesaistīti nodarbinātībā vai izglītībā (t.i., jaunieši ar zemu izglītības līmeni, jaunieši, kuri pārtraukuši mācības, jo tās sagādā grūtības, jaunieši no maznodrošinātām ģimenēm, jaunieši no sociālā riska ģimenēm, jaunieši ar uzvedības traucējumiem, jaunieši ar veselības problēmām (t.sk. invaliditāti), jaunieši ar atkarībām, jaunieši ar zemu vai ļoti zemu motivācijas līmeni). Atbalsts mērķa grupas jauniešiem ir pieejams pašvaldībās, kur katram jauniešim tiek izstrādāta individuāla pasākumu programma, kuras īstenošanas laikā jauniešiem tiek attīstītas nepieciešamās prasmes.

ESF projekts «Profesionālo izglītības iestāžu audzēkņu dalība darba vidē balstītās mācībās un mācību praksēs uzņēmumos». Projekta īstenotājs LDDK ar sadarbības partneriem: izglītības iestādēm (37) un uzņēmumiem (2744). Projekts vērsts uz profesionālo skolu audzēkņu izglītības/kvalifikācijas iegūvi pēc dalības darba vidē balstītās mācībās vai darba devēja vadītās praktiskās mācībās un mācību praksēs.

Izglītības kvalitātes valsts dienests (IKVD) īsteno ESF projektu “Atbalsts priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas samazināšanai”, lai mazinātu to izglītojamo skaitu, kas pārtrauc mācības.

Projekts veicina ilgtspējīgas sadarbības sistēmas veidošanu starp pašvaldību, izglītības iestādēm, pedagogiem, atbalsta personālu un izglītojamo vecākiem vai pārstāvjiem, lai laikus identificētu izglītojamos ar risku pārtraukt mācības un sniegtu viņiem personalizētu atbalstu. Projekts atbalsta arī jauniešu NVO iniciatīvas, lai aktualizētu mācību pārtraukšanas problēmu pašu jauniešu vidū, ar vienaudžu palīdzību uzrunātu izglītojamos un iesaistītu viņus aktivitātēs. Pasākumi vērsti uz agrīnu problēmu diagnostiku un risinājumiem. Projekta mērķa grupas jaunieši: Vispārizglītojošo skolu izglītojamie no 5. līdz 12. klasei; Profesionālo izglītības iestāžu audzēkņi no 1. līdz 4. kursam (arī izglītojamie vispārējās izglītības iestādēs, kuras īsteno profesionālās izglītības programmas).

4.1. Profesionālā apmācība, pārkvalifikācija un kvalifikācijas paaugstināšana un neformālās izglītības ieguve

Atbilstoši MK noteikumos Nr.75, Ministru kabineta 2014. gada 23. decembra noteikumos Nr. 836 "Paaugstināt bezdarbnieku kvalifikāciju un prasmes atbilstoši darba tirgus pieprasījumam” (turpmāk – MK noteikumi Nr.836) noteiktajam, profesionālā apmācība, pārkvalifikācija, kvalifikācijas paaugstināšana un neformālās izglītības ieguve ietver:

- **profesionālās tālākizglītības programmu apguvi**, kas dod iespēju bezdarbniekiem iegūt profesionālo kvalifikāciju. Pēc attiecīgās programmas apguves bezdarbnieks

kārto profesionālās kvalifikācijas eksāmenu. Bezdarbniekam, kurš nokārtojis profesionālās kvalifikācijas eksāmenu, saskaņā ar profesionālās izglītības ieguvu regulējošajiem normatīvajiem aktiem izsniedz profesionālās kvalifikācijas apliecību. Programmas var īstenot modulārās izglītības programmas veidā, pēc to apguves bezdarbniekam izsniedz izglītību apliecinošu dokumentu (apliecību par attiecīgā moduļa vai moduļu apguvi);

- **profesionālās pilnveides izglītības programmu apguvi**, kas bezdarbniekiem dod iespēju pilnveidot savu profesionālo meistarību un apgūt mainīgajām darba tirgus prasībām atbilstošas sistematizētas profesionālās zināšanas un prasmes. Bezdarbniekam saskaņā ar profesionālās izglītības ieguvu regulējošajiem normatīvajiem aktiem izsniedz profesionālās pilnveides izglītības apliecību;
- **neformālās izglītības programmu apguvi**, kas ietver mainīgajām darba tirgus prasībām atbilstošu sistematizētu sociālo un profesionālo pamatprasmju apguvi, noslēguma pārbaudījumu organizēšanu, tai skaitā valsts valodas prasmes pārbaudes eksāmenus. Bezdarbniekam un darba meklētājam pēc neformālās izglītības programmu apguves izsniedz iegūtās zināšanas apliecinošu dokumentu;
- **transportlīdzekļu (t.sk. traktortehnikas) vadīšanas apmācības**, kas ietver pirmās palīdzības kursu apguvi un transportlīdzekļu un traktortehnikas vadītāja kvalifikācijas iegūšanas eksāmenus;
- **augstākās izglītības iestādes studiju moduļu vai studiju kursu apguve**, kas ietver izglītības programmas apguvi un izglītības apliecības saņemšanu akreditēta studiju virziena licencētas studiju programmas ietvaros un nodrošina sekmīgai iesaistei darba tirgū nepieciešamās mūžizglītības prasmes;
- **atvērto tiešsaistes kursu platformā piedāvātu augstākās izglītības iestādes vai nozares uzņēmuma izstrādātu mācību programmu apguve** kādā no Eiropas Savienības oficiālajām valodām, kas dod iespēju pilnveidot vai iegūt darba tirgum nepieciešamās zināšanas, prasmes un specializāciju un ietver attiecīgās programmas apguvi un apliecinājuma dokumenta saņemšanu.

Aktīvā nodarbinātības pasākuma „Profesionālās tālākizglītības un profesionālās pilnveides izglītības programmu īstenošana bezdarbniekiem” MK noteikumu Nr.75 26.punkts nosaka šī pasākuma bezdarbnieku iesaistes kritērijus. Bezdarbniekam, izsakot vēlmi iesaistīties apmācību pasākumā, NVA filiāle pārbauda bezdarbnieka atbilstību pasākuma mērķa grupai pēc sekojošiem kritērijiem:

- bezdarbnieka iepriekš iegūtā profesionālā kvalifikācija vai profesionālā pieredze nav pieprasīta darba tirgū vai tā neatbilst attiecīgajai profesijai noteiktajām prasībām un tāpēc nav iespējams atrast piemērotu darbu;
- bezdarbnieks ir zaudējis profesionālās prasmes, jo pēdējo triju gadu laikā nav strādājis iegūtajā profesijā;
- bezdarbniekam nav iepriekš iegūtas profesionālās kvalifikācijas.

Neformālās izglītības ieguvē, atvērto tiešsaistes kursu platformā un transportlīdzekļu un traktortehnikas vadītāju apmācībā bezdarbnieku/darba meklētāju iesaista, ja viņa prasmes neatbilst mainīgajām darba tirgus prasībām (vai šīs prasmes ir nepietiekamas) un šā iemesla dēļ ir grūti atrast darbu, viena gada laikā iesaistot ne vairāk kā divu programmu apgūvē, savukārt profesionālās izglītības programmu un augstākās izglītības studiju moduļa vai studiju kursu apgūvē ne agrāk kā divus gadus pēc iepriekšējās profesionālās izglītības programmas pabeigšanas vai profesionālās kvalifikācijas iegūšanas. Tāpat saskaņā ar MK noteikumiem Nr.75, pirms iesaistes bezdarbnieku un darba meklētāju apmācībā personai ir tiesības saņemt karjeras konsultāciju.

2020. gadā profesionālajā apmācībā, pārkvalifikācijā un kvalifikācijas paaugstināšanā pavisam iesaistījās 2686 personas (ieskaitot jauniešus). 2020. gadā no

profesionālās apmācības uzsākušo kopskaita tika atskaitīts 310 bezdarbnieks jeb 11,5 %. Biežākie atskaitīšanas gadījumi (35,8%) bija veselības stāvokļa dēļ, iekārtošanās darbā dēļ (47,4%), līguma pārkāpumu dēļ (3,9%).

Vidējās izmaksas 2020. gada profesionālās tālākizglītības un profesionālās pilnveides programmu apgūvē bija 900 eiro (t.sk. apmācību maksa 684 eiro un stipendija 216 eiro), kur viena profesionālās tālākizglītības programmu apgūvē iesaistītā 2020.gadā faktiskās vidējās izmaksas veidoja 1 162 eiro, t.sk. apmācību maksa 877 eiro un stipendija 285 eiro. Savukārt profesionālās pilnveides programmu apgūvē iesaistītā 2020.gadā vidējās izmaksas veidoja 500 eiro, t.sk. apmācību maksa 400 eiro un stipendija 100 eiro.

Profesionālās tālākizglītības un pilnveides, kā arī neformālās izglītības programmu piešķirtais un izlietotais finansējums, kā arī iesaistes rādītāji atbilstoši projektiem un budžeta finansēšanas avotiem ir atspoguļoti 6.tabulā.

Tabula Nr.6

Profesionālās un neformālās apmācības finansējums un pasākumos iesaistīto skaits

Pasākuma nosaukums	2020. gadā faktiski izlietots (EUR)	Pārejošo klientu skaits	No jauna iesaistīto klientu skaits 2020. g.	Kopā
<i>Apmācības finansējums un pasākumos iesaistīto skaits. ESF projekts "Atbalsts bezdarbnieku izglītībai"</i>				
Profesionālā apmācība	2 556 919	280	3519	2686
Neformālā izglītība, t.sk.valsts valodas apguve, transportlīdzekļu un traktortehnikas vadītāju apmācība	5 567 234	12	13026	13038
Apmācība pie darba devēja	65 2804	212	463	392
<i>Apmācības finansējums un pasākumos iesaistīto skaits. Nodarbinātības speciālais budžets</i>				
Valsts valodas apmācība (bez starpniekvalodas)	20 042	-	21	21

Datu avots: NVA

Savukārt NVA klientu iesaiste un izlietotais finansējums atbilstoši katrā no izglītības veidiem atspoguļota 7.tabulā.

Tabula Nr.7

2020. gadā mācību pasākumos iesaistīto skaits

Apmācību pasākumi	2020.gadā iesaistīto dalībnieku skaits	Izlietotais finansējums (EUR)
Profesionālā pilnveide	1052	503 850
Profesionālā tālākizglītība	1634	2 053 069
Valsts valodas apguve (neformālā izglītība)	1762	859 354
Datorprasmju un svešvalodu apguve (neformālā izglītība)	6113	2 962 816
Traktortehnikas vadītāju apmācība apguve	1443	767 819
Transportlīdzekļu vadītāju apmācība	1643	977 245
Praktiskā apmācība pie darba devēja	392	652 804
Konkurētspējas paaugstināšanas pasākumi	3177	332 681
Atbalsts profesionālās kompetences novērtēšanai	2	403

Datu avots: NVA

Mācības 2020.gadā veiktas šādās **profesionālās tālākizglītības programmās** – aprūpētājs (386), klientu apkalpošanas operators (268), lokmetinātājs metināšanā ar mehanizēto iekārtu aktīvās gāzes vidē (MAG) (224), loģistikas darbinieks (150), pavāra palīgs (137), lokmetinātājs metināšanā ar volframa elektrodu inertās gāzes vidē (TIG) (70), lokmetinātājs metināšanā ar mehanizēto iekārtu inertās gāzes vidē (MIG) (65), konditora LMzin2020; Ziņojums „Par bezdarbnieku un darba meklētāju apmācību rezultātiem 2020.gadā un prioritārajiem apmācību virzieniem 2021.gadā”

palīgs (60), šuvējs (50), elektrotehniķis (44), mazumtirdzniecības komercdarbinieks (40), inženierkomunikāciju montētājs (36), elektromontieris (36), apdares darbu strādnieks (34), datorsistēmu tehniķis (28).

Profesionālās pilnveides izglītības programmu kopās - mazā biznesa organizēšana (523), projektu vadība/vadīšana/vadības pamati (390), grāmatvedība – dažādas programmas (108), praktiskais mārketinga (31).

Bezdarbnieku portrets profesionālajā apmācībā ar kuponu metodi ir atspoguļots 8.tabulā.

Tabula Nr.8

Uzsākuši profesionālo apmācību ar kuponu metodi 2020. gadā

	Kopējais skaits	% no kopējā skaita	Sievietes	Vīrieši
	2686		1923	763
Ilgstošie bezdarbnieki	372	13,8	285	87
Jaunieši - bezdarbnieki vec.15-24 gadi	170	6,3	112	58
Bezdarbnieki ar invaliditāti	289	10,8	196	93
Personas pēc atbrīvošanas no ieslodzījuma	1	0	0	1
Personas pēc bērna kopšanas atvaļinājuma	30	1,1	30	0
Bezdarbnieki vecumā 50+	765	28,5	559	206
Bezdarbnieki pirmspensijas vecumā	184	6,9	138	46
Pēc izglītības				
Augstākā izglītība	789	29,4	649	140
Profesionālā izglītība	920	34,3	618	302
Vidējā vispārējā izglītība	658	24,5	445	213
Pamatizglītība	9	0,3	4	5
Zemāka par pamata	310	11,5	208	103
Pa vecuma grupām				
15-19 gadi	17	0,6	9	8
20-24 gadi	153	5,7	103	50
25-29 gadi	302	11,2	209	93
30-34 gadi	386	14,4	286	100
35-39 gadi	401	14,9	301	100
40-44 gadi	330	12,3	229	101
45-49 gadi	332	12,4	227	105
50-54 gadi	333	12,4	240	93
55-59 gadi	310	11,5	228	82
60 gadi un vairāk	125	4,5	91	31
Pēc bezdarba ilguma				
Līdz 6 mēnešiem	1474	54,9	995	479
No 6 līdz 12 mēnešiem	840	31,3	643	197
No 1 līdz 3 gadiem	307	11,4	238	69
3 gadi un vairāk	65	2,4	47	18

Datu avots: NVA

2020.gadā mācību īstenošana attālināti ārkārtējās situācijas laikā:

Profesionālās izglītības programmu praktisko nodarbību īstenošana klātienē 2020.gadā tika ierobežota ar 2020. gada 9. jūnija Ministru kabineta noteikumos Nr. 360 "Epidemioloģiskās drošības pasākumi Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai" (turpmāk – MK noteikumi Nr. 360) noteiktajiem nosacījumiem. Kvalifikācijas prakses īstenošana klātienē varēja notikt, ievērojot noteiktus nosacījumus, tai skaitā, ja nodarbības nav iespējams veikt attālināti; nodarbības tiek īstenotas individuāli, t.i., viens pret vienu; tikai tiem, kam profesionālo prasmju vai kvalifikācijas ieguve bija jānoslēdz 2021. gada pirmajā pusgadā; jāievēro divu metru distance un citi nepieciešamie epidemioloģiskās

LMzin2020; Ziņojums „Par bezdarbnieku un darba meklētāju apmācību rezultātiem 2020.gadā un prioritārajiem apmācību virzieniem 2021.gadā”

drošības pasākumi. 2020.gada 17.decembrī stājās spēkā MK rīkojums Nr.777 "Grozījumi Ministru kabineta 2020. gada 6. novembra rīkojumā Nr. 655 "Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu", kas noteica, ka no 2020. gada 21. decembra ir izmaiņas apmācības organizēšanā, kas attiecas arī uz bezdarbnieku un darba meklētāju izglītības procesu. Veiktie grozījumi noteica, ka visās izglītības iestādēs apmācība jāīsteno tikai attālināti; nedrīkst īstenot klātienē (arī ne individuāli) nekāda veida praktiskās nodarbības.

Tabula Nr.9

2020.gadā īstenotās profesionālās tālākizglītības programmas, kuru īstenošana tika apturēta epidemioloģisko ierobežojumu dēļ

Nr. p.k.	Programmas nosaukums	Mācības uzsākušo skaits 2020.gadā
1.	Aprūpētājs	94
2.	Pavāra palīgs	44
3.	Klientu apkalpošanas operators	39
4.	Lokmetinātājs metināš. ar mehan.iek.akt. gāzes vidē (MAG)	38
5.	Elektrotehniķis	28
6.	Lokmetinātājs metināš. ar volframa elektrodu inert. gāzes vidē (TIG)	27
7.	Lokmetinātājs metināš. ar mehan.iek.inert. gāzes vidē (MIG)	25
8.	Apdares darbu strādnieks	23
9.	Elektromontieris	21
10.	Datorsistēmu tehniķis	19
11.	Loģistikas darbinieks	17
12.	Inženierkomunikāciju montētājs	13
13.	Mazumtirdzniecības komercdarbinieks	12

Datu avots: NVA

2020. gada 12.martā, stājoties spēkā ārkārtējai situācijai, transportlīdzekļu un traktortehnikas vadīšanas mācības tika pilnībā apturētas līdz ārkārtējās situācijas beigām. Ārkārtējās situācijas laikā transportlīdzekļu un traktortehnikas vadīšanas teorijas nodarbības tika īstenotas attālināti, praktiskās braukšanas nodarbības tika organizētas, ievērojot epidemioloģiskos drošības pasākumus. 2020. gada 20. decembrī stājās spēkā grozījumi MK noteikumos Nr. 360, kā rezultātā jaunu apmācību grupu organizēšana un praktiskās braukšanas nodarbības tika apturētas, tāpat teorētiskā mācību procesa apguve nenotika arī klātienē (arī ne individuāli). Transportlīdzekļu vadītāju praktiskās nodarbības atsākās 2021. gada 1. martā, savukārt traktortehnikas vadītāju praktiskās braukšanas nodarbības atsākās 2021. gada 22.martā ar grozījumiem MK noteikumos Nr. 360. Klātienes mācību process transportlīdzekļu programmās tika apturēts 405 dalībniekiem un 243 dalībniekiem traktortehnikas vadītāju programmās.

Tabula Nr.10

2020.gadā attālināti īstenotās transportlīdzekļu un traktortehnikas programmas, kuru vadīšanas praktiskās nodarbības tika apturētas epidemioloģisko ierobežojumu dēļ

Nr. p.k.	Programmas nosaukums	Mācības uzsākušo skaits 2020.gadā
1.	"C" kategorijas autovadītājs ar iepriekš iegūtu "B" kategoriju	224
2.	"TR3" kategorijas traktortehnikas "Meža mašīnas, ekskavatori, iekrāvēji un speciālās pašgājējmašīnas"	144
3.	"CE" kategorijas autovadītājs ar iepriekš iegūtu "C" kategoriju	66
4.	"TR2" kategorijas traktortehnikas "Visi traktori, lauksaimniecības pašgājējmašīnas, komunālās mašīnas, universālās pašgājējmašīnas, buldozeri, ekskavatori, iekrāvēji un speciālās pašgājējmašīnas"	24
5.	"TR4" kategorijas traktortehnikas "Ceļu būves mašīnas, buldozeri, ekskavatori, iekrāvēji un speciālās pašgājējmašīnas"	20

LMzin2020; Ziņojums „Par bezdarbnieku un darba meklētāju apmācību rezultātiem 2020.gadā un prioritārajiem apmācību virzieniem 2021.gadā”

6.	"D" kategorijas autovadītājs ar iepriekš iegūtu "C" kategoriju	18
7.	„C” kategorijas autovadītājs ar iepriekš iegūtu "C1" kategoriju	15
8.	“TR1” kategorijas traktortehnikas “Traktori, lauksaimniecības pašgājējmašīnas, komunālās mašīnas, universālās pašgājējmašīnas, ekskavatori, iekrāvēji un speciālās pašgājējmašīnas ar pilnu masu līdz 7500 kilogramiem”	12
9.	"D" kategorijas autovadītājs ar iepriekš iegūtu "C1" kategoriju	5
10.	"D" kategorijas autovadītājs ar iepriekš iegūtu "D1" kategoriju	4
11.	„C” kategorijas autovadītājs ar iepriekš iegūtu "D1" kategoriju	3
12.	"C1E" kategorijas autovadītājs ar iepriekš iegūtu "C1" kategoriju	3
13.	"DE" kategorijas autovadītājs ar iepriekš iegūtu "D" kategoriju	2
14.	"D1E" kategorijas autovadītājs ar iepriekš iegūtu "D1" kategoriju	0

Datu avots: NVA

Laika periodā no 2019. gada 1.jūlija līdz 2020. gada 30.jūnijam dalību profesionālās apmācības ietvaros pabeidza 2267 bezdarbnieki, no kuriem darbā pirmo 6 mēnešu laikā (periodā līdz 31.12.2020.) izdevās iekārtoties 911 personām jeb 40,2%.

Vissekmīgāko darbā iekārtošanos pēc profesionālās tālākizglītības programmu apguves no 2019. gada 1.jūlija līdz 2020. gada 30.jūnijam skatīt 11.tabulā.

Tabula Nr.11

Bezdarbnieku darbā iekārtošanās pēc profesionālās tālākizglītības programmu apguves (Top 10)

Nr. p.k.	Izglītības programma	% no apmācības pabeigušajiem*
1.	Autodiagnostiķis	73% no 11
2.	Lokmetinātājs metināšanā ar volframa elektrodu inertās gāzes vidē (TIG)	67% no 48
3.	Datorsistēmu tehniķis	59% no 32
4.	Elektrotehniķis	52% no 25
5.	Viesmīlis	50% no 22
6.	Lokmetinātājs metināšanā ar mehanizēto iekārtu inertās gāzes vidē (MIG)	49% no 55
7.	Loģistikas darbinieks	47% no 176
8.	Pavāra palīgs	47% no 43
9.	Lokmetinātājs metināšanā ar mehanizēto iekārtu aktīvās gāzes vidē (MAG)	44% no 209
10.	Klientu apkalpošanas operators	42% no 245

*Pabeiguši dalību periodā 2019. gada 1.jūlija - 2020. gada 30.jūnijam un iekārtojušies darbā pirmo 6 mēnešu laikā pēc pasākuma pabeigšanas (iekārtošanās darbā līdz 2020.gada 31.decembrim).

Datu avots: NVA

Līdzīgi vissekmīgākā darbā iekārtošanās pēc profesionālās pilnveides programmu apguves no 2019. gada 1.jūlija līdz 2020. gada 30.jūnijam ir atspoguļota 12.tabulā.

Tabula Nr.12

Bezdarbnieku darbā iekārtošanās pēc profesionālās pilnveides programmu apguves

Nr. p.k.	Izglītības programma	% no apmācības pabeigušajiem*
1.	Grāmatvedība	44% no 100
2.	Projektu vadība	40% no 275
3.	Mazā biznesa organizēšana	38% no 424
4.	Praktiskais mārketinga	30% no 20
5.	Sociālā aprūpe	16% no 76

*Pabeiguši dalību periodā 2019. gada 1.jūlija - 2020. gada 30.jūnijam un iekārtojušies darbā pirmo 6 mēnešu laikā pēc pasākuma pabeigšanas (iekārtošanās darbā līdz 2020.gada 31.decembrim).

Datu avots: NVA

2020. gadā no neformālās izglītības programmu apguvi (t.sk. transportlīdzekļa/traktortehnikas vadītāju apmācībā un neformālās izglītības programmā “Valsts valodas apguve”) **uzsākušajiem** 10 982 bezdarbniekiem, apmācību pabeidza 9 232 LMzin2020; Ziņojums „Par bezdarbnieku un darba meklētāju apmācību rezultātiem 2020.gadā un prioritārajiem apmācību virzieniem 2021.gadā”

bezdarbnieki, bet 952 turpināja dalību pasākumā 2021. gadā. Savukārt 798 personas tika atskaitītas no apmācībām (752 - attaisnotu iemeslu dēļ, 46 – neattaisnotu).

Viena neformālās izglītības programmu apgūvē iesaistītā 2020.gadā faktiskās vidējās izmaksas veidoja 507 eiro, t.sk. apmācību maksa 350 eiro un stipendija 157 eiro. Savukārt transportlīdzekļu/ traktortehnikas vadītāju apmācībā iesaistītā 2020.gadā vidējās izmaksas veidoja 691 eiro, t.sk. apmācību maksa 610 eiro un stipendija 81 eiro.

Bezdarbnieku un darba meklētāju visvairāk pieprasītās neformālās izglītības programmas ir atspoguļotas 13.tabulā.

Tabula Nr.13

Bezdarbnieku iesaiste valsts valodas, svešvalodas un datorzinības programmās 2020. gadā (Top 10)

Nr. p.k.	Izglītības programma	Klientu Skaits
1.	Datorzinības (bez priekšzināšanām)	880
2.	Angļu valoda (ar priekšzināšanām) (Elementary)	812
3.	Valsts valoda atbilstoši vidējam valsts valodas prasmes līmenim	811
4.	Datorzinības (ar priekšzināšanām)	770
5.	Angļu valoda (bez priekšzināšanām)	763
6.	Angļu valoda (ar priekšzināšanām) (Lower Intermediate)	496
7.	Valsts valoda atbilstoši pamata valsts valodas prasmes līmenim	471
8.	Valsts valoda atbilstoši augstākajam valsts valodas prasmes līmenim	465
9.	Angļu valoda (ar priekšzināšanām) (Intermediate)	398
10.	Vācu valoda (bez priekšzināšanām)	308

Datu avots: NVA

Savukārt bezdarbnieku un darba meklētāju visvairāk pieprasītās 2020. gada transportlīdzekļu un traktortehnikas vadītāju mācību programmas ir atspoguļotas 14.tabulā.

Tabula Nr.14

Bezdarbnieku iesaiste transportlīdzekļu un traktortehnikas vadītāju mācību programmās 2020. gadā (Top 10)

Nr. p.k.	Izglītības programma	Klientu Skaits
1.	"C" kategorijas autovadītājs ar iepriekš iegūtu "B" kategoriju (ar 1.palīdzības kursu apguvi) (kods 95)	826
2.	TR2 (ar 1.pal.) kateg. traktortehnikas vadītājs (tehnikai ar pilnu masu virs 7500 kg)	640
3.	TR2 kategorijas traktortehnikas vadītājs (tehnikai ar pilnu masu virs 7500 kg)	414
4.	"CE" kategorijas autovadītājs ar iepriekš iegūtu "C" kategoriju	215
5.	"C" kategorijas autovadītājs ar iepriekš iegūtu "B" kategoriju (kods 95)	213
6.	"TR3" (ar 1.pal.) kategorijas traktortehnikas "Meža mašīnas, ekskavatori, iekrāvēji un speciālās pašgājējmašīnas"	132
7.	"CE" kategorijas autovadītājs ar iepriekš iegūtu "C" kategoriju (ar 1. palīdzības kursu) (kods 95)	97
8.	"TR4" (ar 1.pal.) kategorijas traktortehnikas "Ceļu būves mašīnas, buldozeri, ekskavatori, iekrāvēji un speciālās pašgājējmašīnas"	90
9.	"TR4" kategorijas traktortehnikas "Ceļu būves mašīnas, buldozeri, ekskavatori, iekrāvēji un speciālās pašgājējmašīnas"	86
10.	"D" kategorijas autovadītājs ar iepriekš iegūtu "C" kategoriju	64

Datu avots: NVA

Laika periodā no 2019. gada 1.jūlija līdz 2020. gada 30.jūnijam dalību neformālās izglītības apgūvē, izņemot valsts valodas apmācību, pabeidza 7074 bezdarbnieki un darba meklētāji, no kuriem darbā pirmo 6 mēnešu laikā (periodā līdz 31.12.2020.) izdevās iekārtoties 2484 personām jeb 35,1 %. Savukārt valsts valodas apguvi minētajā laika periodā

pabeidza 1699 NVA klienti, no kuriem darbā pirmo 6 mēnešu laikā (periodā līdz 31.12.20209.) izdevās iekārtoties 490 personām jeb 28,8%.

Ziņojuma 14.tabulā ir atspoguļotas tās neformālās izglītības programmas, pēc kuru apguves bezdarbnieki uzrādīja augstākos darbā iekārtošanās rādītājus.

Tabula Nr.14

Bezdarbnieku darbā iekārtošanās pēc neformālās izglītības programmu apguves (Top 10)

Nr. p.k.	Izglītības programma	% no apmācības pabeigušajiem*
1.	Latviešu valoda bez starpniekvalodas atbilstoši vidējam līmenim (BI valodas prasmes līmenis)**	67% no 3
2.	Biznesa angļu valoda (ar priekšzināšanām) (Advanced)	54% no 24
3.	Biznesa angļu valoda (ar priekšzināšanām) (Higher Intermediate)	53% no 74
4.	Zviedru valoda (bez priekšzināšanām)	53% no 19
5.	Angļu valoda (ar priekšzināšanām) (Higher Intermediate)	48% no 116
6.	Datorprasmes grāmatvedībā (programma Horizon vai Balance)	48% no 52
7.	Datorprasmes grāmatvedībā (programma 1C Grāmatvedība)	45% no 181
8.	Angļu valoda (ar priekšzināšanām) (Lower Intermediate)	45% no 380
9.	Datorprasmes grāmatvedībā (programma Jumis)	45% no 20
10.	Franču valoda (bez priekšzināšanām)	44% no 25
*Pabeiguši dalību periodā 2019.gada 1.jūlija - 2020.gada 30.jūnijam un iekārtojušies darbā pirmo 6 mēnešu laikā pēc pasākuma pabeigšanas (iekārtošanās darbā līdz 2020.gada 31.decembrim);		
**Projektā "Bēgļu un alternatīvo statusu ieguvušo personu integrācija Latvijas darba tirgū"		

Datu avots: NVA

Līdzīgi ziņojuma 15. tabulā ir atspoguļotas tās transportlīdzekļu un traktortehnikas programmas, pēc kuru apguves bezdarbnieki uzrādīja augstākos darbā iekārtošanās rādītājus.

Tabula Nr.15

Bezdarbnieku darbā iekārtošanās pēc transportlīdzekļu un traktortehnikas programmu apguves (Top 10)

Nr. p.k.	Izglītības programma	% no apmācības pabeigušajiem*
1.	"C" kategorijas autovadītājs ar iepriekš iegūtu "C1" kategoriju	100% no 1
2.	"D" kategorijas autovadītājs ar iepriekš iegūtu "C1" kategoriju (ar 1.pal.)	100% no 2
3.	"CE" kategorijas autovadītājs ar iepriekš iegūtu "C" kategoriju (ar 1.pal.)	52% no 25
4.	"C" kategorijas autovadītājs ar iepriekš iegūtu "C1" kategoriju (kods 95)	50% no 2
5.	"D" kategorijas autovadītājs ar iepriekš iegūtu "C1" kategoriju (kods 95)	50% no 4
6.	"D" kategorijas autovadītājs ar iepriekš iegūtu "C" kategoriju (kods 95)	50% no 4
7.	TR2 kategorijas traktortehnikas vadītājs (tehnikai ar pilnu masu virs 7500 kg) (81,5 h)	49% no 254
8.	"TR3" kategorijas traktortehnikas "Meža mašīnas, ekskavatori, iekrāvēji un speciālās pašgājējmašīnas"	48% no 119
9.	"D" kategorijas autovadītājs ar iepriekš iegūtu "C" kategoriju	48% no 46
10.	"C" kategorijas autovadītājs ar iepriekš iegūtu "B" kategoriju (kods 95)	48% no 99
Pabeiguši dalību periodā 2019.gada 1.jūlija - 2020.gada 30.jūnijam un iekārtojušies darbā pirmo 6 mēnešu laikā pēc pasākuma pabeigšanas (iekārtošanās darbā līdz 2020.gada 31.decembrim).		

Datu avots: NVA

Ziņojuma 16. tabulā ir atspoguļota apkopojosa NVA klientu darbā iekārtošanās atbilstoši dalību skaitam līdz 2020.gada vidum.

Tabula Nr.16

Bezdarbnieku un darba meklētāju darbā iekārtošanās atbilstoši izglītības veidam

Apmācību pasākumi	Pabeiguši dalību	Iekārtojušies darbā pirmo 6 mēnešu laikā	Īpatsvarā %
Profesionālā tālākizglītība	895	331	37%
Profesionālā pilnveide	1372	580	42,3%
Valsts valodas apmācība	1699	490	28,8%
Svešvalodas un datorzinību programmas	5000	1565	31,3%
Traktortehnikas vadītāju apmācība	1229	544	44,3%
Transportlīdzekļu vadītāju apmācība	845	375	44,4%
Praktiskā apmācība pie darba devēja	309	293	94,8%

* Pabeiguši dalību periodā 2019.gada 1.jūlija - 2020.gada 30.jūnijam un iekārtojušies darbā pirmo 6 mēnešu laikā pēc pasākuma pabeigšanas (iekārtošanās darbā līdz 2020.gada 31.decembrim).

2021. gadā plānotais profesionālās tālākizglītības un pilnveides, neformālās izglītības programmu, t.sk. transportlīdzekļa/traktortehnikas vadītāja apmācību, finansējums un iesaistes rādītāji ir atspoguļoti 17.tabulā.

Tabula Nr.17

Apmācību pasākumu plānotais finansējums un dalībnieku skaits 2021. gadam

Aktīvie nodarbinātības pasākumi	Finansējums (valsts un ESF kopā) EUR	Rezultatīvie rādītāji
Profesionālā apmācība, pārkvalifikācija un kvalifikācijas paaugstināšana	2 398 928	1 700
Neformālā izglītības ieguve (kopā ar programmu "Valsts valodas apguve")	3 175 396	6 000
Transportlīdzekļu un traktortehnikas vadītāju apmācība	1 412 336	1 800
Nodarbinātības speciālais budžets		
Valsts valodas apmācība (bez starpniekvalodas)	26 570	33
Tiešsaistes mācību platformas	75 000	500
Finansējums kopā	7 088 230	10033

Datu avots: LM/NVA

Viena no NVA prioritātēm ir sadarbība ar darba devējiem. Uzņēmēji ar NVA un ESF finansiālu atbalstu var apmācīt un iegūt sev nepieciešamos speciālistus no bezdarbnieku vidus pasākuma "Bezdarbnieku apmācība pēc darba devēja pieprasījuma" ietvaros⁶. Ja kādam uzņēmumam nepieciešams profesionāls speciālists, NVA pēc darba devēja pieprasījuma iesaista bezdarbnieku uzņēmumam nepieciešamajās profesijās jebkurā licencētā profesionālās pilnveides izglītības programmā, profesionālās tālākizglītības vai neformālās izglītības programmā. Apmācības laikā bezdarbniekam tiek maksāta stipendija – 5 eiro par vienu mācību dienu. Pēc apmācības pabeigšanas darba devējam jāpieņem bezdarbnieks darbā un attiecīgajā profesijā jānodarbina vismaz trīs mēnešus.

2020. gadā tika apmācības organizētas pēc 1 uzņēmuma pieprasījuma, iesaistot 14 bezdarbniekus SPA speciālistu apmācībā. 8 izglītojamiem apmācības pabeidza, 6 izglītojamiem apmācības tika apturētas līdz tās varēs atsākt klātienē.

⁶ Plašāk: <https://www.nva.gov.lv/lv/apmaciba-pec-darba-deveja-pieprasijuma>

LMzin2020; Ziņojums „Par bezdarbnieku un darba meklētāju apmācību rezultātiem 2020.gadā un prioritārajiem apmācību virzieniem 2021.gadā”

4.2. Bezdarbnieku praktiskā apmācība pie darba devēja

Saskaņā ar MK noteikumiem Nr. 836 ESF projektā “Atbalsts bezdarbnieku izglītībai”, NVA īsteno aktīvo nodarbinātības pasākumu „Apmācība pie darba devēja” (turpmāk – Praktiskā apmācība), kura mērķis ir darba devējam vajadzīgā darbinieka praktiskā sagatavošana, organizējot apmācību uzņēmuma darba vietā⁷.

Lai veicinātu mērķētāku atbalstu un iesaisti pasākumā, 2021.gadā finanšu atbalsta intensitātes līmenis tika pielāgots atkarībā no pie darba devēja apgūstamās profesijas kvalifikācijas: jo augstāka apgūstamā kvalifikācija, jo lielāks finanšu atbalsta intensitātes līmenis. Tādējādi NVA darba devējam nodrošina dotāciju ikmēneša darba algai bezdarbniekam:

- pirmajam profesionālās kvalifikācijas līmenim – 2 mēneši (300 eiro mēnesī);
- otrajam profesionālās kvalifikācijas līmenim – 3 mēneši (350 eiro mēnesī);
- trešajam profesionālās kvalifikācijas līmenim – 4 mēneši (350 eiro mēnesī).

Papildus NVA nodrošina:

- dotāciju darba vadītājam - 10 eiro par katru bezdarbnieka praktiskās apmācības dienu. Viens darba vadītājs var vadīt darbu ne vairāk kā diviem bezdarbniekiem;
- apmaksā izdevumus par normatīvajos aktos paredzēto obligāto veselības pārbaudi bezdarbniekam (līdz 30 eiro);
- vienreizēju dotāciju normatīvajos aktos paredzētajiem individuālajiem aizsardzības līdzekļiem (līdz 100 eiro);
- vienreizēju dotāciju darba vietas pielāgošanai bezdarbniekam ar invaliditāti (līdz 1000 eiro).

Lai darba devējs būtu pārliecināts par izvēlēto kandidātu atbilstību uzņēmuma vajadzībām, viņš piedalās bezdarbnieku atlasē un izvēlas piemērotākos kandidātus. Pirms praktiskās apmācības uzsākšanas darba devējs noslēdz līgumu par apmācības pie darba devēja īstenošanu un ar bezdarbnieku noslēdz darba līgumu. Savukārt pēc praktiskās apmācības pabeigšanas darba devējam darba tiesiskās attiecības ar apmācīto darbinieku jāturpina vismaz trīs mēnešus. Darba devējam, īstenojot praktisko apmācību, jānodrošina darba alga tādā apmērā, lai kopā ar NVA dotāciju tās apmērs būtu ne mazāks par valstī noteiktās minimālās algas apmēru. Darba devējam jāveic arī valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas.

Kopumā 2020. gadā Praktiskajā apmācībā tika iesaistīti 393 bezdarbnieki (2019.gadā 463 bezdarbnieki, 2018. gadā - 426, 2017. gadā - 313, 2016. gadā - 178, 2015. gadā - 121). Visvairāk bezdarbnieku praktiskās apmācības ietvaros 2020. gadā sagatavoti šādās profesijās: mazumtirdzniecības veikala pārdevējs (29); lietvedis (20); šuvējs (18); šūšanas iekārtu operators (12); pavārs (12); mēbeļu galdnieks (12); projekta vadītāja asistents (10), grāmatveža palīgs (10); uzkopšanas darbu meistars (9); klientu apkalpošanas speciālists (9). No uzsākušajiem 393 bezdarbniekiem apmācību ir pabeiguši 131 bezdarbnieks, 168 turpina dalību pasākumā 2021. gadā. Savukārt 94 personas ir pārtraukušas dalību (81 - attaisnotu iemeslu dēļ, 13 – neattaisnotu). 2021.gadā pasākumā plānots iesaistīt 400 bezdarbniekus.

Secināms, ka šis pasākums kļūst aizvien pieprasītāks, tomēr nepieciešams turpināt pasākuma saturiskos pilnveidojumus un NVA informētības pasākumus tā popularitātes veicināšanā, tādējādi sekmējot tā atpazīstamību Latvijas uzņēmumu vidū. Pasākums sniedz iespēju iegūt kvalificētu darbaspēku no pārkvalificēto bezdarbnieku vidus, jo īpaši profesijās un nozarēs, kurās darbaspēka nepietiekamība ir vērojama visvairāk (piemēram, autopāravadājumu, ēdināšanas pakalpojumu jomā), kurās vienlaicīgi ir augsts reģistrēto

⁷ Plašāk: <https://www.nva.gov.lv/lv/apmaciba-pie-darba-deveja>

LMzin2020; Ziņojums „Par bezdarbnieku un darba meklētāju apmācību rezultātiem 2020.gadā un prioritārajiem apmācību virzieniem 2021.gadā”

bezdarbnieku skaits un vakances, kas ilgstoši netiek aizpildītas, kas norāda, ka izaicinājumi ir meklējami darba vietu kvalitātē un zemajā atalgojumā. Līdzīgi pasākums piedāvā darba devējam iegūt apmācītu darbinieku arī tajās profesijās, kurās vērojams darbaspēka pārpalikums (šīs profesijas atbilstoši darba tirgus pieprasījuma analīzei un prognozēm LM Apmācību komisija neiekļauj profesionālās izglītības piedāvājumā), ja vien darba devējs apņemas pēc pasākuma beigām apmācāmo nodarbināt, kas ir kā signāls sekmīgai un pēctecīgai bezdarbnieka nodarbinātībai. Piemēram, tas ir risinājums tādās profesijās kā mazumtirdzniecības veikala pārdevējs.

4.3. Atbalsts reģionālajai mobilitātei

Nodarbināto personu reģionālās mobilitātes veicināšana

2013. gadā tika uzsākts preventīvais bezdarba samazināšanas pasākums „Komersantu nodarbināto personu reģionālās mobilitātes veicināšana”, kura mērķis ir veicināt komersantu nodarbināto personu reģionālo mobilitāti, nodrošinot finansiālu atbalstu transporta un dzīvojamās telpas īres izmaksu segšanai pirmos četrus mēnešus pēc darba tiesisko attiecību nodibināšanas. Pasākuma mērķis ir sniegt atbalstu bezdarbniekiem no reģioniem, kuros darbu atrast neizdodas, un virzīt tos uz brīvajām darba vietām tuvākajos reģionos un pilsētās/novados.

Reģionālās mobilitātes pasākumā iesaista nodarbinātos, kuri līdz darba tiesisko attiecību nodibināšanas dienai ar konkrēto darba devēju bijuši reģistrēti bezdarbnieka statusā vismaz divus mēnešus, savukārt NVA var iesaistīt pasākumā nodarbināto, kas bijis reģistrēts bezdarbnieka statusā mazāk nekā divus mēnešus, ja bezdarbnieka statusa piešķiršana ir saistīta ar darba tiesisko attiecību izbeigšanu saistībā ar saimniecisku, organizatorisku, tehnoloģisku vai līdzīga rakstura pasākumu veikšanu un tas būtiski ietekmējis vai varēja ietekmēt nodarbinātības situāciju attiecīgajā administratīvajā teritorijā.

2020.gadā mobilitātes pasākumā tika iesaistītas 140 personas, no kurām 2020.gadā pasākumu pabeidza 78 personas. Pasākumā iesaistījās 66 % jeb 93 sievietes un 34 % jeb 47 vīrieši. Sadalījumā pa vecuma grupām, visaktīvāk iesaiste bija vecuma grupās no 50-54 gadiem (19,3% no uzsākušo kopskaita – 140 personām), 55-59 gadi (16,4%), 30-34 gadi (15,0%), 35-39 gadi (14,3%). Vecuma grupās 45-49 gadi (11,4%), 25-29 gadi (10%), 40-44 gadi (7,9%). Savukārt vismazākā iesaiste bija vecuma grupās: virs 60 gadiem (4 personas); un vecuma grupā 20-24 gadi (4 personas). Dalība pasākumā tika pārtraukta 23 gadījumos, kur biežākais pārtraukšanas iemesls tika norādīts pārtraukto darba tiesisko attiecību dēļ. Savukārt citi iemesli dalības pārtraukšanai: iekārtošanās darbā pie cita darba devēja vai citi iemesli.

Pasākumam 2020. gadā tika izietoti 64 302 eiro (pārejošās saistības uz 2021. gadu 4 342 eiro). Secināms, ka pasākuma ietvaros katrs nodarbinātais 2020. gadā saņēmis vidēji 413,22 eiro. Pasākumā iesaistītie uzsākuši darbu 77 profesijās un amatos. Visvairāk darbu uzsākuši profesijās: pavārs (9) aprūpētājs (9), mazumtirdzniecības veikala pārdevējs (8), traktortehnikas vadītājs (8), etiķešu līmēšanas operators (6), vispārējās pamatizglītības skolotājs (5), kravas automobiļa vadītājs (4), šūšanas iekārtu operators (4), pedagoga palīgs (3), šūto izstrādājumu izgatavotājs (3).

Atbalsts reģionālajai mobilitātei aktīvo nodarbinātības pasākumu ietvaros

Atbalsts reģionālajai mobilitātei aktīvo nodarbinātības pasākumu ietvaros paredz nodrošināt finanšu atlīdzību, lai segtu transporta izdevumus braucieniem no deklarētās dzīvesvietas uz darba vai apmācību vietu un atpakaļ un kompensētu izdevumus par

dzīvojamās telpas īri vai dzīvošanu dienesta viesnīcā, ja bezdarbnieks piedalās aktīvajos nodarbinātības pasākumos.

2020. gadā uz atbalstu reģionālajai mobilitātei aktīvo nodarbinātības pasākumu ietvaros kopā pieteicās 3 235 bezdarbnieki (projektā “Atbalsts bezdarbnieku izglītībai” (turpmāk - ABI) – 3168 bezdarbnieki, projektā “Subsidētās darba vietas bezdarbniekiem” (turpmāk - SDB) - 67). Dalību pasākumā pabeidza 3244 bezdarbnieki (ABI – 3176 bezdarbnieki, SDB – 68 bezdarbnieki). Lielākais bezdarbnieku skaits, kuri uzsākuši dalību pasākumā ABI ietvaros ir Rēzeknes filiālē – 333, Rīgas reģionālajā filiālē – 270 un Jūrmalas filiālē – 198 bezdarbnieki, savukārt SDB ietvaros ir Rēzeknes filiālē – 20, Daugavpils filiālē – 7, Balvu, Kuldīgas un Liepājas filiālēs – 6 bezdarbnieki.

2020.gadā pasākumā kopā iesaistījās 49% jeb 1588 sievietes (ABI – 49% jeb 1556 sievietes, SDB – 47% jeb 32 sievietes) un 51% jeb 1656 vīrieši (ABI – 51% jeb 1620 vīrieši, SDB – 52% jeb 36 vīrieši). Sadalījumā pa vecumu grupām, vislielākā iesaiste bija vecuma grupā no 30 – 34 gadiem jeb 14 % (447 bezdarbnieki) no uzsākušo kopskaita, savukārt vismazākā iesaiste bija vecuma grupā no 15 – 19 gadiem jeb 0,5% (16 bezdarbnieki). Dalība pasākumā tika pārtraukta 426 gadījumos (ABI – 422, SDB - 4), kur biežākais pārtraukšanas iemesls ABI norādīti kā citi iemesli, SDB – pārtrauktas darba tiesiskās attiecības. Citi iemesli pasākuma pārtraukšanai ir iekārtojies darbā un veselības stāvokļa dēļ.

2020.gadā pasākumam ABI ietvaros tika izlietoti 429 582 eiro, savukārt SDB ietvaros 29 878 eiro. Secināms, ka pasākuma ietvaros ABI katrs bezdarbnieks vidēji saņēmis 135,25 eiro, SDB – 439,38 eiro.

ABI projektā dalība pasākumā visvairāk uzsākta svešvalodu un datorzinību programmu apgūvē 31% jeb 1004 bezdarbnieki, no tiem 998 bezdarbniekiem piešķirts atbalsts transporta izdevumu finanšu atlīdzībai un 6 bezdarbniekiem atbalsts īres izdevumu finanšu atlīdzībai. 19% jeb 608 bezdarbnieki uzsākuši dalību traktortehnikas vadītāju apmācībās (atbalsts transporta izdevumu finanšu atlīdzībai – 602, īres izdevumu finanšu atlīdzībai - 6). Vismazāk dalību pasākumā ABI projektā uzsākuši bezdarbnieki praktiskajās apmācībās pie darba devēja – 2,5% jeb 79 bezdarbnieki (atbalsts transporta izdevumu finanšu atlīdzībai – 74, īres izdevumu finanšu atlīdzībai - 5).

SDB ietavoros dalību pasākumā uzsākuši bezdarbnieki ar invaliditāti – 56% jeb 37 bezdarbnieki (atbalsts transporta izdevumu finanšu atlīdzībai – 36, īres izdevumu finanšu atlīdzībai - 1) un 44% jeb 30 mērķa grupas bezdarbnieki (atbalsts transporta izdevumu finanšu atlīdzībai – 29, īres izdevumu finanšu atlīdzībai - 1).

4.4. Konkurētspējas paaugstināšanas pasākumi

Aktīvais nodarbinātības pasākums „Konkurētspējas paaugstināšanas pasākumi” (KPP) paredzēts bezdarbniekiem, darba meklētājiem un bezdarba riskam pakļautām personām, lai veicinātu to konkurētspēju darba tirgū, piedāvājot apgūt darba meklēšanas metodes un darba tirgum nepieciešamās pamatprasmes.

Dalība KPP pieejama katram klientam saskaņā ar izteikto vēlmi bez rindas. Klients var izmantot vairākus KPP pakalpojumus. 2020. gadā KPP iesaistījās 6016 personas (t.sk. info dienas).

Periodā no 2019.gada 1.jūlija līdz 2020.gada 30.jūnijam dalību pasākumā pabeidza 3940 personas (bez info dienām), no kurām darbā pirmo sešu mēnešu laikā iekārtojās 1138, kas ir 28,9% no iesaistīto klientu skaita. 2020. gada pieprasītākie KPP ir atspoguļoti 18.tabulā.

Tabula Nr.18

2020. gada KPP pieprasītāko pasākumu TOP 10

Nr. p.k.	Aktīvie nodarbinātības pasākumi	Pasākuma veids	Iesaistīto skaits
1.	Veselības veicināšana un stresa mazināšana	Kurss	570
2.	Valsts valodas prasmju attīstīšana (praktiskās nodarbības)	Kurss	567
3.	Ievads darbam ar datoru un internetu	Kurss	554
4.	Lietišķo attiecību kultūra un sarunu vadīšana	Kurss	473
5.	Lietišķās rakstības prasmes un lietvedības organizēšana, dokumentu izstrādes praktikums	Kurss	389
6.	Periodiskā apmācība autovadītājiem (kods 95)	Kurss	224
7.	Darba un sociālās tiesības. Darba aizsardzības pamati	Kurss	175
8.	Publiskā uzstāšanās un efektīvas prezentācijas metodes	Kurss	160
9.	Asistents - pavadoņi personai ar invaliditāti	Kurss	67

Datu avots: NVA

5. Bezdarbnieku klasifikācija secīgai iesaistei aktīvajos nodarbinātības pasākumos („bezdarbnieku profilēšana”)

Bezdarbnieku profilēšanas galvenais mērķis ir prognozēt NVA reģistrēto bezdarbnieku darba atrašanas iespējas, novērtējot potenciālos riskus, kas varētu kavēt bezdarbnieku veiksmīgu atgriešanos darba tirgū, kā arī novērtēt klientu prasmju pašnovērtējumu un motivāciju aktīvi meklēt darbu, lai sniegtu vadlīnijas piemērotāko atbalsta pasākumu noteikšanai. Profilēšanas metode paredz izvērtēt konkrētās personas individuālo bezdarba situāciju, lai prognozētu klientu darba atrašanas iespējas un noteiktu piemērotāko pakalpojumu grozu. Plašākais un resursu ietilpīgākais pasākumu klāsts paredzēts bezdarbniekiem ar zemām darba atrašanas iespējām.

Sākotnējā bezdarbnieku profilēšanas metodika tika ieviesta 2013. gadā. Klienta darba atrašanas iespējas tika noteiktas, salīdzinot demogrāfisko informāciju par klientu ar to, cik ilgi statuss iepriekš saglabājies tai demogrāfiskajai grupai, kurai viņš pieder. Klienta motivāciju sadarboties ar NVA, motivāciju meklēt darbu un prasmju pašnovērtējumu noteica darbinieks intervijas veidā. Tika noteiktas bezdarbnieku darba atrašanas iespējas – augstas, vidējas vai zemas. Bezdarbnieki sistēmā tika sadalīti 13 motivācijas un prasmju pašvērtējuma grupās, kopā veidojot 39 profilēšanas grupas. Profilēšana bija detalizēta, bet tehniski sarežģīti izsekojama un pārvaldāma, līdz ar to arī grūti izskaidrojama klientiem. 2018.gadā 19.jūnijā tika pārtraukta metodes izmantošana.

2018.gadā tika uzsākta izstrāde un 2019.gada 1.jūnijā ieviesta vienkāršota profilēšanas metodika, lai, izvērtējot konkrēta klienta situāciju, prognozētu klientu darba atrašanas iespējas un noteiktu piemērotāko pakalpojumu grozu. Metodika pilotēta no 2019.gada 1.jūnija līdz 2020.gada 31.augustam, lai noteiktu tās efektivitāti un uzskaites sistēmā ieviešamos pilnveidojumus. Metodika paredz, ka darbinieks nosaka vienu no trim profilēšanas grupām, ņemot vērā darba atrašanas kavējošo risku kopsummu un motivāciju meklēt darbu. Tiek ņemti vērā tādi riska faktori kā vecums, dzīvesvieta, valsts valodas zināšanas, izglītība, pēdējā nodarbošanās, vēlamā nodarbošanās, trūcīgas vai maznodrošinātas personas statuss, invaliditāte, motivācija meklēt darbu. Atkarībā no riska faktoru skaita bezdarbnieki tiek sadalīti trīs grupās. Dati par profilētajiem bezdarbniekiem sadalījumā pēc profilēšanas grupām uzrādīja šādus rezultātus:

No 2019.gada 1.jūnija līdz 2020.gada 30.jūnijam:

- 1.grupa: “Bездarbnieki ar augstām darba atrašanas iespējām, ar prognozēto darbā iekārtošanos līdz 6 mēnešiem” iekļauti – 40 072;
- 2.grupa: “Bездarbnieki ar vidējām darba atrašanas iespējām, ar prognozēto darbā iekārtošanos no 6 līdz 12 mēnešiem” iekļauti – 30 952;
- 3.grupa: “Bездarbnieki ar zemām darba atrašanas iespējām, ar prognozēto darbā iekārtošanos 12 un vairāk mēneši” iekļauti – 7 652.

Profilēšanas metodes ieviešanas procesā konstatētais:

- NVA darbinieki, izmantojot metodi, mērķtiecīgāk sadarbojas ar klientiem, veidojot individualizētu un objektīvāku pieeju;
- operatīvāk un rūpīgāk tiek identificēts katram klientam noteiktais ieteicamo pasākumu kopums;
- klientu apkalpošanas process tiek veidots strukturēts, klientam vairāk līdzdarbojoties sava individuālā darba meklēšanas plāna sastādīšanā.

Pilotētās profilēšanas metodes izvērtējuma ziņojumā tika konstatēts:

- no visiem izlases periodā (01.06.2019.-31.08.2020.) 19779 profilētajiem klientiem pasākumos ir iesaistīti 4695 jeb 49% klientu, tātad gandrīz puse;

- procentuāli visvairāk pasākumos iesaistīto klientu 1099 jeb 58% no kopējā grupas klientu skaita (1900) ir starp klientiem ar zemām darba atrašanas iespējām. Ņemot vērā, ka profilēšanas metodika ir izstrādāta tā, lai visvairāk piedāvāto papildu pasākumu būtu šai klientu grupai, tas ir pozitīvi vērtējams rezultāts.

Papildus ziņojumā tika secināts, ka profilēšanas metodiku nepieciešams pilnveidot, vēršot uzmanību uz bezdarbnieka prasmju un kompetenču noteikšanu. Kā arī nepieciešams īstenot risinājumu, lai profilēšanu varētu veikt un rezultātus uzrādīt Bezdarbnieku uzskaites un reģistrēto vakanču informācijas sistēmā (BURVIS). Rezultātā varētu veiksmīgāk plānot nepieciešamos aktīvās nodarbinātības pasākumus un tiem nepieciešamo finansējumu, kā arī noteikt vienmērīgāku NVA darbinieku noslodzi.

6. Karjeras konsultāciju sniegšana 2020. gadā

NVA karjeras pakalpojumi ir pieejami visiem interesentiem: karjeras konsultācijas, interaktīvie e-apmācību moduļi „Motivācijas vēstules sagatavošana un sagatavošanās darba intervijai”, “Kā veidot efektīvu darba meklēšanas stratēģiju”, darbaspēka pieprasījuma īstermiņa prognozēšanas rīks.

Karjeras konsultāciju mērķis - veicināt klienta integrāciju darba tirgū, nodrošinot atbalstu karjeras izvēlē un plānošanā, profesionālās piemērotības noteikšanā, t.sk. pirms iesaistes apmācību un nodarbinātības pasākumos, veicināt izpratni un aktīvu iesaisti mūžizglītībā, kā arī sniegt atbalstu darba devējiem piemērotu darbinieku atlasē.

2020.gadā NVA piedāvātie karjeras konsultāciju veidi:

- individuālās karjeras konsultācijas: “Praktisks atbalsts CV un motivācijas vēstules sagatavošanā”, “Sagatavošanās darba intervijai”, “Profesionālās piemērotības noteikšana”, “Veiksmīga profesijas maiņa”, “Informatīvais atbalsts darba meklēšanas jautājumos”;
- grupu karjeras konsultācijas: “Praktisks atbalsts CV un motivācijas vēstules sagatavošanā”, “Sagatavošanās darba intervijai”, “Karjeras pamati un profesiju izvēle”, “Darba tirgus situācija un tendences”.

Karjeras konsultāciju pakalpojums ir pieejams visās NVA filiālēs. Karjeras konsultācijas procesu 2020. gadā būtiski ietekmēja ierobežotās iespējas nodrošināt individuālo un grupu karjeras konsultēšanu klātienē sakarā ar vīrusa Covid-19 izplatību. Valstī izsludināto ārkārtējo situāciju laikā klātienē karjeras konsultācijas bezdarbniekiem, darba meklētājiem un citām personām tika aizvietotas ar attālinātām konsultācijām tiešsaistē vai pa tālruni. Karjeras konsultantiem tika nodrošināti tehniskie līdzekļi konsultāciju sniegšanai tiešsaistē: austiņas ar mikrofoniem, *web* kameras, portatīvie datori.

2020.gadā tika izstrādāta jauna metodika karjeras konsultantiem grupu karjeras konsultāciju vadīšanai “Attālinātā darba iemaņu attīstība”, kurā tika iekļautas šādas tematiskās sadaļas:

- darba vietas iekārtošana;
- darba dienas organizēšana;
- fiziskā un emocionālā līdzsvara nodrošināšana;
- pašmotivācija;
- komunikācija un komandas darbs;
- attālinātās sanāksmes.

Metodika ir paredzēta gan attālinātajām, gan klātienē konsultācijām un ietver teorētisko materiālu, izmantoto avotu un literatūras sarakstu, praktiskus uzdevumus klientiem.

Karjeras konsultantu apmācību semināros tika nodrošināta karjeras konsultantu apmācība darbam ar *Europass* jauno platformu, tiešsaistes konsultēšanas rīkiem; sagatavota instrukcija Zoom platformas lietošanā konsultāciju laikā.

NVA akcija “Karjeras dienas darba meklētājiem” 2020. gadā tika organizēta gan klātienē, gan attālinātajā formātā. Ikvienam interesentam tika piedāvāta iespēja piedalīties individuālajā darba interviju simulācijā NVA karjeras konsultanta vadībā jebkurā NVA filiālē klātienē vai attālināti ZOOM vietnē (pakalpojumu saņēmēmušas 275 personas). NVA sadarbībā ar sociālo kustību “Latvija strādā” rīkoja arī tiešsaistes karjeras dienu “Ko darīt šodien, lai būtu konkurētspējīgs darba tirgū rīt?”. Tiešsaistes karjeras dienu, kas tika pārraidīta sociālās vietnes Facebook NVA kontā, attālināti skatījušies vairāk nekā 4,9 tūkstoši interesentu.

Veiksmīgi norisinājās NVA un Eiropas nodarbinātības dienestu tīkla EURES tiešsaistes darba diena speciālistu piesaistei IT un finanšu jomai (darba devēji piedāvāja IT un finanšu jomas speciālistiem 325 brīvas darbavietas, kurām pieteicās 344 pretendenti). NVA Facebook kontā uzņēmumu pārstāvji regulāri piedāvā darbu un prezentē savus uzņēmumus.

2020.gadā organizētas 6 tiešsaistes darba iespēju dienas:

- 16.06. tiešsaistes darba diena būvniecības nozarē (piedalījās 7 darba devēji, 1,8 tūkst.skatījumi);
- 18.06. tiešsaistes darba diena lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības nozarē (piedalījās 6 darba devēji, 1,4 tūkst.skatījumi);
- 27.07. tiešsaistes darba diena valsts pārvaldes un aizsardzības jomā (piedalījās 8 darba devēji, 3,5 tūkst.skatījumi);
- 18.08. tiešsaistes darba iespēju diena veselības un sociālās aprūpes jomā (piedalījās 8 darba devēji, 2,2 tūkst. skatījumi);
- 30.09. tiešsaistes darba iespēju diena transporta un loģistikas jomā (piedalījās 5 darba devēji, 8 tūkst. skatījumi);
- 02.12. tiešsaistes darba iespēju diena tirdzniecības jomā (piedalījās 4 darba devēji, vairāk kā 1,7 tūkst. skatījumi).

Lai popularizētu tiešsaistes bezmaksas mācības, kas NVA piedāvā bezdarbniekiem un darba meklētājiem, karjeras konsultāciju laikā tika sniegta informācija par attālināto mācību platformu izmantošanas iespējām: starptautisko attālinātās izglītības platformu “Coursera”, platformu “Open minded”, kas sadarbībā ar Latvijas Universitāti piedāvāja iespēju apgūt trīs mācību kursus (“Kā novērst un risināt konfliktus”, “Pareiza un moderna rakstu valoda”, “Praktiskā makroekonomika”) un platformu “Elements of AI”, kurā klienti varēja apgūt Helsinku universitātes un tehnoloģiju uzņēmuma “Reaktor” izstrādāto kursu par mākslīga intelekta tehnoloģijām.

2020. gadā tika uzsākta NVA sadarbība ar biedrību LIKTA projekta “Women4IT” ietvaros. Karjeras konsultanti sniedza informāciju projekta mērķa grupai (sievietēm līdz 29 gadiem) par projektā piedāvātām izglītības programmām IT jomā, kā arī konsultācijas, lai noteiktu profesionālo piemērotību un sniegtu atbalstu piemērotu programmu izvēlē.

2020. gadā kopējais dalību skaits individuālajās un grupu karjeras konsultācijās pamatbudžeta finansējuma ietvaros bija 30 186. Karjeras konsultāciju saņēmušo unikālo personu skaits – 24 781 (viena persona var saņemt karjeras konsultācijas gan kā bezdarbnieks, darba meklētājs, gan kā cita persona).

Tabula Nr.19

Iesaiste karjeras konsultācijās

Gads	Kopējais personu skaits***	Riska grupas					
		Jaunieši** (no 15 līdz 24 gadi)	Personas ar invaliditāti	Atbrīvotie no ieslodzījuma	Personas pēc bērna kopšanas atvaļinājuma	Personas vecumā 50+	Ilgstošie bezdarbnieki
2013	44 118	9 499 (21,5%)*	3 257 (7%)*	108 (0,2%)*	866 (2%)*	12 095 (27%)*	12 442 (28%)*
2014	45 671	4 172 (9%)*	4 474 (10%)*	138 (0,3%)*	482 (1%)*	18 041 (40%)*	12 736 (28%)*
2015	37 525	2 760 (7%)*	3 421 (9%)*	115 (0,3%)*	375 (1%)*	14 622 (39%)*	8 266 (22%)*
2016	34 254	2 338 (7%)*	3 322 (10%)*	133 (0,4%)*	443 (1%)*	12 591 (37%)*	4 699 (14%)*
2017	35 645	2 589 (7,3%)*	3 633 (10,2%)*	121 (0,3%)*	496 (1,4%)*	12 696 (35,6%)*	3 674 (10,3%)*

2018	33 111	2 436 (7,4)	3 755 (11,3%)	94 (0,3%)	421 (1,3%)	12 716 (38,4%)	3 359 (10,1%)
2019	35887	4657 (13%)	4173 (11,6%)	79 (0,2%)	618 (1,7%)	12773 (35,6%)	4314 (12%)
2020	28341	2600 (9,2%)	3183 (11,2%)	49 (0,2%)	323 (1,1%)	10256 (36,2%)	3698 (13,0)

* % no kopējā karjeras konsultācijās iesaistītā klientu skaita;

**Jaunieši, kuri neatbilst JG mērķa grupai: skolēni, pilna laika studenti u.c. jaunieši – citas personas, kas nav bezdarbnieki)

*** uzkrājošais rādītājs, ne unikālais

Datu avots: NVA

Iespēja saņemt pakalpojumu tika nodrošināta gan bezdarbniekiem un darba meklētājiem (23 207 unikālām personām), gan citām personām (1 574 unikālām personām - izglītojamiem, nodarbinātajiem, tai skaitā sadarbībā ar Valsts izglītības attīstības aģentūru projekta "Nodarbināto personu profesionālās kompetences pilnveide" ietvaros u.c. interesentiem). 2020. gadā karjeras konsultācijas un informāciju par VIAA projektu saņēma 195 nodarbinātās personas vecumā no 25 gadiem (karjeras konsultāciju saņēmušo personu skaits no projekta sākuma – 812).

Papildus 2020.gadā turpinājās sadarbība ar Ieslodzījuma vietu pārvaldi (IeVP) projekta "Bijušo ieslodzīto integrācija sabiedrībā un darba tirgū" ietvaros. Karjeras konsultācijas saņēma 443 ieslodzījumā esošās personas (karjeras konsultāciju saņēmušo personu skaits no projekta sākuma – 2 435).

7. Klientu apmierinātības izvērtējums par NVA un tās īstenotajiem pakalpojumiem

Lai izvērtētu bezdarbnieku un darba meklētāju apmierinātību ar NVA pakalpojumiem, katru gadu tiek veikta aptauja. Elektroniskā klientu aptauja norisinājās arī 2020. gadā - no 2020.gada 28.decembra līdz 2021.gada 15.janvārim. Šādas klientu aptaujas kopš 2009.gada NVA rīko ik gadu.

Sākot ar 2017. gadu, aptaujā tiek izmantots rīks, kas izstrādāts Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) īstenotā projekta „Vienotās Labklājības informācijas sistēmas (LabIS), nozares centralizēto funkciju informācijas sistēmu un centralizētas IKT infrastruktūras attīstība" ietvaros un ir Bezdarbnieku uzskaites un reģistrēto vakanču informācijas sistēmas (BURVIS) sastāvdaļa, kas klientiem ir pieejams CV un vakanču portālā (CVVP).

Piedalīties aptaujā, izsūtot individuālu uzaicinājumu e-pastā, bija aicināti gan NVA uzskaitē esošie bezdarbnieki un darba meklētāji, gan bezdarbnieka vai darba meklētāja statusu zaudējušās personas laika posmā no 2020. gada 1.janvāra līdz 2020. gada 1. decembrim. 2020.gadā ir ievērojams atsaucības pieaugums, salīdzinot ar 2019. gadu – aptauju aizpildīja 1798 respondenti 2020.gadā un 402 respondenti 2019.gadā. 67% respondentu bija sievietes, 33% - vīrieši.

Aptaujas dati ir apkopoti un sagrupēti 3 tematiskos blokos: *NVA darbinieku novērtējums; NVA e-pakalpojumi; ierosinājumi un priekšlikumi.*

Ārkārtējās situācijas izsludināšana Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai radīja izmaiņas arī NVA pakalpojumu sniegšanas organizēšanā – konsultācijas tika nodrošinātas attālināti. Ārpus ārkārtējās situācijas perioda, konsultācijas attālināti sniegtas klientiem, kuriem ir pieejami elektroniskie pakalpojuma saņemšanas kanāli, piemēram, tālrunis un e-pasts. Ņemot vērā aktuālo situāciju, 2020. gada aptaujā tika iekļauts jautājums par saņemto konsultāciju veidu. Bezdarba perioda laikā 57% respondentu saņēma gan klātienes, gan attālinātās konsultācijas, tikai attālinātās konsultācijas – 29% un tikai klātienes konsultācijas saņēma 14%. NVA darbinieka attālināto atbalstu (telefoniski, e-pastā) darba meklējumos kā pietiekošu atzīmēja 88% respondentu, savukārt 12% atzīmēja, ka saņemtais atbalsts attālināti nebija pietiekams.

2019. gada aptaujā tika iekļauts jauns jautājums – „Vai NVA darbinieks Jūs uzklausa un iedziļinājās situācijā”? Savukārt 2020. gada aptaujā šī jautājuma atbilžu variantos tika veiktas izmaiņas, iekļaujot atbildi – “*nē – nepaspēju sazināties ar NVA darbinieku, jo iekārtojos darbā pirms atkārtotās konsultācijas.*” Vairums respondentu (86%) atbildēja, ka tika uzklausi, savukārt 9% uzskatīja, ka netika uzklausi un NVA darbinieks viņu situācijā nebija iedziļinājies, savukārt 4% respondentu ar NVA darbinieku sazināties nepaspēja, jo iekārtojos darbā pirms konsultācijas.

NVA darbinieku sniegto informāciju novērtējuši kā noderīgu 68% respondentu, 23% - kā daļēji noderīgu un 8% - kā nenoderīgu. Vērtējot NVA darbinieku prasmes sniegt informāciju par bezdarbnieku un darba meklētāju tiesībām un pienākumiem, 69% respondentu bija snieguši augstu vērtējumu, 26% - vidēju, bet 9% - zemu. NVA darbinieku prasmes izskaidrot situāciju darba tirgū un sniegt informāciju par brīvajām darba vietām 56% respondentu novērtējuši kā augstas, 35% pāuda viedokli, ka NVA darbinieku konsultēšanas prasmes ir vidējas, bet 9% devuši zemu novērtējumu. 2020. gada aptaujas dati liecina, ka kopumā respondenti ir apmierināti ar NVA darbinieku sniegto informāciju par NVA pakalpojumiem un kā augstas šīs prasmes bija novērtējuši 71% respondentu, 23% respondentu NVA darbinieku konsultēšanas prasmes par pakalpojumiem novērtēja kā vidējas un 6% - kā zemas.

LMzin2020; Ziņojums „Par bezdarbnieku un darba meklētāju apmācību rezultātiem 2020.gadā un prioritārajiem apmācību virzieniem 2021.gadā”

2020.gada aptaujas dalībnieki bija aicināti sniegt ierosinājumus un priekšlikumus NVA sniegto pakalpojumu kvalitātes paaugstināšanai. Brīvās formas atbilžu laukā “*Jūsu ierosinājumi un priekšlikumi NVA pakalpojumu un darbības uzlabošanai*” kopā saņemtas 444 atbildes. 117 no sniegtajām atbildēm ir atzinības un laba vēlējumi NVA darbiniekiem. Ierosinājumi un priekšlikumi tika izteikti gan par klientu apkalpošanas un sadarbības ar darba devējiem, gan par CVVP, e-pakalpojumu un NVA tīmekļvietnes, gan par NVA pakalpojumu pilnveidi. Ierosinājumi izteikti arī par atgādinājumiem un informatīviem paziņojumiem. Respondentu izteiktās atzinības norāda, ka būtiska ir NVA darbinieku laipna, kompetenta attieksme un profesionalitāte, kas ir visbiežāk minēts izteiktajās atzinībās. Klienti atzinīgi novērtēja dalības iespēju *Coursera*ursos un kā lietderīgas atzīmēja *e-apmācību* iespējas, kurās guva daudz noderīgu padomu.

Kopsavilkums

Saskaņā ar NVA datiem 2020. gada beigās, salīdzinot ar 2019. gada beigām, pieauga reģistrētā bezdarba līmenis (no 6,2% līdz 7,7%) un reģistrēto bezdarbnieku skaits (no 57 808 līdz 69 605) līdzās brīvo darba vietu skaita samazinājumam (par 18 tūkst. jeb 55,5%). Pozitīvu ikgadējā reģistrētā bezdarba līmeņa samazināšanos un nodarbinātības uzlabošanos, kas bija vērojama kopš 2010. gada, pārtrauca 2020. gada 1. pusē Covid-19 pandēmijas izraisītā ietekme uz darba tirgu, strauji pieaugot reģistrētā bezdarba rādītājiem līdzās kolektīvās atlaišanas pieteikumu skaitam.

Covid-19 pandēmijas rezultātā valstī izsludinātās ārkārtējās situācijas ietekmē samazinājās iedzīvotāju ekonomiskā aktivitāte, bija vērojams mērens nodarbinātības samazinājums līdzās bezdarba pieaugumam, ko ietekmēja drošības pasākumi Covid-19 izplatības ierobežošanai, kas vairāk bija novērojams Rīgā un Rīgas reģionā, salīdzinoši mazāk – citos valsts reģionos. Laika posmā no 2020. gada marta līdz maijam brīvo darba vietu skaits samazinājās, savukārt līdz augustam vakanču skaits pakāpeniski pieauga, bet līdz decembrim atkal ievērojami samazinājās.

Vienlaikus ekonomiskā aktivitāte visizteiktākā saglabājās Rīgā un tās reģionā (attiecīgi reģistrētais bezdarbs 5,7% un 5,8%), kā arī darba tirgū notika gan jaunu vakanču reģistrēšana, gan bezdarbnieku darbā iekārtošanās. Visvairāk brīvās darba vietas 2020. gada nogalē tika reģistrētas tādās darbības jomās kā Būvniecība/Nekustamais īpašums – 40% no kopējā skaita, Ražošana – 13%, Transports/Loģistika – 11%, Pakalpojumi – 10%.

Attiecībā uz NVA mērķa grupām 2020. gada 31.decembrī reģistrēti 8 583 **bezdarbnieki ar invaliditāti** jeb **12,3%** no kopējā bezdarbnieku skaita, kas ir darbaspēks, kura potenciāls vēl netiek pilnvērtīgi izmantots. Pēdējo gadu laikā Latvijā ir īstenoti vairāki jauni pasākumi, lai vēl vairāk atbalstītu personu ar invaliditāti integrāciju darba tirgū, tomēr šīs mērķa grupas iesaiste darba tirgū joprojām ir izaicinājums.

50+ vecumā bija 26 864 bezdarbnieki jeb **38,6%** no kopējā bezdarbnieku skaita. Arī tā ir darbaspēka rezerve, kas vēl netiek pilnvērtīgi izmantota. Salīdzinot ar 2019. gada beigām, vērojams skaitliskā rādītāja palielinājums par gandrīz 4 tūkst. (3959 bezdarbniekiem jeb 17,3%), savukārt bezdarbnieku mērķgrupas īpatsvarā rādītājs samazinājies par vienu procentpunktu.

Uzskaitē bija 17 271 **ilgstošie bezdarbnieki** jeb **24,8%** no kopējā bezdarbnieku skaita. Salīdzinot ar 2019.gada beigām, gada laikā bija vērojams gan ilgstošo bezdarbnieku skaita, gan īpatsvara pieaugums reģistrēto bezdarbnieku vidū (par 5 154 personām jeb 42,5%). Vēl pirms pandēmijas ilgstošo bezdarbnieku skaits gada griezumā mēreni, bet samazinājās, tomēr secināms, ka Covid-19 ietekmes uz darba tirgu dēļ šīs mērķa grupas skaita un īpatsvara rādītāji, kopā ar jauniešiem bezdarbniekiem, ir palielinājušies visievērojamāk.

2020.gada beigās 4 839 jeb **7%** (2019.gadā 5,7%) no bezdarbnieku kopskaita bija **jaunieši bezdarbnieki** vecumā no 15 līdz 24 gadiem. Covid-19 ietekmē gada griezumā vērojams jauniešu reģistrētā skaita pieaugums, attiecīgi par 1462 jeb 44,1%. Vienlaikus jauniešu bezdarbnieku skaits un īpatsvara rādītājs no visām NVA mērķa grupām saglabājis viszemākais.

Secinājumi par īstenotajiem apmācību pasākumiem un turpmāk nepieciešamajiem pilnveidojumiem

1. NVA īsteno darba tirgus īstermiņa prognozēšanu, kuras ietvaros, balstoties uz makroekonomiskiem rādītājiem un darba devēju aptaujām, tiek prognozētas pieprasījuma izmaiņas profesiju grupu līmenī un atbilstoši plānotas un organizētas bezdarbnieku un darba meklētāju apmācības. LM Apmācību komisija, sastādot mācību jomu un profesiju sarakstu bezdarbniekiem un darba meklētājiem 2020. gadā, aktualizēja izglītības programmas, kas fokusējas uz informācijas un komunikācijas tehnoloģijas, apstrādes rūpniecības un enerģētikas, būvniecības, kā arī transporta pakalpojumu prasmju apguvi, t.sk. attālinātā veidā.

2. Reaģējot uz Covid-19 nelabvēlīgo seku uz darba tirgu mazināšanu, NVA klientiem 2020.gadā bija iespēja mācību platformās (piemēram, *coursera.com* u.c.) apgūt tādas prasmes kā datu apkopošana, apstrāde un analītika, digitālās prasmes, ar programmēšanu saistītās prasmes u.c. NVA sadarbojās ar vietējām un starptautiskajām asociācijām/uzņēmumiem IT prasmju apguves veicināšanai, piemēram, projektā “Women4IT”. Atbalsts mācībām mācību platformās tiks īstenots arī 2021. gadā, pievēršoties arī digitālo prasmju testēšanai un konsultatīvam atbalstam tiem, kas vēlas iesaistīties šāda veida apmācībās.

3. 2021. gada sākumā LM Apmācību komisija mācību sarakstus papildināja ar **attālinātajām un klātienē mācībām piemērotām papildu** profesionālās pilnveides izglītības programmām, moduļiem no modulārās profesionālās izglītības programmas profesionālajā tālākizglītībā, augstākās izglītības iestāžu studiju moduļiem/studiju kursiem, kā arī noteica prioritārās jomas NVA klientu iesaistei atvērtajos tiešsaistesursos: Uzņēmējdarbība (“*Business*”); Datorzinības (“*Computer science*”); Datu zinātne (“*Data science*”); Informāciju tehnoloģijas (“*Information Technology*”); Profesionālās ievirzes svešvalodu apguve (“*Language Learning*”).

4. Paredzams, ka papildu mācību piedāvājums vēl vairāk sekmēs bezdarbnieku un darba meklētāju IKT u.c. darba tirgum nepieciešamo prasmju apguvi atkarībā no bezdarbnieka profila un atbilstoši darba tirgus prognozēm. Līdzīgi attālinātās mācības Covid-19 krīzes un pēckrīzes periodā sekmēs arī augsti kvalificēto bezdarbnieku izglītības pilnveidi, kam būtisku ieguldījumu atgriešanai nodarbinātībā var sniegt prasmju sertifikācija. Tāpat NVA turpinās sadarbību papildu IT prasmju apguves veicināšanai, piemēram, sadarbībā ar *Google*.

5. 2020. gadā ESF projektā „Atbalsts bezdarbnieku izglītībai” 2686 bezdarbnieki (ieskaitot jauniešus) iesaistījās jaunas profesijas apgūvē vai pilnveidē, savukārt 13 038 personas apguva darba tirgum nepieciešamās pamatprasmes (valodas, datori, transportlīdzekļu dažādas kategorijas). No 2019. gada 1.jūlija līdz 2020. gada 30.jūnijam dalību profesionālās apmācības ietvaros pabeidza (ieskaitot jauniešus) 2267 bezdarbnieki, uzrādot salīdzinoši augstu darbā iekārtošanās rādītāju – 40,2 % jeb 911 bezdarbnieki iekārtojās darbā pirmo 6 mēnešu laikā pēc mācību pabeigšanas.

6. NVA un darba devēju sadarbības rezultātā 2020.gadā turpinājās bezdarbnieku iesaiste pasākumā “Apmācībā pie darba devēja (bezdarbnieka praktiskā apmācība uzņēmumā uz vietas). Pasākumā 2020. gadā iesaistījās 393 personas. Tomēr pasākumiem, kas vērsti uz tiešu darba devēju iesaisti bezdarbnieku pārkvalificēšanā un praktiskā apmācībā

uzņēmumā uz vietas, potenciāls pieaug, jo īpaši reaģējot uz Covid-19 izraisīto ietekmi. 2021. gada sākumā tika veiktas izmaiņas pasākuma nosacījumos, finanšu atbalsta intensitātes līmeni pielāgojot atkarībā no apgūstamās profesijas kvalifikācijas līmeņa (jo augstāka apgūstamā kvalifikācija, jo lielāks finanšu atbalsta intensitātes līmenis). NVA turpinās tās iesākto sadarbību ar darba devējiem, veicinot publicitāti par pasākumu piedāvājumu, vienlaikus būtisks jautājums ir šādas apmācības kvalitātes nodrošināšana un novērtējums.

7. Latvijas reģionos joprojām būtiski atšķiras ekonomiskā aktivitāte un attiecīgi darba vietu lielākais īpatsvars koncentrējas Rīgas un Pierīgas reģionos, kamēr citos reģionos darba vietu skaits ir būtiski mazāks. Tā kā darba tirgū ir vērojamas darbaspēka piedāvājuma un pieprasījuma atšķirības – uzņēmumos ir brīvas darba vietas vienā reģionā, bet bezdarbs un pieejamais bez darba esošais darbaspēks ir citos reģionos, tad NVA kopš 2013. gada īsteno reģionālās mobilitātes atbalsta programmu. Tomēr mobilitātes atbalsts tikai daļēji var risināt darbaspēka nokļūšanas problēmu uz vietām, kur ir darbs, jo mobilitātes iespējas joprojām apgrūtina nepietiekams atbilstošu īres mājokļu piedāvājums, sabiedriskā transporta un ceļu infrastruktūra.

8. Salīdzinot ekonomiskās aktivitātes līmeni pēc iegūtā izglītības līmeņa, vērojama sakarība – jo augstāks izglītības līmenis, jo augstāks aktivitātes līmenis, un īsāks bezdarba ilgums, kā arī labāki darba tirgus iznākumi algas un nodarbinātības noturības izteiksmē. Tāpēc ir svarīgi turpināt pieaugušo iesaisti tālākizglītībā un darba tirgum nepieciešamo profesionālo, pamatkompetenču un darba tirgum nepieciešamo prasmju apguvē. Tāpat nepieciešams turpināt intensificēt atbalstu tiem, kam ir zemākās prasmes un lielāks ilgstošā bezdarba risks, jo īpaši ņemot vērā automatizācijas un robotizācijas, kā arī sabiedrības novecošanās tendences un nepieciešamību darba tirgū būt pēc iespējas ilgāk. Atjaunošanas un noturības mehānisma ietvaros plānots pilnveidot NVA prasmju novērtēšanas un profilēšanas rīkus ar uzsvaru uz digitālo prasmju noteikšanu kombinēta un individualizēta pakalpojuma piemērošanai.

9. Attiecībā uz jauniešiem kā prioritāte ir to sasniegšana un iesaiste vai atgriešana formālajā izglītībā, kā arī kvalitatīvu mācību prakšu, t.sk. darba vidē balstītu mācību, īstenošana, kur būtisks ir šo prakšu monitorings, lai atbalsta pasākumi veicinātu ilgtspējīgu iekļaušanos darba tirgū kvalitatīvās darba vietās. Tāpat kā nozīmīgs jauniešu nodarbinātības atbalsta mehānisms saglabājas apmācības aktīvo nodarbinātības pasākumu ietvaros, piemērojot arī neformālākus un elastīgākus izglītības un apmācību veidus, jo īpaši analizējot katra jauniešu individuālās prasmes un profilu, piemērojot karjeras konsultācijas u.c. individualizēto atbalstu, t.sk. kombinētā mācību piedāvājuma veidā. Turpinās arī citu Jauniešu garantijas projektu īstenošana Latvijā, ko veic vairākas institūcijas gan Jauniešu garantijas shēmas, gan atsevišķu pasākumu ietvaros.

10. NVA bezdarbnieku un darba meklētāju apmācību ietvaros turpinās papildus kvalitātes kritēriju piemērošana izglītības iestādēm, fokusējoties uz kvalitatīvu infrastruktūru un mācību rezultātiem kā pamata kritērijiem, kā arī risinot izglītības pakalpojumu sniedzēju ģeogrāfisko pieejamību, t.sk., paplašinot attālināto mācību piedāvājumu.

Pielikums Nr.1

LM apmācību komisijas
2020. gada 13.jūlija sēdes protokolam Nr. 2/2020

Profesionālās tālākizglītības un profesionālās pilnveides programmu saraksts, kurās nepieciešams veikt bezdarbnieku apmācību, pārkvalifikāciju un kvalifikācijas paaugstināšanu

I Profesionālās tālākizglītības programmas - 2.kvalifikācijas līmenis

Nr. p.k.	Iegūstamā profesionālā kvalifikācija	LR Profesiju klasifikatora kods	Izglītības programmas kopējais mācību stundu skaits
1.	Apdares darbu strādnieks	7123 02	640
2.	Aprūpētājs	5322 02	480
3.	Atslēdznieks	7222 01	640
4.	Betonētājs	7114 01	640
5.	Brūģētājs	7112 01	480
6.	Būvkonstrukciju montētājs*	7111 03	640
7.	Elektromontieris	7411 02	960
8.	Flīzētājs	7122 02	640
9.	Frēzētājs	7223 01	480
10.	Gāzmetinātājs (OAW)	7212 01	480
11.	Inženierkomunikāciju montētājs	7126 06	640
12.	Klientu apkalpošanas operators	4222 04	480
13.	Konditora palīgs	7512 10	480
14.	Lokmetinātājs metināšanā ar mehānizēto iekārtu aktīvās gāzes vidē (MAG)	7212 05	480
15.	Lokmetinātājs metināšanā ar mehānizēto iekārtu inertās gāzes vidē (MIG)	7212 06	480
16.	Lokmetinātājs metināšanā ar volframa elektrodu inertās gāzes vidē (TIG)	7212 07	480
17.	Pavāra palīgs	9412 01	480
18.	Rokas lokmetinātājs (MMA)	7212 04	480
19.	Sausās būves montētājs	7111 04	640
20.	Skārdnieks	7213 02	960
21.	Šuvējs	7531 01	640

* nepieciešama izglītojamā iepriekšējā izglītība nozarē (izglītību apliecinošs dokuments) vai darba pieredze būvniecībā (izziņa no darba devēja)

II Profesionālās tālākizglītības programmas - 3.kvalifikācijas līmenis

Nr. p.k.	Iegūstamā profesionālā kvalifikācija	LR Profesiju klasifikatora kods	Izglītības programmas kopējais mācību stundu skaits
1.	Būvizstrādājumu galdnieks	7115 09	960
2.	Datorsistēmu Tehniķis	3513 01	960
3.	Elektrotehniķis	3113 02	960
4.	Ēku būvtehniķis*	3112 02	960
5.	Loģistikas darbinieks	3339 16	960
6.	Maiznieks	7512 01	640
7.	Mazumtirdzniecības komercdarbinieks	3339 18	960
8.	Namdaris	7115 01	960
9.	Pārtikas produktu ražošanas tehniķis	3119 20	960
10.	Remontatslēdznieks	7233 02	960

* nepieciešama izglītojamā iepriekšējā izglītība nozarē (izglītību apliecinošs dokuments) vai darba pieredze būvniecībā (izziņa no darba devēja)

III Profesionālās pilnveides izglītības programmu kopas

Nr. p.k.	Profesionālās pilnveides programmas un/vai kopas nosaukums	Mācību stundu skaits	Prasības iepriekšējai izglītībai izglītojamajam
1.	Ēku siltināšana	No 160 līdz 320 stundām	profesionālā izglītība nozarē
2.	Grāmatvedība	No 160 līdz 320 stundām	profesionālā izglītība nozarē
3.	Mazā biznesa organizēšana	No 160 līdz 320 stundām	Vidējā
4.	Praktiskais mārketing	No 160 līdz 320 stundām	Vidējā
5.	Projektu vadība	No 160 līdz 320 stundām	Vidējā
6.	Sanitārtehnisko iekārtu montēšana	160	Pamatizglītība
7.	Siltumiekārtu apkalpošana	160	Pamatizglītība

Pielikums Nr.2

LM apmācību komisijas
2021.gada 4. februāra sēdes protokolam Nr. 1/2021

Gan klātienēs, gan attālinātām mācībām piemērots izglītības programmu saraksts

IV Profesionālās pilnveides izglītības programmas (160 – 320 mācību stundas)

Nr. p.k.	Izglītības programma
1.	Agile projektu vadība
2.	Elektroniskā komercija uzņēmējdarbības attīstībai (bez priekšzināšanām)
3.	Elektroniskā komercija uzņēmējdarbības attīstībai (ar priekšzināšanām)
4.	Efektīvs darbs ar Microsoft Excel, datu analīze un vizualizācija (ar priekšzināšanām)
5.	Efektīvs darbs ar Microsoft Excel, datu analīze un vizualizācija (bez priekšzināšanām)
6.	IT datu drošība un personas datu aizsardzība (ar priekšzināšanām)
7.	IT pakalpojumu un infrastruktūras pārvaldības procesu organizēšana un uzturēšana
8.	3D printēšanas tehnoloģijas un to praktiskais pielietojums (ar priekšzināšanām)
9.	Datu analīze un pārskatu sagatavošana finanšu vadības lēmumu pieņemšanā
10.	Informācijas tehnoloģiju izmantošana finanšu pārskatu gatavošanai un finanšu plānošanai

V Moduļi no modulārās profesionālās izglītības programmas profesionālajā tālākizglītībā

Moduļa stundu skaits izriet no stundu īpatsvara (%), kas noteikts Modulāro izglītības programmu moduļu kartē ((https://registri.visc.gov.lv/profizglitiba/prog_mod_saraksts.shtml)) šādām profesionālās tālākizglītības programmu kvalifikācijām: “Programmēšanas tehniķis”; “Datorsistēmas tehniķis”; “Telekomunikāciju tehniķis”; “Elektronikas tehniķis”

NVA klientiem iespējama viena vai vairāku moduļu apguve līdz 80st.

Nr. p.k.	Profesionālo kompetenču modulis	Atbilstošā kvalifikācija
1.	Vienkāršu algoritmu izstrāde	Programmēšanas tehniķis; Datorsistēmas tehniķis; Telekomunikāciju tehniķis; Elektronikas tehniķis
2.	EIKT* pamatprocesi un darbu veidi	
3.	EIKT drošības politikas veidošana/ EIKT drošības politika	Programmēšanas tehniķis; Datorsistēmas tehniķis; Telekomunikāciju tehniķis
4.	EIKT produktu izstrāde	Programmēšanas tehniķis; Datorsistēmas tehniķis; Elektronikas tehniķis
5.	Lietotnes programmēšana	Programmēšanas tehniķis
6.	Programmēšanas tehnoloģijas	
7.	Sistēmu programmēšana	
8.	Servera izvēle un uzstādīšana	Datorsistēmas tehniķis

* Elektronisko un optisko iekārtu ražošana, informācijas un komunikācijas tehnoloģijas

III Augstākās izglītības iestādes studiju kurss/modulis
(no 60-159 mācību stundām)

Nr. p.k.	Kursa/moduļa nosaukums
1.	Lāzertehnoloģiju izmantošana materiālu apstrādē
2.	Datorgrafika
3.	Interneta sistēmu projektēšana
4.	Biznesa datu intelektuālās analīzes tehnoloģijas
5.	Robotikas un programmēšanas pamati ar mikrokontrolleriem
6.	Ievads lietu interneta tehnoloģijās un pielietojumos
7.	Datu bāzu tehnoloģijas
8.	Programmēšanas valoda Java
9.	Programmēšanas valoda Python
10.	Programmēšanas valodas. Ievads C++
11.	Mobilo lietojumu izstrāde Android platformai
12.	Datortīklu administrators
13.	Ievads dziļajā mašīnmācīšanās
14.	Datu noliktavas

Pielikums Nr.3

LM apmācību komisijas
2020. gada 13.jūlija sēdes protokolam Nr. 2/2020

Neformālās izglītības programmu saraksts bezdarbnieku sociālo un profesionālo pamatprasmju apguvei

Nr. p.k.	Sociālās un profesionālās pamatprasmes (neformālās izglītības programmas)	Mācību stundu skaits
	Latviešu valoda (bez starpniekvalodas)	
1.	Valsts valoda atbilstoši pamata valsts valodas prasmes līmenim	150
2.	Valsts valoda atbilstoši vidējam valsts valodas prasmes līmenim	150
3.	Valsts valoda atbilstoši augstākajam valsts valodas prasmes līmenim	150
4.	Valsts valoda atbilstoši pamata valsts valodas prasmes līmenim (ar angļu pamatvalodu)	150
5.	Latviešu valoda bez starpniekvalodas atbilstoši pamatzināšanu līmenim (A1 valodas prasmes līmenis)	120
6.	Latviešu valoda bez starpniekvalodas atbilstoši pamatzināšanu līmenim (A2 valodas prasmes līmenis)	120
7.	Latviešu valoda bez starpniekvalodas atbilstoši vidējam līmenim (B1 valodas prasmes līmenis)	120
8.	Latviešu valoda bez starpniekvalodas atbilstoši vidējam līmenim (B2 valodas prasmes līmenis)	120
9.	Latviešu valoda bez starpniekvalodas atbilstoši augstākajam līmenim (C1 valodas prasmes līmenis)	120
10.	Latviešu valoda bez starpniekvalodas atbilstoši augstākajam līmenim (C2 valodas prasmes līmenis)	120
	Svešvalodas (saziņa svešvalodās)	
11.	Angļu valoda (bez priekšzināšanām)	150
12.	Angļu valoda (ar priekšzināšanām) (Elementary)	100
13.	Angļu valoda (ar priekšzināšanām) (Lower Intermediate)	100
14.	Angļu valoda (ar priekšzināšanām) (Intermediate)	100
15.	Angļu valoda (ar priekšzināšanām) (Higher Intermediate)	100
16.	Biznesa angļu valoda (ar priekšzināšanām) (Higher Intermediate)	150
17.	Biznesa angļu valoda (ar priekšzināšanām) (Advanced)	150
18.	Vācu valoda (bez priekšzināšanām)	150
19.	Vācu valoda (ar priekšzināšanām)	100
20.	Krievu valoda (bez priekšzināšanām)	150
21.	Krievu valoda (ar priekšzināšanām)	100
22.	Franču valoda (bez priekšzināšanām)	150
23.	Zviedru valoda (bez priekšzināšanām)	150
24.	Norvēģu valoda (bez priekšzināšanām)	150
	Datorzinības (digitālās prasmes)	
25.	Datorzinības (bez priekšzināšanām)	120
26.	Datorzinības (ar priekšzināšanām)	120

27.	AutoCAD	150
28.	Corel Draw Graphics	120
29.	Web risinājumu izstrāde	120
30.	Personālo datoru operētājsistēmu un lietojumprogrammu instalēšana, konfigurēšana un uzturēšana	120
31.	Darbs ar biroja programmatūras pakotni OpenOffice	120
32.	Datorprasmes grāmatvedībā (programma Jumis)	120
33.	Datorprasmes grāmatvedībā (programma 1C Grāmatvedība)	150
34.	Datorprasmes grāmatvedībā (programma Horizon vai Balance)	150
35.	Digitālais mārketing	120
36.	Finanšu datu analīze un pārskatu sagatavošana Excel programmā	120
37.	Jaunākās prezentāciju sagatavošanas metodes	80

Pielikums Nr.4

LM apmācību komisijas
2020. gada 13.jūlija sēdes protokolam Nr. 2/2020

Transportlīdzekļu (t.sk. traktortehnikas) vadīšanas apmācību saraksts

Nr. p.k.	Izglītības programmas	Mācību stundu skaits
Transportlīdzekļu (t.sk. Traktortehnikas) vadīšana		
1.	"C" kategorijas autovadītājs ar iepriekš iegūtu "B" kategoriju	128
2.	„C” kategorijas autovadītājs ar iepriekš iegūtu "C1" kategoriju	108
3.	„C” kategorijas autovadītājs ar iepriekš iegūtu "D1" kategoriju	108
4.	"D" kategorijas autovadītājs ar iepriekš iegūtu "C1" kategoriju	118
5.	"D" kategorijas autovadītājs ar iepriekš iegūtu "D1" kategoriju	118
6.	"D" kategorijas autovadītājs ar iepriekš iegūtu "C" kategoriju	98
7.	"CE" kategorijas autovadītājs ar iepriekš iegūtu "C" kategoriju	95
8.	"C1E" kategorijas autovadītājs ar iepriekš iegūtu "C1" kategoriju	95
9.	"DE" kategorijas autovadītājs ar iepriekš iegūtu "D" kategoriju	90
10.	"D1E" kategorijas autovadītājs ar iepriekš iegūtu "D1" kategoriju	90
11.	“TR1” kategorijas traktortehnikas “Traktori, lauksaimniecības pašgājējmašīnas, komunālās mašīnas, universālās pašgājējmašīnas, ekskavatori, iekrāvēji un speciālās pašgājējmašīnas ar pilnu masu līdz 7500 kilogramiem”	96,5
12.	“TR2” kategorijas traktortehnikas “Visi traktori, lauksaimniecības pašgājējmašīnas, komunālās mašīnas, universālās pašgājējmašīnas, buldozeri, ekskavatori, iekrāvēji un speciālās pašgājējmašīnas”	96,5
13.	“TR3” kategorijas traktortehnikas “Meža mašīnas, ekskavatori, iekrāvēji un speciālās pašgājējmašīnas”	77
14.	“TR4” kategorijas traktortehnikas “Ceļu būves mašīnas, buldozeri, ekskavatori, iekrāvēji un speciālās pašgājējmašīnas”	99

Pielikums Nr.5

LM apmācību komisijas
2020. gada 13.jūlija sēdes protokolam Nr. 2/2020

Grupu nodarbību un individuālo konsultāciju saraksts konkurētspējas paaugstināšanas pasākumu ietvaros

Konkurētspējas paaugstināšanas pasākumi (KPP) ietver klātienēs un e-mācību kursus darba meklēšanas metožu un darba tirgum nepieciešamo pamatprasmju un iemaņu, kā arī veselības veicināšanas pamatprincipu apguvei.

KPP veidi:

- 1) kursi: 24, 32, 35, 40 vai 56 akadēmiskās stundas – **15** pakalpojumi;
  - 2) e-apmācība: 5 un 8 akadēmiskās stundas – **2** pakalpojumi;
- Kopā - **17** pakalpojumi.

Nr.	Pakalpojuma veids	Pakalpojuma nosaukums	Apjoms akad. st. (45 min)
1. Saziņa valsts valodā			
1.1.	kurss	Valsts valodas prasmju attīstīšana	56
1.2.	kurss	Lietišķās rakstības prasmes, dokumentu izstrāde un lietvedības organizēšana	40
2. Komunikāciju prasmes			
2.1.	kurss	Lietišķo attiecību kultūra un sarunu vadīšana	40
2.2.	kurss	Publiskā uzstāšanās un efektīvas prezentācijas metodes	40
3. Digitālās prasmes			
3.1.	kurss	Ievads darbam ar datoru un internetu	40
3.2.	kurss	Datu drošība un aizsardzība. Autortiesību aizsardzība, strādājot tīmeklī	40
4. Sociālās un pilsoniskās prasmes			
4.1.	kurss	Darba un sociālās tiesības	24
4.2.	kurss	Darba aizsardzības pamati	24
4.3.	kurss	Veselības veicināšana un stresa mazināšana	40
4.4.	e-apmācība	Finanšu pratība	5
4.5.	e-apmācība	Motivācijas vēstules sagatavošana un sagatavošanās darba intervijai	8
5. Citas prasmes			
5.1.	kurss	Periodiskā apmācība autovadītājiem (kods 95)	35
5.2.	kurss	Asistents-pavadonis personai ar invaliditāti	24
5.3.	kurss	Pamatzināšanas metālapstrādē	32
5.4.	kurss	Pamatzināšanas poligrāfijā	40
5.5.	kurss	Pamatzināšanas elektrotehnikā	40
5.6.	kurss	Pamatzināšanas kokapstrādē	40